

శ్రీః
శ్రీరామాయనమః

శ్రీమన్మహిశూరపురి మధ్యవిద్యాతమఃన దివ్యరత్న
సింహాసనాయాథ శ్రీమచ్చమరాజేంద్రాగ్రత
ధర్మాధికారిచక్రవర్త్యయ్యక్టాఽవరిణోధితః
శ్రీమద్వాఘ్నధూలకులతిలక శ్రీవాజపేయ
రామదీక్షితతనూజేన
యశంమారు పాతశాలాఘ్యక్షేణ
శ్రీకంఠకవినా విరచితః
ఉపోద్ఘాతసహితశ్చ

అభినవకాదమ్బరీచంధూపబద్ధః.

మహిశూరపురి మధ్యవర్తికన్యాం
విద్యాతరంగితౌన్యభియామ్
ముద్రాక్షరశాలాయామ్
ముద్రాపితస్సన్విజయతేతమాం
ఇదానీమేతన్మూల్యమర్థరూప్యమ్
సక ౧౮౯౨

Copy-Right Reserved.

అభినవకాదమ్బరీ చమూప్రబంధశుద్ధాశుద్ధసత్రికా.

గుణ	శ్లో.	అశుద్ధా	శుద్ధం
౧	౧౯	యావేత్రపత్యాపృతా	యదేత్రపత్యాపృతం
౬	౮	పోష్టిణ్యతె	పోష్టికృతె
౭	౪	కల్పీభూత	తల్పీభూత
౧౧	౧౨	భూయాత్పున	భూయఃపున
౧౩	౫	చక్షమాణే	చక్షాణ
౨౩	౨	దీపవతీం	దీపవతీం
౨౫	౨౩	పణశయన	పణశయన
౩౫	౧౬	లయ	వలయ
౩౬	౬	దౌవారికా	దౌవారకే
౪౪	౭	నన్తం	నన్తం
౩౭	౧౮	మేవా	మేవ
౩౯	౯	కామాపృ	కాంపృ
౪౦	౨౨	యమాపృ	యంపరిపృ
౪౪	౨౫	స్సరికి	స్సరికి
౪౧	౪౪	సమాపృచ్ఛం	సంపృచ్ఛం
౫౫	౮	వార్తామాపృచ్ఛక్	వార్తాంపృచ్ఛక్
౬౧	౧౦	త్యబ్రవం	త్యబ్రవం
౬౨	౪౪	ప్రతీహారీ	పత్రచేభా
౬౪	౭	నేవీరం	నేవీరం
౬౭	౨౩	ప్రస్థాన	ప్రస్థాతా
౮౯	౧౩	దేవీమాపృచ్ఛతీ	దేవీంపృచ్ఛతీ
౯౩	౭	మనఃప్రేమా	పునఃప్రేమా

శ్రీరామాయణము

కాదమ్మరుగ్విప్లవము.

విద్యాగురుంహయగ్రీవంసత్వాకాదంబరీకృతైః।

కథాసంధానబోధాయ కు ర్వేనంక్షిప్తకారికాః॥

విదిశానగరకశ్చి చ్చూద్యకో నామభూమిపః । పగ్గలాభీపి వభూభో
గవిముఖశ్చిరమావసత్ ॥ బాతుచిత్తన్నిధౌతస్య కాచిన్తాతంగకస్య కా ।
అయం విచిత్రకృత్యక్తావసాకంచిచ్ఛకమర్పయత్ ॥ శుకాపి దక్షిణం పా
దముద్భృత్యస్యవతేకపురః । జయశబ్దంసముచ్చార్య పవారార్యామిమాం
స్ఫుటమ్* స్తనయుగమశ్శున్నాతంసమీపతరవతిహృదయశాకాగ్నేః ।
చరతివిముక్తాహరం వ్రతమివభవతొరిపుస్త్రీణామ్* తద్వాక్యశ్రవణా
నందతుందితధరణీధవే । మధ్యాహ్నసూచకశ్శంఖనాదఃప్రాదురభూత్త
దా ॥ తమాకణ్వేధరాజానిస్తాంస్త్రీంవిశ్రమ్యతామితి । అన్తఃపురే శు
కోదేయశ్చిత్వాద్వాన్ధాంచసాబ్రవీత్ ॥ న్వయమభ్యంతరంగత్వా కృతస్నా
నాదికక్రియః । భుక్త్వా గృహీతతామ్బూలశ్చాస్థానం పునరాయయా ॥
చండాలీచశుకశ్చాభావానీయేతామిహాధునా । ఇతి రాజాజ్ఞయా ద్వా
న్ధానత్వనయత్రాన్యపాంతికమ్ ॥ కస్త్రవంకౌపితరౌవాసఃకస్త్రైకస్తాదిహ
గతిః । ఏవంసృషేణౌసయ క్తశ్శుకఃప్రోవాచసాదరమ్ ॥ కథేయంమహా
తీరాజంత్సావధానమనాశ్శృణు । అస్తి వింధ్యాటవీమధ్యవతిహంపాసర
స్తపే ॥ శుకనీడశతోపేతశ్శాల్మలీపాదపోమహాః । తత్రమత్పితరౌపు
ద్ధాపనపత్యా స్థితౌచిరాత్ ॥ పుత్రబుగ్విసంతయోర్విద్ధి మాంతదైన ప్ర
సూర్తమ్ । పగ్గనూతివ్యధయాదేహం తత్యాజజనకస్తుమామ్ ॥ పుటోషా
జ్ఞాతజననీ మృతిదుఃఖోహమావసమ్ । తతఃకదాచిదాఖట కోలాహలభ
యంకరమ్ ॥ కిరాతస్తేన్యమాలాశ్య ప్రావిశంతాతపక్షతిమ్ । తలైస్సన్య

మస్త దావాసమృక్షములమశిశ్రయత్ || క్షణంవిశ్రమ్యసహసా యయాప
 ధయథాగతమ్ | భిల్లమలెష వ్యతమోవృద్ధః కీరామిషేచ్ఛయా || అస్త
 త్పదపమారుహ్య నీడాంతస్థశుకార్భకాన్ | కర్షంకర్షంశిరోనాళంనిషి
 ప్యాధోన్యపాతయత్ || క్రమేణాస్త తులాలాయాంతర్మన్వస్తహస్తసపా
 వధీః | కంతంనిషిష్యమత్తాశం తత్పక్షాంతస్థితంచమామ్ || భూమావ
 పాతయత్సహం పూర్వంతదవరహణాత్ | అంతికస్థతమాలద్రుమాలం
 కించిదశిశ్రయమ్ || సోవరుహ్యదుగ్రమాత్కీరాన్ లతాబద్ధాన్ నముద్య
 హన్ | యథాగతంజగామాథ మధ్యాహ్నంమరిచిభిః || శుష్రూతాలుం
 పిపాసార్తం తాయాన్యేషణకాంతయా | శనైశ్చనైర్వృజంతం మాం
 జాబాలితనయోగ్రహీత్ || సరస్త్వీరంసమాసాద్య పక్షౌమెద్భిర్నిషిచ్యచ |
 పాయయిత్వాజలంపద్మపత్రేమాంవినివేశ్యచ || సానాదినియమంకృత్వా
 పునరాధాయమాంకరేప్రాప్యాశ్రమఃమాంనిధాయరక్తాశోకతరొరధః ||
 మునిభిస్సహితంతాతం ప్రణనామసదండవత్ | కుతశ్శుకోయమాసితఇతి
 తెషుతపసిషు || పృచ్ఛత్సునతుజాబాలిస్త్రిభ్యగ్విక్రిత కంధరః | మాంద్య
 ప్త్యాపూర్వపాపస్య ఫలమేతేనభుజ్యతే || ఇత్యుక్త్యావమానమాపేదేతద్వా
 క్యశ్రవణాదథ | కొయంపురాకిమేతేనపాతకంసముపాజ్ఞతమ్ || ఇతివృ
 త్తత్సుమునిషు సానవేశితవర్తతే | కృతాహారాథాయాతపశ్చాదేత
 ద్భ్రమీమివః || ఇత్యుక్త్యావసవ్యముత్థాయ కృత్యావసంధ్యాదికాఃకిర్యాః |
 రక్తాశోకతరొర్మూలం పునరప్యాయయామునిః || అత్రాస్తరేసహస్రాంశు
 రస్తశైలమభూషయత్ | తారకారాజవిద్యోతమానశ్చంద్రస్తదోదితః ||
 శుకమాదాయమునయస్తేపితత్రాగమంస్తతః | తాన్విలోక్యసజాబాలః క
 థాశ్రవణతత్పరాన్ || మహతీయంకథాథాపి వక్ష్యామి భవతాంముదే |
 యన్యశ్రవణమాత్రేణ శుకఃపూర్వస్మృతింభజేత్ || ఏవముక్త్యావప్రహ్మ
 ప్తాత్తాకథాంవస్తుంప్రచక్రమే | అస్తిమాలవదేశేషు విశాలానామికా పు
 తీ || తత్రసర్వగుణోపేతస్తరాపీడఇతివ్రాహ్మః | విలాసవత్ప్రభిధయా భా

భ్యయాచగుణాభ్యయా ॥ శుకనానాభిధానైన మంత్రితాచసమన్వితః॥ చా
 తుర్వణ్యంపి తెవాయం ధర్మతఃపరిపాలయన్ ॥ యానీతరదురాపాని నృ
 వస్తాన్యఖిలాన్యపి । సుఖాన్యనుబధూవైకం పుత్రాలాకసుఖంవినా ॥ ధీ
 రతావదనపత్యత్వదుఃఖిలమృద్యేవ గోపయన్ । నానావిహారేరేవాయం
 కాలయాపయతిస్త సః ॥ జాతుచిచ్ఛంకరంకృష్టచతుర్దశ్యానిషెవితుం ।
 విలాసవత్సుపగతా మహాకాళనికెతనమ్ ॥ తత్రవిప్రైఃపత్యమానే భా
 రతాదిమపర్వణి । అపుత్రస్యగతిర్నాస్తీత్యాకణ్యాత్మివదుఃఖితా ॥ గ
 త్వాగృహంతదాద్యేషా నర్వత్త్రాగతిమాపహత్ । కదాచిద్దస్తవశ్యంకా
 రూఢాంచితాకులాంపియాం ॥ భూపస్త్రస్తవర్యపృచ్ఛత్కిమేతది
 తాంతదా । తత్సఖినర్వమాచక్షత్ దస్త్రావృథవేక్రిమాత్ ॥ సతచ్ఛ్రీ
 తాన్వియేకస్తాత్థిద్యసేఽలంశుచాపృథాకింకర్తవ్యంవదాస్తాభిదైవానాయ
 తైత్రవస్తుని ॥ యన్మర్త్యయత్నసాధ్యంతత్కురుష్వత్వమితఃపరం । దే
 వతాగురువిప్రాశాం తాపసానాంతభాగవామ్ ॥ సేవామాచరతత్సేవా ని
 ష్ఫలనభవెత్క్వచిత్ । ఇత్యాదిభిస్సాన్వితవైస్తామాశాన్యస్య సవ్యగృహం
 యయా ॥ తదాద్యేషాసులౌత్పత్తిసాధకాన్యఖిలాన్యపి । శరీరశ్లశకారి
 ణి ప్రతాన్యాతనుతైస్తసా ॥ ఏవంకలిపయేకాలే గతేజాతుమహిషతిః ।
 నిశాంతైస్సప్రియాపక్రైవిశంతంశశినంస్ఫుటం॥సప్తషడ్వప్తావద్రహృష్టా
 త్తా సప్తషడ్వప్తాస్తమాదితః । శశంసశుకనానాయ ప్రాతఃపత్నాన్యపిపృ
 థః ॥ శుకనానోపితచ్ఛ్రీతావ చిత్రాదేవగతిఃపృథ్వి । మనోరమాభిధా
 యామద్భారాయాసస్థినిద్విజః ॥ కోష్ఠభాత్కమలంశుభ్రమేవం సప్త
 షడ్వప్తలౌకయమ్ । ఇత్యనోన్యస్యసప్తషడ్వప్తకథనైగతవ్యథా ॥ టోష
 తుస్తాసుభేనాథ రాజ్ఞీసాగర్భవ్యభూత్ । దశమేమాఘిమధ్యాహ్నే సు
 లగ్నేసుమహేసుతమ్ ॥ మనోరమాపిప్రాసూత తస్మిన్నేవదిన్నేగ్ధకం ॥
 తదాగోభూహిరణ్యాదిదానాన్యచతుశ్చముఖై ॥ స్వప్నేదేవీముఖావిష్ట
 చుదగ్రసదగ్ధనాత్తదా । చంద్రాపీడాభిధాంమనోరకరోత్స్వగ్ధప

తిః ॥ మంత్రీసవ్యసూనుంవైశమ్పయనఇత్యాజహాపతం । సరూపౌ సవ్య
 ధాతెతౌ రాజామాత్యసుతౌక్రమాత్ ॥ అథోపనీతం తంరాజావిద్యా
 భ్యాసాయనిర్మితమ్ । శిప్రాతపేతివిస్తీణాం విద్యాగృహమనీనయత్ ॥
 సోప్యగ్రహీత్కలాస్తాస్తాస్సకలాఃకుశలోచిరాత్ । పండితంపుత్రమానె
 తుంసవలాహకనామకమ్ ॥ అశ్వసేనాయతంకంచిత్యాదినంప్రాహిణో
 త్ప్రభుః । సవిద్యాగృహమాసాద్య సాంజలిర్విసయాసతః ॥ కుమారపార
 శీకేశః పురాసాగరసమ్భవమ్ । అశ్వరత్నమిదంరాజ్ఞేదదావింద్రాయధా
 హ్వయమ్ ॥ తేనాద్యప్రేషితంతుభ్యమేతదారుహ్యసమ్ప్రతి । పౌరజా
 తకబృందానాం తూణాంభవఘనాఘనః ॥ మహారాజనిదేశేన త్వామా
 నెతుమిహాగతః । ఏవంవలాహకగిరమాకణ్యోగమనోత్సుకః ॥ తదా గు
 రుభిరాదిష్టస్తమారుహ్యద్భుతంహయమ్ । ఆసాద్యోజ్జయినీంసర్వానాన
 న్దయదయంతతః ॥ జిత్యాజాతుకులూతేశంపిత్రానీతాంతదాత్తజాంతామ్బు
 లభాజనంవౌఘం ప్రసువాప్రేషితాంతదా । పత్రతేభాభిధామేనాం
 మాత్రాదేశాన్తుదాగ్రహీత్ ॥ సర్వప్రజాప్రాణనాడిం సర్వవిద్యావిశా
 రదమ్ । చంద్రాపీడంతదారాజా యావరాఙ్యభ్యషేచయత్ ॥ తతస్తా
 తాజ్ఞయాసాయంప్రస్థాయసహస్రేనికైః । ప్రాగ్యావ్యవశ్యమోదీచీది
 ణాజిత్యాత్రివత్సరం ॥ కైలాసాసన్నమత్యుగ్రభిల్లస్తేనృభయంకరం । జ
 త్యామణిపురంతత్ర సేనృవిశ్రాంతిచేతవే ॥ యుపరాజస్సఖనాసౌక
 శ్చిత్కాలమనీనయత్ । ఏకదామృగయాసక్తస్సమారుహ్యతుంగమం ॥
 కాంతారంప్రవిశన్నైషపురతఃకిన్నరదవయమ్ । విలోక్యవిష్టితావేగాఽనన్వ
 గచ్ఛత్తదైకధీః ॥ దూరంగత్వాకంచిదద్రిమారూఢేకిన్నరదవయే । పృక్ష
 మూలముపాశ్రిత్యతురగాదవరుహ్యసః ॥ క్షణంచశ్రవ్యపునరప్యారుహ్య
 శ్వమచోదయత్ । సోప్యచ్ఛౌఢసరస్తీరంరాజపుత్రమనీనయత్ ॥ అవ
 రుహ్యకుమరోశ్వాత్సత్వాత్వాపీత్యాజలంస్వయమ్ । పాయయిత్వాచతు
 రగంవిశ్రాంతిసుఖమన్వభూత్ ॥ తతఃపశ్చిమదిగ్భాగే వీణానాదోపబృం

హింత్రి । కలంగీతిరసశ్చతావ తత్త్వానవిచిదీషయా ॥ కించిద్ధూరం గతస్త
త్ర సాంద్రపాదపమధ్యకే । దేవాలయే క్వచిత్కాంచిత స్తనవిన్యస్తవ
ల్లకిమ్ ॥ స్పృహంతీశంకగంగీత్యా సుందరింసన్యవీక్షత । గీతావసానే తాం
మందముపసృజ్యకృతాంజలిః ॥ కాత్వంకిమథామేకాకిన్యత్ర తిష్ఠసి కాన
నే । కిమథానూత్నవయసి సీక్వకృతం వ్రతమీదృశమ్ ॥ ఇతి పృచ్ఛంత
మెసంసా సలపూజ్యాహూయదిభిప్రదా । సోషదంతశ్రవణాత్కాయితస్తే
నర్వంప్యజ్జవత్ ॥ మహాభాగసమీపేత్ర మౌమకూటాభిభేగిరౌ । గ
న్ధర్వేశశ్చిత్రరథశ్చాస్తిరాజ్యంసుఖనయః ॥ తెనఖానితమచ్ఛాదం య
త్సరోవీక్షితంత్యయా । వినిర్మితమనేనైతద్వనంచైత్రరథాభిధమ్ ॥ పృ
తిష్ఠితశ్శంభురయం యమహంశరణంగతా । హంసాభిధస్య తద్భాగ్రతు
ర్వద్ధిపుత్రీతన్యముం జనమ్ ॥ అన్వథానంజ్ఞామకరోస్తహశ్వేతేతి మే
పితా ॥ పుమపత్యవిహినతావత్పుత్రికామపి మత్పితా । పుత్రఇత్యే
వ మాం మత్వా వాత్సల్యతప్రభృపాలయత్ ॥ కదాచిచ్చైత్రకే
మాసే స్నాతుంసాహంసహంబయా । అచ్ఛోదనరసీతిరమగచ్ఛంతదిదం
పురా ॥ స్నాత్వాగౌరీపూజనైకనిష్ఠాయాంమమమాతరి । సరస్తీరహ
మచరం తద్వనశ్రీదిదృక్షయా ॥ తదాకణాత్త్రసుమనస్సురభీకృతదిక్ష్
టం । వసంతేనస్తరమివ సుహృదాకేనచిద్యుతమ్ ॥ కందర్పసుందరంకం
చిదవశ్యంమునిదారకమ్ । తత్క్షణంమమతస్యాపి సంగతౌ చిత్రపక్షిణౌ ॥
మాంపిరికిరాతోయమాజఘానైక దేహణౌ । తదాహంమందమభ్యాశమే
త్యాప్యచ్ఛమదస్సఖమ్ ॥ సుతాయం కన్యకిన్నామాశ్రవణాగ్రావణంసి
తా । సుగంధిస్సుమనోమంజ ర్యేషాకాకోభవానితి ॥ విహస్యసౌభ్రవీత్స
ర్వం బ్రవీమిశృణుసుందరి । సురలోకశ్వేతకేతురితిదేవషీగర్హిహి ॥ నా
రాయణాంశనమ్భాశం ప్రాచుర్యంసతుజాతుచిత్ । దేవపూజాథామ
గ్నోజాన్యానైతులస్వధుఃసంగతః ॥ పత్తాన్యత్రాపచిన్నావనకందర్పశత
సుందరం । తంపుండరీకమధ్యస్థా లక్ష్మీఃప్రేక్షన్త్రరాదితా ॥ రతంమా

నసికంసమ్య గనుభూయతదేవసా । పృహతంతసయంధృత్వా భగవాన్స్తే
యమభాకః ॥ ఇత్యపి తంతమాదాయ నిర్వృత్తైజాతకర్తాః । పుండరీక
భవత్వాద్యం పుండరీకాఖ్యమాతనోత్ ॥ తమేవామునిద్ధిబాలే తత్సఖం
మాంకపింజలమ్ । అస్యాంకృష్టచతుర్దశాస్యం సాక్షాచ్ఛంకరమచిత్తుం ॥
సురలోకాన్తయాసాక మాగచ్ఛంతమిమంపథి । తవోచితామంబరీయ
మితి నందనదేవతా ॥ దదావస్తేమంజరీమి త్యుక్తావమానమవాపసః । స
పుండరీకోమాంధృష్ట్యా బాలెజ్ఞాతంమనస్తవ ॥ వాంఛస్యేనాం మంజరీం
చెత్సిన్వికురుప్యేతిమెఽర్పయత్ । తదాక రాగ్రాత్ప్రవృష్టామక్షమాలామి
మాంకరహః ॥ ఆహమంజరినాదాయ కలతశేషమనీసయం ॥ కపింజలేత
దాలోక్య నిభార్తయతి తంతదా ॥ కపటభృగుటీబద్ధ్యా దేహిమేజ
పమాలికాం । ఇతిమాంఘ్యచ్ఛతేతస్మై సాహమేకావళిమదాం ॥ తదా
కుమారిమాతాలై స్నాతాయాతుంనికెతనం । తావమాహ్వాయతియాహితిచ
త్రాధారిణ్యవాచమాం ॥ తత్కర్తౄణామతుదంవాక్యం నిశమ్యక్షుభితా
భృశం । ముహుర్దేనరృశాపశ్యంలైస్సంపలితకంధరా ॥ కృచ్ఛాచ్ఛదచ్ఛ
దమాసాద్య కృత్వాస్నానాదికాఃక్రియాః ॥ మాత్రా సహగృహం గతా
తదేకధ్యానతత్పరా ॥ కన్యకాంతఃపురేఽర్థ పరివారహమేకికా । గవా
క్షరంధ్రస్యస్తాస్యా వశ్యంతీదిశమేవతాం ॥ స్వరారావాఙ్ముఖిభిర్వా శా
యినీమూర్ఛితాన్తప్రసాం । సాకలమయాలగళికానామ్మియాస్నాతమా
గతా ॥ సాసఖీదూశయానాంమాం మూర్ఛితాంప్రేక్ష్యదగ్ధితా ॥ శిశి
రైద్రాక్షాత్కృత్యంతవాతైః ప్రాబోధయత్తదా ॥ పృబుద్ధాం మామేన
మూచెనిపాదలమకృథాస్సఖా । యద్వియోగేనభిన్నాసి తదప్రేతంపద్మ
తదచ్ఛ్రుణు ॥ స్నాతుం గతాయాంత్యయేగిక స్తయోర్మునిగుహాయోః । సల
జ్జంసస్మితంమందం మదభ్యాసముపేయివాన్ ॥ బాలేకన్యసూతానామ కి
మస్యాంకవగమిష్యతి । ఇతిపవ్రచ్ఛతదను త్వద్యవృత్తాంతం వ్యజ్ఞజ్ఞపమ్ ॥
తదాకర్ణానలగిరాస్సలజ్జమిదమబ్రవీత్ । వాంఛామి బాలెత్వాంకా

ర్యో యోక్తుమాప్తజనోచితే॥ ఇక్ష్వాక్వాపత్రమాలిఖ్య తస్యేదేయమిదం
 రహః । ఏవముక్తావదౌమహ్యం తద్గృహాణతిమెర్షయత్ ॥ ముదాప
 త్రంతవాదాయతత్రస్థార్యాంతవాపరం* మూర్ఘముక్తాలతయావినసిత
 యోవిప్రలోభ్యమానోమే । హంసఇపదర్శితాశామానసజన్తా త్వయాసీ
 తః* తదాలోక్యసఖింహమాదాలింగ్యానింగ్యసస్పృహం । సదృప్తక
 శుత్రకింప్రాపేత్యనుయక్తామయాభసా ॥ సఖికిం బహునోక్తేనత్వదే
 కాయతజ్జీవితః । అయంత్వదంగసంపర్కవాలచ్చయైవహిజీవతి ॥ తత్తూ
 ణమేనగతావత్వం తత్కృమంపూగయాభసా । నోచెదచిరమేవాసౌ
 ప్రాప్స్యన్యైవంతిమాం దశామ్ ॥ ఏవం పదుషవాక్యైర్మాం చక్రేద్వి
 గుణితవ్యధాం । అత్రాంతరేప్రతీహారీసాంబలిర్మాంవ్యజ్ఞివత్ ॥ కుమా
 రిమునిదాలఃకోపుష్పేభ్యదావరివర్తతే । జపమాలాయాచతేచెత్యాకర్ణ్యా
 సీయతామితి ॥ ఆదిష్టయాతయాసీతమఘ్యైదిభిరపూపుజం । వక్త్రంకిమ
 పిసందిహ్య మాంతాంతరభికామపి ॥ శశ్వదాలోకయంతంతం మునిదా
 లంతదాబ్రవం । యథేష్టంపదమాభైషీర్షాస్త్వద్భిన్నాహృసావితి ॥ త
 దాలజ్ఞానతళిరాశ్వనైర్మామిత్యవోచత । బాలేకవవామునిజనః కవవానం
 గవిచేష్టితమ్ ॥ పుండరీకస్తవద్వియోగవ్యథయాపరితామ్యతి । త్వదంగ
 సంగమంహిత్యా నోపాయోవిద్యతేవరః ॥ తజ్జీవితంత్వదాయత్రమేవం
 తస్మిన్వదత్యథ । కుమారిత్వామిహాస్వస్థేత్యాకణ్యాగాత్ప్రసూస్తవ ॥ ఇ
 తిదావృద్ధానవచశ్శ్రుత్యా యాతుకామఃకపింజలః । బాలకింబహునాతస్య
 ప్రాణారక్ష్యాఇతియ్రవత్ ॥ జనసమృద్ధవిత్రస్తస్సజగామ యథాగతం ।
 తదామదంబయాగత్యకిముక్తంకింకృతంబవా ॥ విషణ్ణమానసాసాహంసా
 పికించిదలక్షయం । తతస్సూర్యోప్యగాదస్తమావిరాసీచ్ఛ చంద్రమాః ॥
 జ్యోత్సాన్నధవళితాశాయాం తస్యాంనిశ్యహముత్సుకా । దక్షిణాక్షిస్ఫుర
 ణమప్యవచింత్యతదేకధీః ॥ పశ్చాత్తరభికామేకామాదాయపృథ్వితాగృహ
 త్ । దూరాదేవకమప్యాగ్రనాదలశ్శ్రుత్యావిషణ్ణధీః ॥ ధావిత్యా తలవ్య

సుంపాపామహాభాగం వ్యలూకయమ్ | తమేనమంకమారోప్యరుదంత్యాం
 బహుధామయి || అవరుహ్యదివఃకోపి తంగృహీత్వాదివిద్ధితః | మహాశ్వే
 తేమావిషీదధూయోఽప్యేతేనసంగమః || తేభవత్సత్యమిత్సుక్త్యా పృథ్వా
 తుముపచక్రమే | కిమేతదితిమయ్యేనంపుచ్ఛంత్యాంతంకపింజలం || మ
 మోత్తరమదత్తైవ కుర్రధాసాపుత్రపాత ఖమ్ | తతస్త్రయోఽప్యేకదైవ
 ప్రావిక్షన్నభృమండలమ్ || తదాదుఃఖాదసుత్యాగోద్యుక్తాంతరళికాతు
 మామ్ | సాంత్యయామానబహుభిసాంత్యనేశ్వపథైరపి || తదాదిపిత
 రాబంధూన్విసృజ్యేశ్వార్చనైరతా | కందమూలాదీనీత్యం వనేత్రైవవసా
 మ్యహం || ఇతిశృత్యామహాశ్వేతావచనంతన్నపాత్తజః | సమదుఃఖాత
 రళికా క్వేతిపవృచ్ఛతాంతదా || కుమారకథయామ్యద్య తదవృత్తాన్తమి
 మంశృణు | గంధర్వేశశ్చిత్రరథఇత్యుక్తంహిపురామయా || తస్యకాదంబ
 రీనామతనయాకిలవర్తతే | ఆశైశవాన్తమైతస్యాఅపిమైత్రినిరగశౌ || మ
 హాశ్వేతాయద్యనూథానియతనోద్వహామ్యహం | ఏవంప్రతిజ్ఞాపితయా
 కృతామత్ప్రేమశౌరవాత్ || ప్రతిజ్ఞాంతాదృశింశృత్యాన్తిన్నిత్రరథ
 స్తదా | తద్విణావాహకంకంచిత్వాహిణోత్సన్నిధింమమ || తాంసాంత్య
 యితుమాదిష్టాసేయంతరళికాగతా | తదనంతరమేవాత్ర మహాభాగత్వ
 మాగతః || ఏవముక్త్యాగళద్భాషాత్తతస్తూష్టీంబధూవసా | అథాస్తంగత
 ఆదిత్యైకృతసంధ్యాదికక్రియః || సర్వంసహావతిసుతో మృదుపల్లవతల్ప
 గః | నిజసేనాచిత్తయైవసనినాయనిశీధినీమ్ || ప్రాతశ్చకారసంధ్యాది
 సమహాశ్వేతయాసహ | తతస్త్రరళికాగత్యమహాశ్వేతామువాచసా || కా
 దంబరైత్యయాదిష్టం యత్తద్విజ్ఞాపితంమయా | తయాయదుక్తంతత్సర్వ
 మసౌకయూరకోవదేత్ || ఏవముక్త్యాగ్రతస్తస్యాశ్చోడయామాస తంత
 దా | తాంనత్వాసోంజయింబద్ధ్యా తదాదిష్టంవ్యజ్ఞిపత్ || దేవికాదంబ
 రీసేయం సాష్టాంగంప్రణివత్యతే | మన్మథేనైతదాహస్తకంథాలింగనపూ
 ర్వకం || సఖిత్వయాకిమాదిష్టమేవంవత్సంసకింత్రపా | కోవివాహోమహా

శ్వేతే తావంవిహాయ మమాధునా || తిర్యగ్జాతిభవాకౌక్యవ్యభిసంవీక్ష్య
విక్లదాం | జహ్యద్భృగంస్వయమపి కింపునర్తాదృశోజనః || కింమచ్చిత్ర
పరిత్యాగమాదిశస్యేనమద్యమే | ఆహోకిక్రియతేవ్యాజాద్ధృహవాసా
పహాశనం || ఇతఃపరంనవక్తవ్యమేవంజాతుసఖిత్వయా | సత్యప్రతిజ్ఞాం
కృత్వామాంపాహినిరావ్యజసాహృదా || ఏవముక్తంతయాదేవితత్రైవిజ్ఞాపి
తంమయా | ఇతిబుగ్రవతికేయూరె సాహమేవాగతాధునా || సర్వంసమీ
కరిష్యామి యాహితిప్రాహిణోదముమ్ | భోకుమారవిదిత్రంతగ్గంధ
రైవశ్వరపత్తనమ్ || కాదంబరీగుణవతీతద్దిదృక్షాస్తిచుత్తవ | యాంతిం మా
మనుయాహితి ప్రతస్థేసాసహామునా || దివ్యం గంధర్వనగరంగత్వా రాజ
గృహంతరే | సప్తకక్ష్యాతికృమ్యప్రాపత్కాదంబరీగృహమ్ || మహా
శ్వేతైవాగతేతి శృత్వాపరిజనాదియమ్ | పీఠాదుష్టాయసహసా ప్రతున్య
గ్గమ్యకృతాంబలిః || తతాచీమవలమైప్యనాం కాదమ్మగ్ననయద్గృహం |
పృష్టాస్వాగతమఘ్నాద్యేస్తత్పూజామకరోత్సవ్యయమ్ || సౌందర్య
జితకంధగృంఛంద్రాపీడంముహూర్తహుః | దర్శందర్శంకటాక్షైసానతృప్తిం
నాపచిరాదపి || మదలేఖాఖ్యయాసఖ్యాసాతత్పూజామకారయత్ | త
దాప్యే కేనచిత్కిరేణాన్వితాకాపిశారికా || కాదమ్మరీమేత్యదేవిధూర్త
యంమాంపగ్రాభతే | మామేనమనుబద్ధంతం నివారయసినాద్యచేత్ ||
సత్యంమృత్యుంశ్రయిష్యామి వారిపహ్నివిమాదినా | తదోదంతాసభిజ్ఞ
తాన్స్తహాశ్వేతానుముక్తయా || తస్యేనకలపృత్తాస్తః కథితో మదలఖ
యా | శుకాయంపరిహాసాఖ్యః కాళిందీనామశారికా || కాదమ్మగ్ననయో
ర్పాత్య చ క్రిపాణిగ్రహోత్సవమ్ | తమాలికాఖ్యయాసఖ్యాః పరిచారిక
యాసహా || ఆలపన్ననయాదృప్తః ప్రాతరేషతదాద్యసా | నాస్తదావ
క్యంశృణోత్యేషా కుపితానితరామితి || చంద్రాపీడస్తదాకణ్యమయా
ప్యేతత్పురాశృతమ్ | తమాలికామభిలషాపరిహాసాభిభాష్యః || కాద
మ్మరీగృహంపత్రినాతీతాద్వివసానితి | సాయంకాదమ్మరీహోషః సశిక్షయ

తితంయతః ॥ సావత్సర్యకరణం(స్త్రీ)ణాంహృచ్చామృతంకలదుస్సహమ్ । తే
 చ్చుక్త్యాజహసుర్నాద్యంపరిహాసంకుర్యాదప్రీతి ॥ విటాక్తిభిరలంఘా
 ర్తజానాతీయమపీద్యశీః । వక్త్రోక్తిభిర్వంచనీయా త్వయేయం నాపిజాత్వి
 తి ॥ అత్రాంతరేమహాశ్వేతే దేవశ్చిత్రరథోధునా । పర్యాగతాపీక్షితుం
 తావమితిహ్వర్ధ్వావ్యజ్ఞపత్ ॥ కాదమ్మరీనిదేశేన మహాశ్వేతా నృపా
 త్తజమ్ । సమైష్వర్యగాయకైస్సాకం క్రీడాశైలాయతంతతః ॥ యయాచి
 త్రరథంద్రష్టుం తదాకాదమ్మరీపునః । చంద్రాపీడానురక్తాస్తంకరణాకా
 మపీడితా ॥ పృతిజ్ఞామపివిస్తృత్యతద్దర్శనకుతూహలాత్ । స్వయమేకా
 కిన్సిప్రాంశుప్రాసాదశిఖరంగతా ॥ గవాక్షవివరస్యస్తముఖీక్రీడాద్రిమై
 క్షత । సోపిక్రీడాచలాగ్రస్థం గతావమణిగృహంతదా ॥ గాయకానాం
 మంజుగానంశృణ్వన్నైవమచింతయత్ । కాదమ్మర్యావిలాసాస్తేసహజాః
 కిముమత్పరాః ॥ దృష్టామయాస్తితముఖలిఖత్యుర్వీనమచ్చిరాః । అవైస్య
 స్సమంభాషమాణే మయిప్రేష్టూశృణోతితత్ ॥ బహుధాచింతయాకింవా
 మయ్యేనోత్కృంతితాయది । అనురాగంప్రకటయేత్పురస్తాదచిరాదితి ॥త
 తఃప్రాతఃకృతాహారంమదలెఖాప్రవద్యతమ్ । కుమారసాగరాత్పాశీ తస్మా
 చ్చిత్రరథస్తతః ॥ కాదమ్మరీహారమేనమగ్రహీచ్ఛేషనామకమ్ । దాతు
 మిచ్ఛతితంతుభ్యమిత్యబధ్నాద్గళేన్యతమ్ ॥ తతోగతాయామేతస్యాం గ
 తెచాస్తందివాకరే । చంద్రోదయేపరిమిలైఃపరివారైస్సమావృతా ॥ కా
 దమ్మరీరాజపుత్రం ద్రష్టుంక్రీడాద్రిమాగతా । తద్దర్శనోత్సుకా తత్ర
 చిగంధితావధసాదరమ్ ॥ తారాపీడాదివృత్తాస్తం పృష్ట్యాస్వగృహమాయ
 యా । పరేద్యుఃప్రాతరుత్థాయకృతశోచోన్మపాత్తజః ॥ మహాశ్వేతా
 వెదితయా కాదంబర్యాకథుచన । గమనాయాభ్యనుజ్ఞాతస్సాకంగంధర్వ
 బాలకైః ॥ గతావమణిపురోపాస్తం తాన్నివృత్తాయమేకకః । శిబిరా
 భ్యస్తరంప్రాప్య వైశమ్పయినపూర్వకా ॥ సఖీదృష్ట్యా మహాశ్వే
 తాద్యుదస్తం తెభ్యుక్తవా ॥ పరేద్యుఃప్రాతరాయాతం కెయూరక

మవేక్ష్యసః ॥ కిముదేవీకుశలినీ పరివారైస్సహభునా । కిమథమాగతో
 సీతి భీతఃపప్రచ్ఛతంముహుః ॥ సోపిబద్ధావంజలిందేవ సర్వతఃకుశలిన్య
 సా । శయ్యాంయాంవిస్తృతశ్శేషహరోయంపరిగృహ్యతామ్ ॥ మహాశ్వే
 తానుజ్జయామాగతోస్మిత్వదంతికమ్ । త్వయ్యాగతేతదాద్యేషాకాద
 మ్భర్యతివిహ్వలా ॥ దృష్టుంతావంవాంఛతిపునస్తవదేకాయత్రజీవితా ।
 తద్వియోగవ్యధాంపక్షం నాలంవషశత్రైరపి ॥ అథునాగత్య సహసా త
 స్యాశ్శౌకమపాకురు । కేయూరకేవదత్యేవమన్వితఃపత్రలెఖయా ॥ కే
 యూరకాదిష్టమాగః । స్రాప్యకాదంబరీగృహమ్ । పృథూతం విరహ
 వ్యాధిం సేవమానాండదర్శితామ్ ॥ భావజ్ఞానాయసాకూలైరావృక్తేన్యస్సహత
 యాలపః । కంచితక్మలంఘ్రితస్తత్ర తతఃపృష్ఠాతుముద్యతః ॥ కాదంబ
 రీప్రాథమయా పత్రలేఖాంవిసృజ్యసః । అశ్వాపూఢోచిరైవస్క
 ధ్ధావారంసమానదత్ ॥ పితుస్సకాశాదాయాతంలెఖహరందదర్శచ । పిత
 రా కింకుశలినౌ శుకనాసఃకిమాదిశత్ ॥ ఇత్యాత్తానంపుచ్చతేస్తే సద
 డాపత్రికాద్యయమ్ । భక్తిపూర్వంతదాదాయనిధాయనిజమస్తకే ॥ ఉ
 ధ్ధాట్యసపపాదాథ తదస్తలిఃఖతంతదా । స్వస్త్యస్త్రుచంద్రాపీడాయస
 మిత్రాయనిరస్తమ్ ॥ తారాపీడస్తావంహిమూఢాన్యాఘ్రాయానడయశ్య
 సా । ప్రజాభిస్సహసరావభిరుజ్జయిన్యామహంసుఖి ॥ వత్సగత్రితయం
 జాతం జైత్రయాత్రాగతస్యతే । త్వద్వత్ప్రాలాకవిరహత్వన్మాతా పరి
 తామ్యతి ॥ తదేతత్పత్రపఠనాత్పరమాయాహిమాదిరమ్ । ఇతిపత్రద్వ
 యేతున్యం విఖతంచరిపత్యసః ॥ శుకనాసస్యయత్పత్రంతత్పుత్రాయ
 తదర్పయత్ । వైశమ్పాయనస్తేన్యాని మండంమండం త్వేమానయ ॥ యా
 స్యామున్జయినీంతాతనిదేశేనజవాదహమ్ । కేయూరకఃపత్రలెఖామా
 దాయాత్రాగమిష్యతి ॥ తస్తేసమస్తవృత్తాంతం వోచ్యాగచ్ఛనమాహి
 తః । ఇత్యాదిశ్యసతంస్వలైః పృష్ఠాయసహసాదిభిః ॥ మాగఃమధ్యే
 కిమస్యిరాదృక్తఃప్రజమలోకయత్ । తద్వైశదర్శనాత్క్రూత్రదంతికము

పెయివాన్ || తత్రపాదపమధ్యస్థం చండికాయతినంగతః | చంద్రా
 పీఠోభక్తిస్తూర్వంచండికాంతామపూవుబల్ || భసతామ్బులవాత్వైర్భ్రూ
 షయితావతదర్భకమ్ | ప్రస్థాయోజ్జయినీంస్వతైర్వరహాహాభిస్సమంసన
 త్ || తదాప్రత్యుద్గతఃపిత్రాదౌరామాత్యాదిభిస్సహ | దూరాదేషాపరు
 హ్యశావృత్పాణసీత్పితృపాదయోః || పదాభ్యామేవసకలైస్సహరాజగృ
 హంగతః | సనిబాగమనెనామ్బమనాన్యస్యస్తగ్భురాణిచ || పృహ్లాక్షయ
 న్తత్త్రిగృహంగతావనతావమనారమామ్ | పశ్చాత్సప్తేన్యాజైశంపాయనా
 ప్యద్యాగమివ్యతి || ఇత్యేనాంసాన్వయితావసౌశుకనాసంప్రణమ్యచ | తదా
 జ్జయ్యాగృహంగతావకంచిత్రాల్లంఘదావసత్ || జాతుకంచుకినాసాకమా
 గతాంమధురస్మితాం | పత్రలెఖాంవీక్ష్యదూరాత్ప్రహృష్టఃపృచ్ఛత్స్థతాం ||
 కింపత్రలేఖకుశలం కాదంబర్యాస్సహాభిః | మయ్యాగలెకీదృగాసీర్గు
 ధర్వేశపురైకధా || మహాశ్వేతాకిమాచఖ్యా కాముహూర్తాంస్తరేదితి |
 తతామస్తకవినయస్తాం జలిస్సేయంవ్యజ్జపత్ || దేవత్వయాగతేసే
 యం స్వగృహభ్యంతరంగతా | మాంశయ్యాయాం సమారోప్యమత్తస్తవి
 ద్వృత్తమాదరాత్ || శ్మృత్యాగాధానురక్తాత్వయ్యస్తనిద్రాచనిశ్చ్రవం |
 క్రూరమాంశరావిధ్వానర్యత్రాగతిమేయుషీ || ఉన్మాదేననజానాతి చెత
 నాచేతనాన్యపి | బహుభిఃకిమిహోక్తేర్యాంస్వపిషినభజేజ్ఞనః || తామ
 వస్థామేత్యనిత్యం తవత్క్రతేతామ్యతిప్రభో | నాలోప్యత్రాస్త్యథా
 వాదస్యత్యమేత్తయోదితం || పశ్యేచ్ఛేత్రాంసజ్రిమణిరసిస్ఫుటతిత్తల్లం ||
 శిలాపినితరాంరోది త్వేవసత్యమిదంవిభో || తదాదేవికుమారత మాస
 యిష్యామి తెంతికమ్ | దిశాజ్ఞాంమహ్యమిత్సుక్తా సేయంమాంప్రాపిణో
 దిహ || త్వదభ్యాశంగలాస్త్యద్యయద్ధితంతత్కురుమృతం | ఇలిరద్యచనంశ్మృ
 త్యా చంద్రాపీడస్సగదగః || పత్రలెఖేశాపవన మమాయంసహింసశయః
 భ్రాంతాస్త్రిసర్వవేద్యాను తచ్ఛేష్టానుస్ఫుటానుయత్ || అథవామదలే
 ఖాపి తదీయాంమన్తధవ్యథాం | తదానీమేవమత్కృతే రహానాపద

యస్మత్ ॥ అతీతదింతయాపింపం ఫలమిత్వసయాసహ । ప్రాప్త్యమా
 తృగ్యహంతర్య సతద్దిన మసినయత్ ॥ తదాదితద్వింతయైవ రాత్రిందివ
 మపిశ్రమత్ ॥ పరిత్రస్తాగురుజనా ధోపయింత్తస్సరికిరియాం ॥ ధీరారా
 బసుతః కాంక్షి చనయద్విరసానస ॥ జాతుశిష్యావగాతీరే నినివితసుఖాని
 లః ॥ ఆగచ్ఛంతమహారా త్తం కయూరికమలూకయత్ ॥ తలతత్రలే
 ఖాంచాదాయ నదోపవనమాగతః ॥ నిషిద్ధపరివారస్తం పర్యపృచ్ఛదభి
 యాటలః ॥ దేహికుశలినికింవా పరివారైస్సహాభిప్రే ॥ ఇతిపృచ్ఛతితం త
 స్మిన్ దేవతద్విరహావ్యధాం ॥ లభిథాతుమశక్తోహమియతానమయేనసా ॥
 కీడుశీలవాదశాంప్రాప్తం సజానేయదివాంశ్చ ॥ ప్రాణసంధాగణంతస్యాః
 ప్రస్థాతుంయత్నవాఙ్మనః ॥ అథాస్తమయతిబ్రథే తాథాన్యంసహగ్రహం
 గతః ॥ శయ్యాగతశ్చింతయైవ నినాయసనిశీధనీమ్ ॥ ప్రారసేనాదశపురి
 మాగతేతి జనశ్రుతిమ్ ॥ భృత్యావియుగం కాద్యాస్తస్మిద్ధివిద్ధిరస్థితాం
 సమానసుఖమశ్నోయదైవశంపాయస ఆగతః ॥ ఏవంకుమారేవదతి ప్రాం
 జలిస్సీయమబ్రవీత్ ॥ యాస్యావ్యహం దేహ్యానజ్ఞాంశూర్త మేహితిసా
 దరమ్ ॥ పదంతలతంప్రత్యయావప్రతేభామపిదుర్లభమ్ ॥ సహస్రేష్వవా
 రాజిజ్ఞాసుః ప్రాపింశోద్భృత్యమాత్తసః ॥ అథ మంత్రిసుతప్రత్యక్షమ్
 నాదేశవిషయం ॥ సరాజగృహమాసాద్య వపందేరాజమంత్రిణా ॥ రా
 జాయవాసంతంవీక్ష్యసాణిగృహదికీషయా ॥ విలాసపత్యాచనమంమ
 నితాదవ్యచింతయత్ ॥ అథాయంశుకనాసాజ్ఞా మాత్రంలభ్యానిశిప్ర
 జక్ ॥ యోజనత్రితయంగత్వా శిఖిరంపురత్స్థితమ్ ॥ సనిరిక్ష్యప్రము
 చితస్తదభ్యంతరమావిశత్ ॥ భోభోహైశంపాయసః క్షేత్రస్మిన్ ప్రీస్తత్ర
 పృచ్ఛతి నాగృస్తానిస్సద్యస్త్రాస్తీత్యబ్రువంతత్సాశృగధ్రువమ్ ॥ కేనాప్యనా
 లప స్థిన్నః పురోవీక్ష్యస్సవస్తేనికాక్ ॥ కింజీవతి ప్రియసఖః కావస్తేనం
 ప్రతిశంసత ॥ ఇతిపృచ్ఛంతమైషైసం మూర్ఛితంతురగాచ్ఛదైః ॥ తమ
 వాహ్యైశ్చైతాన్యంచాగైస్సంజ్ఞామలంభయన్ ॥ దేవసగ్వలదామస్తే శ్చ

ఋత్వమువవిశ్వతత్ । ఆగలెత్వయితాతాజ్ఞావశాదుజ్జయనీంప్రతి ॥ పా
 తస్సప్రసేనికాంత్సరావస్సప్రతిష్ఠాహున్నిరుధ్యసః । అచోద్ధదనరసస్తీరమ
 స్తాభిస్సమమాయయా ॥ తత్ప్రదేశాలోకమాత్రాదున్మత్తవచభూతదా
 బోధితోవ్యయమస్తాభిఃపురంగంతుమనేకథా ॥ ప్రత్యాఖ్యాతాస్తేనవయం
 నివేదయతుమాగతాః । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాచింతామీలితలోచనః ॥ ని
 శ్చలాంగసావతస్థేనిర్వాతదినదీపవత్ । తత్సంస్తభ్యహృదయం తదా
 సీమిత్యచింతయత్ ॥ అస్యవైరాగ్యమేతత్కింనాత్రకారణమణ్వపి ॥
 మామివైనన్మపాస్సర్వసేవంతేనమమేవహి ॥ ఇత్యాదిచింతయిత్యావధత
 స్తినైవదినెనిశి । ప్రస్థాయస్తేనికైస్సాకం జవాదుజ్జయినీమగాత్ । తత్ర
 సోధ్యనితద్వార్తామేవ శృణ్వన్ సమంతతః ॥ రాజద్వారగతస్తత్రరా
 జాదేవీయతోధునా । గతోమాత్యాలయమితిద్వాస్థాన్ క్తస్తద్వహంయ
 యా ॥ తమాగతంవీక్ష్యరాజాకించిత్కుర్వద్దోబ్రవీదిదమ । వత్సదోషస్త
 వైవాసావిమంత్రిక్తావగతోసియత్ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాశుకనానస్త
 మబ్రవీత్ । రాజన్నస్త్విదోషలేశమపిమానదజాతుచిత్ । సవవహిగు
 రుదోగ్రహి కృతఘ్నశ్చనసంశయః । యదనెనదుహారాజఃకుప్యేదితినదితి
 తమ్ ॥ శుకఃప్రహ్రిషితోహ్యస్తాంస్తవక్త్రాననృత్రగతశ్చయత్ । తతోమ
 త్సత్యవచనాచ్ఛుకయోనాపతత్వయం ॥ ఇతిశప్తాపిరుపిత మేనంరాజా
 సమాదధే । తతస్తాతాచ్ఛనచిదిల్లభ్యాజ్ఞాకథమవ్యసా । జననృమత
 స్తేనైవైః ప్రతస్థేస్థానినీషయా ॥ మధ్యేమాగ్నంమేఘనాదం వీక్ష్యతే
 నాపిసంగతః ॥ మహాశ్వేతాశ్రమంప్రాప్యతత్రబాహుప్లతామిమాం ॥
 దృష్ట్యానితాంతంభీతస్తాంపప్రదృష్టలదక్షరమ్ । వైశంపాయననామామత్స
 ఖాత్రాగతవానిము ॥ ఇతిశ్రుత్వాసాజగాదకుమారశూరయతామిహ ।
 కోప్యాగత్యద్విజసుతః కామార్తామామపీడయత్ ॥ తాదృశవీక్ష్యని
 తరాంకోపోద్దీప్తితమానసా । పాణినాజలమాదాయ రెధూర్తశుకవన్త
 హుః ॥ మఘరోక్తింవదన్యస్తాన్తాంవంచయితుముద్యతః । తస్తాచ్ఛుకత్వమే

వాశుసా పుహిత్యశపంతతః ॥ సతవాక్యత్రతరువత్సపాతగతజీవితః ।
 త్వలైస్సనికెభ్యస్తస్వస్తిత్రమిత్యవేత్త్యాధదుఃఖతా ॥ ఇత్యేతచ్ఛృణోతిస్త
 న్య చంద్రాపీడనస్తత్క్షణమ్ । శిరిషకౌమలంవక్షః ప్రాతరబ్జవదస్ఫుటల్ ॥
 తతఃపరిజనెదీనె విలపత్యభితస్తదా । తంరాజపుత్రలూకోపి పరితఃప
 ర్యవారయత్ ॥ సపత్రలెఖాతతాలె శృత్యావరాజసుతాగమమ్ । త
 యాసమంమహాశ్వేతా దశానవ్యాజనిగతా ॥ కాదమ్మరీవ్యసుంతత్ర
 చంద్రాపీడనిర్మితసా । సవక్షస్తాడనంపత్ర లేఖయాసాకమేతయా॥
 రుదితావబహుధాకృచ్ఛాన్తూర్చమత్సృచ్ఛిత్రామగాల్ । ప్రబుధ్య
 పత్రలెఖైతదశ్వంవధ్యాప్యహృత్యతమ్ ॥ ఆకృష్టాన్చోదనలిలేపా
 తయితావపాతచ । అథతత్సలిలాత్కృచ్ఛిదుత్థాయమునిబాలకః ॥ మహా
 శ్వేతామాహభద్రేపుండరీకానుధావినమ్ । కపింజలంమామవేహి వృత్తా
 న్తంవచ్చితంశృణు ॥ పురతస్తేపుండరీకం గృహీత్వాదివముత్పతక్ । సమ
 హాపురుషశృండ్రలోకం గత్యావధతత్తనుమ్ ॥ మహాదయాభిధానాయాం
 సభాయాంసింహవిష్టరె । నిధాయమామిత్యవోచద్భద్రకోధంపరిత్యజ ॥
 పుండరీకఃకామదోషాన్తాంలోకస్త్రియమప్యసా । త్వమప్యహమివాసా
 ద్య ఘోరాకోజేన్తమానుషమ్ ॥ లభస్సభూరివిరహవ్యధాం జన్తనిజన్తని ।
 కృదైవమశపత్తస్త్వంచ మత్సహాయోభవెతితమ్ ॥ అహమప్యశపంతస్తాదు
 భాభ్యామవసితలె । ఉత్పత్తవ్యమతస్సర్వంబ్రూహీదంశ్వేతికేతవే ॥ ఇతి
 తేనప్రేషితోహమభ్రేధావన్తహామునిమ్ । కమప్యత్స్లుత్సతేనాశ్వాభవే
 త్యభిహితఃక్షణాల్ ॥ తదాపతన్పశ్చిమాద్ధావశ్వేభూయోత్థితోస్త్యహం ।
 పారశీకపతిర్మహ్మాన్తారాపీడాయమామదాల్ ॥ రాజ్యాభిషేచనాత్మా
 ర్షం చంద్రాపీడాయసాప్యదాల్ । అద్యాభూన్తునివాక్యాన్తైశాపాం
 తోచ్ఛోదమజ్జనాల్ ॥ పక్షమేతచ్ఛేవతకెతోః పాశ్చ్యంయాస్యామిసం
 ప్రతి । ఇత్యుదీర్యఖముత్స్లుత్య గలెతస్త్రిన్గపింజలె ॥ కాదమ్మరీ ప్రబు
 ద్యాధ చంద్రాపీడకశేబరమ్ । తదాదిదెవతాబుద్ధ్యాప్యత్యహంవర్యపూ

పుజత్ || కాదమ్మరీకరస్పర్శాల్పప్రధాంతన్మఖప్రభామ్ | దగ్ధం దగ్ధం
ముదాతత్ర వసంతిస్తానుయాయనః || పరేష్యజ్ఞాతపృతాస్తస్తాతశ్చిత్రి
రథస్తదా | పత్యేచ్యుతోసాచంద్రావతారస్సాభవరస్తవయా || ఆశాపా
త్రత్రవస్తవ్యమితితామదిదేశనః | కదాచిచ్ఛారదేశాలే చంద్రాపీ
డానుయాయనః || తామపెత్యాబురవదైవి తారాపీడనసంప్రతి | పు
త్రాదనంజ్ఞాతుమేతే ప్రేషితాఃపురుషాఇతి || ఆగతాన్ప్రహతాన్యా
యం వార్తాంజ్ఞాతామపీద్యశీం | తారాపీడేస్త్రియసుతే మానివేదయతా
పితు || అచ్ఛాదతీరదృష్టోస్తీత్యేవగతాద్ద్యశంసత | ఇత్యుక్తావతప్రేషి
తాస్తేవేగాదుజ్జయిన్సిగతాః||తారాపీడాయనకలాంవార్తామేనాంవ్యజ్ఞ
పక్ష | తతస్సోపవ్యఖతైస్సాస్థం ప్రస్థాయపృథివీపతిః || ప్రాప్త్యాచోచ్ఛద
సరస్తీరం తాదృశంప్రేక్ష్యపుత్రకమ్ | రుద్రబహువిధంరాజానపత్నిక
స్ససేనికః || త్యక్తరాజ్యంకందమూలాశనస్తత్రైవ కాననై | నివసన్మనివ
త్సాయంకంచిత్కాలమననయత్—||పవముక్తావసజాబాలిశ్చ||ప్రకానా
హసన్తి తమ్ | సకలేయంకథాశ్చావియష్టాభికిమిహాకృమాత్ || యద్య
క్తుముద్యతోహంతద్విన్మృతైవకథారసాత్ | దూరమాగతవాసన్తియద్య
ద్యంత త్రవిత్తతత్ || యోవైశమాప్యనానామ శుకనాసాత్మసంభవః |
మహాశ్వేతాశప్రపవశుకయోనిమిహాప్రవాక్ || భజేదేవంవిధంగుఃఖంజం
తురింద్రియదోషతః | ఇత్యుక్తవంతంసత్వాప్రాప్తజన్తారస్త్యుతిః||
వినయాపసతోధూతాన్ పర్యపృచ్ఛదిదంశుకః | భగవద్దళితోరస్కా మ
న్మృతిశ్చినడనయః || సకుమారఃకవితృత్తింప్రాప్తస్తన్మహామదిశ |
తమంతరేణనాన్యత్రవస్తుమిచ్ఛతిమేమనః || తచ్ఛుగ్రతావరదురాత్మం
స్తవం యోద్ధిన్నగరుచ్ఛపః | తదాపృచ్ఛసిచెత్సర్వం పత్యామీత్యప
దన్తునిః || సర్వగవాసస్యవ్యసౌకస్తాదల్పమాయురపేయివాక్ | ఇతితస్మి
న్నిజసుతే పృచ్ఛత్యేయోబ్రవీత్తదా || కారణం స్పష్టమేవాత్ర యిత
స్త్రివీర్యసంభవః | పుంవీర్యాభావతోల్పాయ రెవజాతోహ్యభూదయం||

సమమేవసుఖ
కృతాయువామ్ । సమమేవసుఖ

త్యేవోత్పపాతాభ్యం యుజ్జ్ఞాశితనూపురా । తత్రాప్రప్రసాద
య ఖన్నుకాదంబరీంస్కరక ॥ శుకసహకార్యోనుఖియంభుమన్త
। తత్రాప్రసాదంబరీంస్కరక ॥ తత్రాప్రసాదంబరీంస్కరక
య చంద్రాపీడక శేబరమ్ । సంపూజ్యగండోచుంబరీ కంఠేనగ్రాహ సా
దరమ్ ॥ తత్రాప్రసాదంబరీంస్కరక శ్లిష్ట్యగ్రాహ్య ప్రప్రమిధవత్ । శీతంప్ర
శ్చున్తహార్దూమదత్త్యత్యయాసహ ॥ దేవ్యద్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్య
జ్జీవికాన్త్యహం । సాహద్యకతమస్త్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్యత్య
రీకాపి నిధూతశాపాద్యశుకతాంజహా । ఏవంత్స్యన్వదత్యేవ వుండరీక
శ్చుదీప్తితః ॥ కపింజలకరాలంబీనభసోపతతారసః । తమాలింగ్యతాతా
తస్యాగతస్యాంఘ్రియగ్తకమ్ ॥ చంద్రాపీడసమత్స్యన్వదమాహ కపిం
జలః । శుకనాసశ్వేతకేతురాదిశత్యేవమద్యతే ॥ ఘండరీకస్తవైవాసాసు
తామానంతయంకృతాః । వైశమ్పాయనశ్శ్వేతమత్వాపాశుభవానితి ॥ త
తస్యస్వతమేవైవం మనసామమతేస్తసః । విజ్ఞాతసకలోదతస్సద్యశ్చ
త్రరథస్తదా ॥ ఆగత్యముదితస్సర్వానానాయ్యనిజమందిరమ్ । శుభేహ
నిసుతాంతస్తే చంద్రాపీడాయతాండదా ॥ హంసాపిపురీకాయ మ
హశ్వేతామదాత్మతామ్ । సమమేవసమస్తాస్తేవరమానందమాయయః ॥

శ్రుదకర్తవర్తిగురుపాదనిదేశమేత్య సాయం విరంబిగృ
హిణీ సుకటాక్షపాత్రం । శ్రుకంఠశ్చభినివః కవిర
ద్యహ్మద్యం కాదంబరీ చరితసంగ్రహమానిష్ట ॥
కృతావకాచంబరీకావ్య కథావోద్ధాతమాదరాత్ ।
శ్రురామచంద్రపదయో శ్చిక్రకంఠకవిరాఙ్మయత్ ॥

ఇతి కాదంబరీవోద్ధాతః

యో మూర్తి నా యని తిత్సకు ॥ ౧౩

[illegible]

అస్తి ప్రత్యక్షి-పృథ్వీపతిశతమకుటశ్శ్రేణినంభుష్టపాదస్సీమాతీతస్వసంప
 ద్విజితసురవతిప్రాభవఃప్రాజ్యవీగ్యః । ఊణీరక్షావితం ద్రుక్షితిసురజ
 సతారక్షణజాగరూకోధమైకాయ త్తదిత్యః ప్రథితగుణగణశ్శూద్రకో
 నామరాజా ॥ ౯ ॥ మంత్రిన్యస్తథరాభరస్ససృపతిస్సంగీతగోష్ఠీం శ్రయ
 స్వీణాపేఃసమ్మదంగగీతిరసికోమిత్రైస్సమంజాతుచిత్ । అంభకభ్యటవీ
 విహారనిరతఃపర్యాంగనాభిస్సమం జాత్యైవంబుధుజేహియాపనసుఖంరా
 త్రిందివంధూరిశః ॥ ౧౦ ॥ అవరోధవధూజనైమనోజ్ఞేబహుకౌజాగ్రతి
 సత్యపి ప్రగల్భః । అవధూతవధూజనౌపభోగస్సురతద్యైషమిషప్రభుః
 ప్రపిదే ॥ ౧౧ ॥ కదాచిత్ప్రాతస్తంసదసివిహరంతంసరవతిం ప్రతీహ
 రికాచిత్సవినయముపెత్త్యైవమవదత్ । విభో మాతంగీకాప్యధిససతిహి
 దావరమధునా భవంతం ద్రష్టంసాసప్తహయతిభవాస్పశ్యతుమనాక్ ॥
 ౧౨ ॥ ఇథమనయానివేదితంభాషితమాకణ్యః పురస్తాన్నిరీక్ష్యచ సమస్తా
 నపి సభాస్తారానామోషః ప్రవేశ్యతామిత్యాదిదేశ ప్రతీహరియ
 ముర్వీపతిః ॥ ౧౩ ॥ ప ॥ తదనునిజసమీపంప్రాపితాంధావరరక్ష్యాధురి
 కువలయనేత్రాం ప్రీక్ష్యమాతంగపుత్రీం । సరపతిరపి మేనెవిస్తయంభో
 ధిమగ్నస్సరసిజభవసృష్టిరృభతలన్యాదృశీతి ॥ ౧౪ ॥ తతః ॥ ఊణీనివిష్ట
 కరజానుయగా ప్రణమ్య రాజానమేనమవదద్ధరిణైక్షణాసా । రాజన్య
 కోయమతి చిత్రచరిత్రపాత్రమిత్యాకలయ్య తవసన్నిధిమద్యనీతః ॥
 ౧౫ ॥ కించ ॥ భోవిభోశ్రుతిముఖాసుశుకోయంశ్చితశ్చసకలాసు కలాసు । తే
 త్తినర్వమపిభూతభవిష్యద్వర్తమానజననాంతరవృత్తమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఏవంత
 యామృగదృశావినిగద్యపశ్చాదుద్ధాట్యపంజరముఖంసహసావిస్సృష్టః । ఉ
 ద్ధృత్యదక్షిణవదంసృపసమ్ముఖస్సగ్నాస్సార్యామిమాం పరివపాత శుకోయము
 మ్మైః ॥ ౧౭ ॥ తథాహి ॥ స్తనయగమశ్శాస్నాతంసమీపతరవర్తి హృద
 యశోకాగ్నైః । చరతివిముక్తాహరం వ్రతమిషభవతోరిపుస్త్రీణాం ॥ ౧౮ ॥
 ఆకణ్యకణమధురాంగిరమేతదీయాం చిత్రియమాణహృదయైసతిభూ

మిసాలె । అశ్రాంతధీరపటహాస్వనితానసారి మధ్యాహ్నశంఖనిసదఃప
 తముజ్జజ్జంభే ॥ ౧౯ ॥ X ॥ తదను భరణీపతిరయం వినుజ్జతరాజలూకః
 లూకబంధురిప సుమెరుశృంగాదుత్తుంగాదాస్థానమంటపప్రతిష్ఠితాదు
 త్థాయ సింహపీఠాదయం కీగణిశారః క్షీరాదిభిరాహారైలాంలనీయః పరం
 దెవీభిస్తదయమభ్యంతరం ప్రవేశ్యతామితి తాంబూలకరండవాహినీం వి
 శ్రమ్యతామితి చండాలకామినీంచాదిశ్య భుజిష్యోపదిశ్యమానమాగ్
 సాన్నినగృహమాసాద్య వారపరవణినికరకరకమలపరికలితశాలకుంభ
 కుంభనికురంబసంఘాతసీరధారావిరజీకృతసర్వాంగః నిర్మోకపరిలఘునీ వి
 మలె దుకూలె వసానః నిర్వర్తితనిఖిలమాభ్యుదినసమయకృత్యస్సమానవ
 ర్యోరూపైస్సహ భూపైరాసేవితాభ్యవహారమహోత్సవస్తాంబూలచగ్వి
 ణా తామ్రాభరదళః నాతిమారవర్తిన్యా ప్రతీహార్యావితీర్ణమాణహస్తా
 వలంబః అంతఃపురసంచారసముచితపరిజనమాత్ర పరివారస్సమాసాద్య
 నభామంటపం సకీరణిశురానీయతామిత్యాదేశానుపవమేవ ప్రతీహార్యా
 నీతమేతం శుకపోతమిత్థమవోచత్ ॥ ౨౦ ॥ ప ॥ కస్త్యంకౌపితశౌత
 పక్వవనతిః కింనామధేయఃకథం చండాలాంగసయా హృతోఽనిశిలా వి
 ద్యాశకుతశ్శిక్షితాః । జాతంలెజననాంతరస్తరణమప్యేతత్కథంతస్వంసుగః
 కీరాకారధరోసికిం పదకుశోమత్సన్నిధిం ప్రాపితః ॥ ౨౧ ॥ X ॥ ఇత్త
 మభిహితవస్తం సరపతిం తంగిరిక్ష్య నితాంతసంతుష్టస్వాంతోయిమిథమ
 భాషత ॥ ౨౨ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ రాజన్నపూర్వదరితశ్రుతిసమ్మఖనంసాస్వి
 తం నితాంతమధునా యనితాంపకిసమ । ఆకణ్వతామతివిచిత్రచరిత్ర
 మేతన్నిస్సీమకౌతుకభృతాభవతాసమస్తమ్ ॥ ౨౩ ॥ దృగుశ్చనవిధాయనీ
 సనువిభాతివింధాట్టవీ ఘోషద్భువనాగ్రహానహతితత్ర గోదాసరి ।
 నదజ్జలదరాండజులసతితత్రమసాసరస్తదంతికతపేమహాజయతిశాల
 లీపాదవః ॥ ౨౪ ॥ X ॥ తస్యకిలానేకశునికాయనిర్మితనీడనిపమానిబక్తి
 కృతశాఖాశిఖస్య శాఖనః కన్తిశ్చిహ్నాటర పశ్యాసమానిససత్వా ప.

శ్చి మేవయసి పర్తమానాయాం మత్ప్రేనూతినమకాలమేవ దుస్సహ ప్రే
 నవశేదనయా లోకాంతరముపగతాయాం మదంబాయాం పితృవిహితవి
 విధవోషణౌన కిందిదవ్యజ్ఞాతజననీమరణక్షేహం చిరమవసమ ॥ ౨౫ ॥
 ప ॥ జాతు సాత్మకరాశ ప్రశిధివిదలద్భుక్తేశ్వకరాత్తప్రాసాసి
 క్షేవణీయత్రిశిఖశరగదాద్యాయుధగ్రామఘోరః । ఉద్యత్కూగ్రాట్యహం
 సశ్చుతికుపితహరిసాన్వనమూర్ఖద్వరీకఃకాంతారంతప్రపేదే ఖగమృగమృ
 గయాకాముకొభిల్లలోకః ॥ ౨౬ ॥ ఖడ్గేఃఖండయఖండయ ప్రకుపితం
 శుక్తాలషండంపురస్సింహంసంహరసంహర ప్రహరణ్ణదేహ్యద్య దేహ్య
 శుగాఢా । క్రోడంతాడయతాడయేతిపరుషంక్షేరాతకోలాహలం శ్చుత్వా
 పక్షువుటాంతరం పితురహంభీతస్తతఃప్రావిశమ్ ॥ ౨౭ ॥ గ ॥ తదను
 క్షణాదేవ ప్రశాంతేద తస్మిన్మృగయా కలకలే మూకీభూతేచ కాంతా
 రాంతరాధౌ కించిదున్తుక్తసాధ్యసోహం కిమేతదితి చిత్రియమాణచిత్తఃది
 దృక్షయా పితురుత్సంగాదీషత్కంధరాంప్రసాద్య ॥ ౨౮ ॥ ప ॥ కాలా
 నీక ప్రతీకాశం కాలాంజనసమప్రభమ్ । భల్లాద్యాయుధభీమంతద్భిల్ల
 ప్తేన్యంవ్యలోకయం ॥ ౨౯ ॥ తన్తద్వైవర్తమానం కుటిలశిరసిజం వృత్త
 రక్తాక్షియగ్ధం ఘ్రాలోష్టంబంధురాంసం కఠినకరయగన్యస్తకోదండబా
 ణమ్ । కల్పంతాంభోదనీలం సతనుమివకలిం కూరకమేవమూర్తంభీ
 మంమాతంగకాఖ్యం శబరపతిమహందిశ్యవశ్యం ప్రతీచ్యామ్ ॥ ౩౦ ॥ గ ॥
 తదను సతావత్కంతారసంచారపరిశ్రమపరిజహీషయా తస్మైవౌవాన్త
 దావాసభూతస్య శాల్తరీతరోరధస్తాదుపవిశ్య కెనచిత్పుళిందతరుణేన స
 సంభ్రమముపనీతాని పంపాసరౌమృగాశఖండాని జగ్ధావ పీతావద కమ
 లినీదళజలం సాకంపైనిక్షేర్యథాగతంనిజేగామ ॥ ౩౧ ॥ గ ॥ అతిక్రాం
 తేచ దృష్టిపథం వుళిందస్తేన్యై తస్మాదప్రాప్తకన్యః క్రవ్యాదివాప
 గః క్రాంతకృతిరన్యతమోజగద్భువరః ఆమూలాగ్రమూలోక్య శాల్తరీమ
 ధిరోహణీమివాధిరుహ్య కులాయ నిలీనాన్యఖిలాన్యపి శుకకులాన్యాకృ

పాపకృష్య విధాయ శిరోధిభంకం పాతయన్నధస్తాత్మజేతాస్తస్మిన్
 పి విన్యస్తహ స్తస్తాతమాకృష్య పాటితకంతనాశమారచయ్య తత్పక్షు
 టాంతర్వ ర్నిమనాలాక్ష్యేన మామవ్యధకపాతయామాన || ౩౨ || X ||
 తదను మూలదేశనిపతితజీణపర్ణ రాశేరుపరినిపతనాత్సావశేషత్వాచ్చా
 యుషః దూరనిపతితావ్యనున్తు క్తజీవిత స్తదవరోహణాదర్వాగేవ శనైశ్చ
 నైః కన్యచి త్తమాలమహీరుహస్య మూలదేశముపాసరం || ౩౩ || ప || ఆ ||
 వరుహ్యతతఃకిరాతవృద్ధః భువికీణాన్పురిగృహ్యపక్షిణస్తాన్ | అవబద్ధస్య
 దృఢంలతాభిరైతాం స్తదనూధావసయథాగతంజగామ||౩౪|| X || తదనస్తద
 మ స్తరిక్షమధ్యమలంకుర్వాణ భగవతివాసరమణౌ పరుషతరాతపతాప
 తప్తనర్వాంకః నిరతిశయపిపాసావిశాషితనాసాపుటాభ్యంతరః అనుత్ప
 న్నపక్షుత్వావంబరతలోత్పతనాసమథతయా చరణాభ్యామేవమండూ
 కవదుష్టుతోన్ముత్సృజ్య జలాన్వేషణాసక్తచేతాః కించిద్దూరమహమగ
 చ్చమ్ || ౩౫ || త త్ర || ప || భస్మత్రిపుండ్రపరిమండితఘాలదేశఃరక్తాబ్జ
 కోమలకరాగ్రభృతాక్షమాలః | మద్భాగధేయమివమూర్తిమదగ్రభా
 గే జాబాలిసూనురథతేనపథావిరాసీత్ || ౩౬ || దృష్ట్వాన్యంకరుణారసా
 ద్రూహృదయః నిక్షిప్యహస్తేశనైద్రాగ్గానీయసరస్తటంజలకణ్ఠాఃపక్షౌ
 నిషిచ్యస్పృశత్ | అగ్రాట్యగార్పితతాయబిందురథమామంభోజపత్రా
 న్తరే సంస్థాప్యక్రమశశ్చకారనిఖిలంస్నానాదికృత్యంసప్యయమ్ || ౩౭ || ము
 నికుమారకడంబసమావృత స్తదనుమాంవినివేశ్యపునఃకరే! శమితవైరమృ
 గంసయనోత్సవప్రదమసావనయన్నిజమాశ్రయమ్ || ౩౮ || X || త త్ర చా
 తిరమణీయే బ్రహ్మలోకకల్పే తపోననమధ్యే వర్తమానస్యాతిమహతఃరక్తా
 శోకతరోరధస్తాత్తస్థివాంసం నిరస్తరబ్రహ్మనుసంధానసంప్రాప్తమహాహ
 ష్టేర్మహాషిఃభిరనున్తక్తోపాస్తప్రదేశానిరతిశయకరుణారసయు ర్యేవస
 శరీరబంధయా సత్పగుణప్రశస్తేప్రమూర్తిమత్వా పాండురయా జరయా
 విశదీకృతసగ్వశరీరం నిస్సీమతపస్తరూఢతకుసుమస్తబకాయితాభిరాయ

తాభిజటాభిరలంకృతం సంజాత కంఠావినోదనపరహరిణశాబాళింజా
 బాళిం భగవస్తమహామదాగ్నిమ్ ॥ ౩౯ ॥ ప ॥ మాతత్వేన్యవ తరొర్ని
 ధాయనవిధే తాతంముసీనాన్వృష్టగాన్మతావసన్నకుశాసనస్థితమముం దృ
 ష్టావచమాంతాపసాః । తాతాసాశుకశాబకఃకథయకఃకుత్రాయమాసాది
 తః సితశ్చాద్యకిమథమశ్రమమిమం శంసేత్యపృచ్ఛన్తుదా ॥ ౪౦ ॥ గ ॥
 తతస్తానిత్యమభ్యర్థయమాసాన్నిరతిశయ విస్తయావన్నమానసానశాలానపి
 ముసీన్నిరీక్ష్యాయంవాచమేవమాదవత్ ॥ ౪౦ ॥ ప ॥ వాపీంస్సాశుమితో
 గతేమయిపథిక్పూరాతపోష్ఠీణకృతేనీడాదాపతితంలుతంతమధికప్రహ్లా
 నచంచూపుటం । ఏనంకీరశిశుంనిరీక్ష్యనితరామస్తాకమేతాదృశప్రాణి
 త్రాణమనుత్రమం సుకృతమిత్యాలోద్యఖిలావహరం ॥ ౪౧ ॥ యావ
 త్ప్రయాధపక్షాసాగగనోత్పతనక్షమః । తాపదత్రనసేత్పశ్చాద్యాతు
 వాతైవతిష్ఠతు ॥ ౪౩ ॥ తతః ॥ మత్సంబద్ధకథాకులేమునికులజాబాలిర
 పున్యశుకః కించిద్వక్త్రశిరాః ప్రవీక్ష్యసతుమాంస ప్రత్యభిజ్ఞంముహూః
 సస్వస్తేవావినయస్యకీరశిశునాపూర్వంకృతస్యామునాస్సేవైసహ్యనుభూ
 యితేఫలమితివ్యాహృత్యతూష్ఠీమభూత్ ॥ ౪౪ ॥ ఏవంవ్యాహృత్యనూకే
 భవతిభగవతిప్రాజ్యసంతోషయక్తా విజ్ఞాతైతత్ప్రభావా మునిపరపది
 యంవిస్తయాయత్రచేతాః । కోహసీదన్యజన్తన్యవినయమకరోత్కిదృశం
 వాకిమథం కింనామాస్యాభిధేహిత్యతివిసయ్యుతాసాదరంపృచ్ఛతిస్త ॥
 గ ॥ తదను సమునిపుంగవోప్యస్తాకం ప్రత్యాసీదతి స్నానసమయస్సం
 వృత్తి సంసేవితాభిషేకాభ్యవహరకృతైర్నృభవద్భిః ఫలదుగ్ధాద్యాహారసు
 ఖితైః సహాశుకపోతేనచాతిమహదతివిచిత్రమేతదాకణానీయమాఖ్యా
 నమతఃపరమయమేవ నర్వమపి సంస్కరిష్యతీత్యభిధాయ నిశాలానపి ము
 సీంస్తేస్సహస్నానాదికం దివసవ్యాపారమఖిలమకరోత్ ॥ ౪౬ ॥ ప ॥
 అత్రాంతరేదినకరారుణరక్తిభూరిశాఃకృతాశ్రమమహిరుహపల్లవాళిః
 శౌమ్యతపస్సకలలోచనలాలనీయస్సవన్యగ్భౌపరిణతో దివసః క్రమే

ఐ ॥ ౪౭ ॥ సూర్యస్థాపితదృష్టిభిర్బునిగజైరూర్ధ్వాననైరూష్ణపైరాపీ
 తాతపతాపపీషదివసంప్రాపేవకార్ధ్యంశనైః । ఉద్యత్సప్తమునీశమండ
 లతనుసన్నిధృప్రహణేచ్ఛయా సూర్యస్సంహృతపాదజాలజనచాకాశాద
 వాలంబత ॥ ౪౮ ॥ కల్పీభూతఫణిశ్వరోజ్వలఫణా రత్నప్రభారంజితం
 పాథస్తల్పగతస్యకైటభరిపోర్నాభీమహంభోరుహం । అన్తపాథసి సా
 భువించితమివ ప్రహ్లానరోచిజ్జపారక్తంపశ్చిమవారిరాశినలితసారంబ
 ఖౌమండలమ్ ॥ ౪౯ ॥ తతః ॥ భాస్కరగతవత్సస్తం పశ్చిమాభ్యంతర
 ధృతా । దీర్ఘావిద్యుమవల్లీవసంధ్యానమ్యగరాజత ॥౫౦॥ సితగరుద్ధవశాం
 బరధారిణీ కమలకోశకమండలుశాలినీ । కమలినీకురుతేపతిసంగమవ్రత
 మియంధ్యువమద్యగతైరహా ॥ ౫౧ ॥ అపరాణవజలపతితేతపనై తత్పా
 తవెగసంజాతాః । వారికణాగగతలే లగ్నా నక్షత్రైతవాద్యాంతి ॥
 ఉన్ముఖ్వినికరోధ్వవికీర్ణైర్వావిభిర్విరచితాంజలిదత్తైః । త్వాశ్వమాస
 ఇవభాసురసంధ్యారక్షిమావ్యగళవాశుసమంతాత్ ॥ ౫౩ ॥ క్షీణాయామ
 ధసంధ్యాయాం తద్వినాశేనదుఃఖతా । రాత్రిః కృష్ణాజనమివధ్వాంతసం
 దోహమావహత్ ॥ ౫౪ ॥ రథాంగతరుణీగజేరుదతిదీనకంఠస్వరెచకోరత
 రుణీగజే ప్రముదితేదమంజుస్వరే । నిజైదశదిశాస్తరాణ్యపి కరైస్సము
 ద్భాసయంస్తతస్సముదితశ్శనైరుదయజ్జేలశృంగాచ్ఛశీ ॥ ౫౫ ॥ లాతూ
 రంజితరోహిణీపడకృతక్రిడా ప్రహరేణవా పాంథస్త్రీపటలికటాక్షురుచి
 భిఃకూర్పరాభిరేవాధవా । ఋతూనీకపదొత్థితాదయగిర్భ్రాజద్రజోభిశ్చ
 వా చాండ్రమండలమావిరాసనితరాంశోణీభవత్సర్వతః ॥ ౫౬ ॥ స్త్రాం
 శువ్యోమమహీరుహగ్రవిలసన్నక్షత్రపుష్పవళిం లబ్ధంవా గగనాప
 గాంబుజమదాటోపాపనోదాయవా । అన్వేష్టం కిమమిత్రమంధతమ
 సంభూభృద్గుహాసంగతం మందమందమరాజలైదురుదితః పూర్వాచ
 లాగ్రాత్తతః ॥ ౫౭ ॥ కించ ॥ అభ్యాపగాసలిలమజ్జనభౌతదేవ కుంభం
 ద్రకుంభధవశైరజనీశబింబే । ఆగత్యసర్వలధియామృతసారపంచకసంలగ్న

పాదవిభాత్యవలకికురంగి || ౫౦ || X || తదానీముదారతరసుధాః పికిర
 ణవిశదీకృతాస్తరాశ్చేదిక్పక్రవాశ్చేహిమకణనిపతనమందీభూతగంధప్రస
 రేషువిఘటమాసకుముదపినరేషునిద్రోస్తుఖహరిణశాబకాభినంద్యమానా
 గమనెషురజనీముఖపవనెషు యామాధమాత్రాతీతాయాం త్రియామా
 యాం సజాబాలినూనుర్నిర్వర్తితాభ్యవహరమాదాయ మామృతైః పిము
 నితలైస్సాకం నిజజనకసన్నిధిమాజగామ || ౫౧ || ప || శశికిరణవళితై
 సావశ్రమోపాస్తదెశే క్వచిదముముపవిష్టంజాలపాదాభిధేన | వ్యజసపరి
 గృహీత్రాకేనచిదీవ్యమానం పితరమథసనత్వావాచమేవంజగాద || ౫౨ ||
 తాతాసాశుకశాబకః పరిహృతాయాసఃకృతస్తాపసవ్రాతస్సప్రణయక
 భాశ్రవణసంప్రాప్తాదరశ్చాగతః | తస్మాత్కాయమన్యస్తీతంకిమమునాజ
 స్తాన్తరేపాతకం కీదృగావృతతోభవిష్యతికుతః కీరత్వనీర్యాప్తవాన్ ||
 ౫౩ || ఇత్థం నిరతిశయవినయేన నిజతనయేన సాదరమభియాచ్యమానస్సత
 షోధనస్సమీపవర్తినం సామిసమీక్ష్యమాం నిలాలసపిమునివారాంస్తత్క
 భాశ్రవణబద్ధాదరాన్బుద్ధ్యా శనైశ్చనైరిత్థముత్థాపయామాసగిరం || ౫౪ ||
 యద్యస్తివంకుతూహలమాకణ్యతామతివిచిత్రమిదంచరిత్రం || ౫౫ ||

—కథాప్రారంభః—

|| ప || భిత్తిప్రత్యుప్తరత్నప్రకరకనన్దోతినిధూతభాస్వచ్ఛం
 ద్రాగ్నిస్థితదీప్తిద్విజముఖపతితామ్నాయనాదోజ్వలాశా | వ్యోమ
 స్పృక్సాధవాతాయనగతతరుణీవక్త్రదత్తైందుబుద్ధిర్ద్ధెన్యాంరాజధానీవిల
 సతినితరాముజ్జయిన్యాఖ్యాయామ్ || ౫౬ || రంభాసహస్రసంరాజదప్ప
 రంకులకోటిభిః | ఊర్ధ్వలోకజయాద్యస్యాఙ్జయిన్యభిధాఘవి || ౫౭ ||
 అపిచ || హిమాద్రింక్రిశ్చైలంరజతమచలం మండరగిరిం విహయైతత్స
 ర్వం ప్రియమపినిజావానభవన్మ్ | మహాకాలాభిఖ్యఃపశుపతిరపకౌస
 హచరఃప్రకామంభక్తాభిప్రమదజనకోయత్రవసతి || ౫౮ || కించ || X ||
 యోకిలనిఖలభువనతలతిలకభూతా కనకశేఖశక్తిముక్తాప్రవాళమంకితా

దివివిధమణిగణరమణీయవిషద్యావిద్యోతమాసపణ్యవీధికా సురాసురగ
రుడగంధర్వరగ ప్రతిమా భాసురతయా గగనాగతైర్విమానైరివోద్భా
సితా శాలానికురంజైస్సుధావేదికోపశాభితోదపానోపాస్త నిఖాతఘ
టీయం త్రనిరగశనిగశదుదక సేకశ్యామికృతోపవనవల్లరీకుసుమమరం
చర్చురీపానగర్వితచంచరీకనిచయవిరచితవిరావవిశాభితోపశల్యవిలసితా
నిరస్తరశ్రుతిపతనపరచలులవటుజనపటలజటిలానేక భాసురభూసురసదన
ప్రతోష్ఠా యావనమత్తావంతికామత్తకాశినీకుదకుంభస్తంభీకృతాంభసా
శిప్రాసరితాపరిష్కృతోపాంతా విటవిదూషకనటగాయకవైతాళిక వి
ప్రదుద్ధామాద్యనైకనివాసిజనశాలినీ తావదుజ్జయినీ ॥ ౬౭ ॥ ప ॥ శూర
స్సర్వజనప్రీయోతిచతురో జేతాపరేషాంమృతైత్రాతాసాధుజనస్య పు
ణ్యచరితోధీరః ప్రగల్భశ్శుచిః । కల్యాణైకనికెతనంశమధనోదిద్యాన్వ
శీకితేమాంస్తారాపీడఇతి ప్రశాస్తైస్సృపతిస్తాంరాజధానీంకిల ॥ ౬౮ ॥ రా
జ్జస్తన్యనమస్తశాస్త్రనిపుణప్రజ్ఞస్తరసీవశీధిరస్సర్వపరోగుణీనకరుణః
కార్యమదక్షకృతీ । క్షోణీమండలభారధారణశుస్సామస్తరాజానతో
నీతిజ్ఞశ్శుకసానత్తత్యవహితో ముత్యద్విజోఽవర్తత ॥ ౬౯ ॥ గ ॥ సతా
వద్రాజా చాలవపవినిజిత్య సప్రదీప్తపవలీమపి పసుమతీమమాత్యవిన్య
స్తవిశ్వవిశ్వంభరాధారతయా విగతాన్యకర్తవ్యః కదాచిదవరోధవధూక
దంజైస్సార్థమాసేవితాపారసురతవ్యాపారః కదాచిద్విశాజేనుమృదు
గపణవానకగోముఖప్రముఖనిఖలవాద్యవాదనధరః కదాచిదుపాహృత
విశ్వకర్మరౌద్రాకృతికిరాతవ్రాతనిగస్తరితోపాస్తఃకాంతారమభితత్త్వ
రన్మృగయావ్యాపారణ కదాచిదఖలకలాకలాపమణిగణవిషద్యాయమా
నవిదప్రదుద్ధామపరివేష్టితోగోష్ఠీబంధనైవమాద్యనైకవిహరైరేవ కాలం
నయన్నందననదసారవిందసందర్శనానందమైకమస్తరా పరాం కాష్ఠాం
ప్రాపదఖలానందస్య ॥ ౭౦ ॥ అనస్తరమతిధీరప్రకృతిరయమస్తరైవ త
నయరాహిత్యకౌకముద్వహన్మైకదా నిశలావరోధవధూబృందప్రధాన

ఘోతాయాః విలాసపత్న్యభిధాయాః స్వదయితాయాః ప్రాసాదమాససా
 ప || ౭౦ || తత్ర || ప || హస్తాగ్రార్పితవామగండఫలకాం బాష్పార్ప
 పట్టాంశుకాం చింతానిశ్చలదీపదృష్టిమభివృంధాలకాంతాంకృతామ్ |
 నిశాన్వితోద్బలదంశుకస్తనయగాం తాం దస్తపర్యంకికా రూఢామల్పసఖి
 యతాం సచకితంబేషీమపశ్యద్విభుః || ౭౧ || దేవీం తాదృగవస్థాం దృ
 ష్త్వా రాజా ప్రభూతపరితాపః | ఏతత్పార్శ్వః గతస్సన్నేహాం ప్రచచ్ఛసా
 పరుచకితః || ౭౩ || దేవిష్ణూసమిదం ముఖం భజతి లేప్రాభాతి కేందుప్ర
 భాం ప్రాలంబిన్యలకాపశిజలలసప్రస్యంది నేత్రద్వయమ్ | దీనావా
 క్చ సగద్గదంకభయస్యాపసాః క్రమేణాయతాః నిశ్శబ్దం కథమస్తరైవ నిత
 రాం వల్లతుం దంరొదిషి || ౭౪ || కాంతే మదీయహృదయంత్యదభీనమా
 స్తైకోవాఖలస్సమకరోదధికావరాధమ్ | ఏవంవిధం తవకదాపి నదుఃఖ
 మాసీద్దేవి ప్రసీదవినివేదయదుఃఖహేతుమ్ || ౭౫ || X || ఇత్థమనైకధా
 భరావతినా సకరుణమభిహితాయామవ్యనాలపంత్యామేవ విలాససత్వ
 మయి కుతస్తేసఖినస్తుఖినేపి మయిపురైవ ప్రహసన్తుః సఖినాభిమఖిగూయ
 ప్రజల్పతీత్యశ్చుధా రామాపితవదనామదసీయతామ్బులకరండవాహినీ
 మయిమప్యచ్ఛత్ || ౭౬ || ప || ఆవకణ్యః గిరం మహిపతేరథతామ్బుల
 కరండవాహినీ | నితరాం నితిలార్పితాంజలిర్నృపమూచేవచసంసగద్గదం ||
 ఆసీత్పుత్రముఖావలంకవిరహోద్విగ్నాపురైవ ప్రభోషేయం కృష్ణచతు
 రుశీతిహిమహాకాళం గతాశ్చర్చితుమ్ | తద్దేవాయతనై ద్విజాతిపతిత్రై
 మన్నపభారతై నిమగ్నత్రస్య గతిర్నహితి గదితం శ్రుతావద్యజ్ఞాన్నాభ్యశం ||
 శ్చుత్యాకణికారం వచనంతస్యా మహిపతిః శిష్యః | దయితామపితాం
 బ్రేక్ష్య ప్రబధాపిభాషితం మండమ్ || ౭౮ || X || సుతసువిలాసవతి శి
 మభామేవం నిరభాకం పునరుఃఖయసి దుఃఖితమిమం బసంకింకర్తవ్య
 మస్తాభిదైవాయత్రై పస్తున్యలమలమనెనశోకావేగినయదద్యమాసప
 యత్ససాధ్యం తదంగీక్రియతామితః పరమా రాధయదైవతాన్యానందయా

సాదినా కుబ్జవామనబధిరమూకాదీననాథానాహ్లాదయ దైవజ్ఞానాచర
 గోసేవామాలాకయకృపయా శకునజ్ఞానాదర్శయ తాపనసనేషు భక్తి
 ప్రకాశమెవమనుష్ఠితే ప్రాయశస్సుతముఖకమలసందర్శనసుఖం సుకర
 మిలిజాసిహి శూర్యయతేహిపురా చండకాశికానుగ్రహాద్భూహద్రధోనా
 మ మగధరాజః జనాదనజేతారమాపకిలజరాసంధనామానం సూనుమ
 పిచ సాకెతాధిపతిదేశరథాభిధో ధరణీధవోపి ఋశ్యశృంగవ్రథావా
 చ్చతుర్భుజాంశసంఘాతాంశ్చతురః పుత్రాన్ననన్వలభత || ౧౦ || అపిచ
 || ప || తనయసహితోత్సంగం పీతాంబరావృతవిగ్రహం కృతశతమతాం
 దృష్ట్వాదేవీం విపాండుముఖాంబుజామ్ | నయనయగళానలదం ప్రా
 ప్స్యాన్మృతాం నితరాంకదాచిరమితిముహుర్మామౌనిత్యం ప్రియేననుచి
 త్తయా || ౧౧ || అపిచ || నాస్మాభిజననా నైరేషాసుకృతంసంపాదితం
 తాదృశం భూయాత్పుత్రముఖాపలోకనసుఖంబామౌనితయైస్త్రియే | ప
 త్నందేవ్యసుభూయమానమపిమద్దుఃఖంనశక్నోమ్యహం తద్ధీరాభవకింశుచే
 తిమహిషీమాశ్వాస్యరాజాయయా || ౧౨ || తస్మిన్ గతైనతివిలాసవతీత
 దాదిక్లేశంమహా నైవమపికించిదది న్తయంతీ | చక్రే ప్రతానిసురగోద్విజహూ
 జనాదీనృన్యానిదాథతనయోద్భవసాధనాని || ౧౩ || తతః || క్షీణాయాం
 నిశిఘండుతాముపగతేతారాగణజాతుచిద్దేవీనక్త్రబిలవిశ నైవమలంఘా
 ణేకంబుబింబంనృపః | నప్రేక్షేషీక్ష్య తదానితా నైవచిరాదానందనూ
 ణానరః ప్రాతస్తచ్చుకనాసమంత్రిపురతౌవృత్తంశశంసాఖిలం || ౧౪ ||
 గ || తదనస్తరమసావపి శుకనాసశ్శ్రవణాంబలినిపీతతల్లపితామృతరసః
 అమందానందతుండలహృదయారవిందః భోదేవ నందనవదనారవిందసం
 దర్శనానందమవశ్యమచిరాదనుభవిష్యసీత్యాది వచనసంబోధాసంతోషి
 తసర్వసహావతిసాన్వితః మయాకిలాధునా నిశాపసానేస్వప్నీ ధవళతర
 వాససా శాంతాకృతినా కేనదిద్విజాతినా సితతరం సరసిజమేకముత్సం
 గే మనోరమాయా మత్కుటుంబిన్యాః ప్రక్షిప్తంప్రత్యక్షీకృతమిలి ని

జన్మపైపువుత్తాస్తనిచేదనెన ద్విగుణితహషప్రకషణం రాజక్షిప్తేన
ముద్విక్ష్యపునరపి వాచమేవమాచఖ్యం ॥ ౮౫ ॥ ప ॥ సప్రహ్నియం
క్షణదావసానసమయే దృష్టోదిరాద్విత్యః దేవత్వామగుసాభజంతి నియ
తం శ్రేయాంసిధూయాంసిహి । తస్మాత్త్వంగుపనైకమంగళగుణం సర్వ
ప్రజారంజకం క్షీరాంభోధిరవేయమాశుతనయం ప్రాప్నోషికచిత్ప్ర
భో ॥ ౮౬ ॥ X ॥ ఏవమాదికమమృతసమిత్తం పదనజాతముద్గితతాతేనస
హ శుకసాసేన సమాసాదితవిలాసవతీస్రాసాదస్తామానందయన్నాత్మ
యస్సప్రహ్నిదస్తనిచేదనెన సర్వసహదయితాయం సుఖేన కంచితృమ
యం గమయామాస ॥ ౮౭ ॥ తతః ॥ ప ॥ పక్ష్యం లోభ్యవిపాండవం
ప్రభుశుచదవ్యంస్వకలౌకింసుసశ్యామంచూచుకయోర్యగం బృహదభూ
త్పుండ్రకృశాపౌలకతా । అంగనామదభూత్క్రమాదలసతాజాతంముఖే
జ్యంభణం స్తేనదేవ్యధగభకలక్షణమియం లద్ధావరరాజాధికం ॥ ౮౮ ॥
X ॥ అథ కదాచిదస్త్యపుగరక్షణనియమితాకులపథానాభిధానా కాపి
వృద్ధాంగనా సుదివసే శోభనవేశాయాం నిశాముఖనమయే ప్రజ్వలిత
ప్రదీపికాప్రకరపరివృతం తాగకారాజవిరాజితమివ ద్విజరాజం మహా
రాజమాస్థానమంటపగతముపేత్య రహఃకణకమూలేన పరిజ్ఞాతదేవీ దా
హృదోదస్తమకరోత్ ॥ ౮౯ ॥ కదాప్యశృతేనామృతసమిత్తేన తల్లపి
తేనాప్యాయినకణః పూర్ణాభ్యుదయః । అనుదీరితేనాప్యాకృతిదర్శనమాత్ర
విదితసకలోదంతేన సుహృద్గుణం తేనానాన సమాసాదితవిలాసవతీనివా
నసదగుః ప్రస్ఫుటా ప్రహృథగర్జ్వలదంతా నాదవలోక్య తయాసహసవి
లాసాని వచాంసి కంచితాకాలమాలవస్వహాస్యసౌఖ్య నిశనదనం చాత
కథన మమోగమం ప్రతీక్షమాణస్సృజితయోగమయం సుఖేనాయమ
పశస్థే ॥ ౯౦ ॥ ప ॥ కదాచిత్స్వప్నోదయే ప్రసవవివసే దిక్సముదయేద్య
సన్నేసంతుష్టే సుంసమృదయేభూషణసింహే । సులగ్నేషధ్యామౌకవల
నయనం సుంబరతమం సుభూషణం పూజేయమాపమముఖమనూతాత్త

జమియమ్ || ౯౧ || గణకగదితైకాత గత్వావిలాసవతీగృహం సవదిసవ
 పున్నురొగిప్రిక్ష్య ప్రహృష్టమనాస్తతః | ఇదమయిస ఖేచుత్ప్రవశ్యప్ర
 బేశ్వరలక్షణం సుభుటమితిసృపకపాశ్వస్థం తం న్వమంత్రిణమూచివా ||
 ౧ || తతస్తస్మిన్నపి త్తోణీపతిసుతసంలక్ష్మితాన్యనేకాని క్షితిపతిలక్షణా
 న్యాచక్షమాణా విచక్షణా శుకనాసే సద్యసవ సంతోషభరకంటకితసర్వ
 గాత్రః పీతివిస్తారితనేత్రః మంగళాకృతిః మంగళకనామాకోపిససం
 భ్రమముపసృత్య దేపదిప్త్యా వధకాసే ప్రతిహతాస్తే ప్రతిపంథినః జయఙ్గా
 యథపదనుగ్రహదాద్యన్యశకనాసస్యాపిధర్త పత్నాన్వంషనోరమాయా
 పుత్రరత్నమజనీతి సుధాసారసరసేన వచసా మహిపతిమాససమానంద
 యామాస || ౯౨ || ప || శృతావ్వికణారసాయనం తదుదితం మత్వాను
 కూలంవిధిం దత్వామంగళకాయసద్బహుమతింలభ్యాప్త మోదంపరం |
 గత్వామంత్రియత స్తదీయథవసక్యత్వాంఘ్రిసంక్షాళనం దృష్ట్వామంత్రి
 సుతాననాబ్జమచిరాత్పత్వాప మోదంనృపః || ౯౩ || తదను దశమైప్రా
 ప్తైపుణ్యై శుభేహని కోటిశః కనకతిలభూగోధాన్యాదీన్యవాద్దివజరాజ
 యే | యదమలశశిదృష్టస్సప్తపీఠవిశిష్టయితాననే తదయమకరోచ్చంద్రా
 పీఠాభిధాంతనయన్యసః || ౯౪ || విప్రకులౌచితనామ్నావశ్చాదైకా
 దశేహిసచివౌపి | వైశంపాయనృత్తితంనిజసుతమప్యాజహవనతుష్టః ||
 కృతకూడాకరణాదిర్బాలక్రీడారతస్సహానెన | చంద్రాపీఠస్సుతరా
 రణితీక్రాంతశ్చేశవస్తదను || ౯౫ || ౧ || కదాచిన్తాహూతికసమీరితే
 సుముహూర్తే బాలజనౌచితక్రీడాప్రసక్తిపరిణిహిషయా బహిర్ను
 గరమనుశి ప్రాతటమారచితమతివిశంకట మఖిలోపకరణోపస్కృతమతి
 సుందరం విద్యామందిరం ప్రావయ్య మహతాయత్నేన సకలదిగంతా
 నీతనిరవద్యవిద్యావిద్యోతమానవిద్వదుద్దామవశంవదమారదయ్య సహ
 వైశంపాయనెన చంద్రాపీఠం న్వయమవ్యసకృదనకృదాగత్య తనయల
 వనకమలవిలోకనసుఖమనుభవస్సకళత్రామాత్యః క్షితిపతిస్సప్ర మోద

మవర్తత || ౯౦ || కతివయదినాన స్తరమెవాయమసనిపతితనయః శ్రుతి
 స్మృతివేదాస్తతర్కవాగ్ధికరణపురాణమీమాంసాకాన్యనాటకాలంకారా
 ఖ్యానికాఖ్యానికాదండనీతిగాంధర్వగణితశకుసవాస్తుమంత్రతంత్రరా
 మాయాధాతభాగవతేంద్రజాలగజాశ్వాద్యానిరహితసంభరణస్థనన
 లంఘనాదికానుసకలాన్వపికలానునిరతిశయంనైపుణ్యమాసాద్యకర్త
 శ్రీమాంస్తాంస్తాసపిగురూనానందయామాన || ౯౧ || ప || శ్రీపదపీడ
 నభేదితకుంజరం తమవనీపతిపుత్రమసాపపి | సతేకనాసనుతః ప్రతిభా
 దిక్షేరనుసారమహద్బలమస్తరా || ౯౨ || తతఃకిర్త్యాసాకం ధవళమభవ
 ల్లోచనయుగం సహమితైర్కథ్యంసవదికృతాప్రాప్తనితరామ్ | ద్వి
 షత్కాంతాకేక్షేస్సహవరమవాలాబతభుజద్వయంచంద్రాపీఠోలనదభి
 దేవం సవవయః || ౯౩ || X || అనస్తరమతిప్రశస్తేహనినిభలకలాకలాప
 నిస్సీమనైపుణ్యం సమాసాదితాభినవతారణ్యమాచార్యానుమోదితం ని
 జసుతమవగమ్య తమానేతుమాదిశతా మహీభుతా సంప్రాప్తనియోగః
 వరూధినీనాయకోపలాహకః వరూధినీవరివృతస్సమాసాద్యవిద్యాసదనం
 దావారికానుమతప్రవేశః ప్రవిశ్యాభ్యస్తరమాలోక్య చంద్రాపీఠం
 మస్తకవిన్యస్తహస్తపల్లవః ప్రణమ్య సమీపయమాశ్రితస్వసముచితాసనః
 కుమారతాపకీనసకలకలాకలాపాప్రతిమపాండిత్య సమాకణాన నిఃతిశ
 యానందభాజా మహీభుజా త్వదానయనాయపిషితు పురా పారశీక
 పృథివీశేనసమర్పితమంబుధిసముద్భవమింద్రాయుధాభిధమపివిదితమై
 తదశ్వరత్నమారుహ్యకలయనాగరికనయసయుగశోనద్వమిత్యకథయత్ ||
 ప || ఆకణితాఖిలవలాహకవాగ్ధాయం సంతుష్టదేశికగణానుమతప్ర
 యాణః | ఇంద్రాయుధంద్రుతమిహానయతిభృత్యాన్యత్యాదిదేశగమ
 నోన్ముఖచిత్రస్య త్తి || ౯౪ || భృత్యానీతమనెకవణముదయశ్శాస్త్రా
 రనాసాపుటాస్తబ్ధకౌశ్రయగురిలాలసయసం దృష్ట్యా తమశోచిత్ర
 మమ్ | నైవోవాదనుజోధవామునిరయశ్శాపాతి మాపేశ్వతాఃకౌశ్రా

పీడ్యగచ్ఛేత్సోనహిమయావాతీత్యయంవిస్త్రితః ॥ ౧౦౪ ॥ సశనైరుపనృత్య
 తంతురంగం కులదైవంమనసాతతః ప్రణమ్య । త్వమసాధ్యధిరోహణాప
 రాధం ప్రసహస్వేతివదంస్తమాదురోహ ॥ ౧౦౫ ॥ ఆరుహ్య తద్యుత
 గతిస్సహసేనయాసావాసాద్యపౌరనిబిడాంకులరాజధానీమ్ । ప్రాసా
 దజాలవిషరోల్లసదాననానాం శుశ్రావపౌగసుదృశాం సగిరస్తదైవమ్ ॥
 తథాహి ॥ ఉన్నతైపురతః ప్రవశ్యతిజనస్థూరౌపిథేహిస్తనా ముగ్ధే సం
 యమయశ్లఘాంకచలతింభిన్నాకిమథాంసఖి । మాంనిష్ఠీడయసేకుతఃకు
 చయుగే నాశీతినోవేత్సికిం నిల్జజ్జేహరిణీదృశామనుచితాంభంగీంచాం
 గీకురు ॥ ౧౦౬ ॥ ఆపిద ॥ సంచల్పకెళిసుఖమీలితలోచనాంతాం రోమా
 భ్చితాఖిలతనుంగళితోత్తరీయామ్ । విస్పష్టనాభికుహరాంచలితాధరాం
 తావం దృష్టావపిశాచితనుణాఃప్రహసంతిపశ్య ॥ ౧౦౭ ॥ ఏవంవిధానిసర
 సానిసచాంసిచాన్యాన్యాకణాయన్నభినవస్తరసుండరాంగః । ఆసాద్య
 రాజభనాంతికమాశుతస్తాదింద్రాయుధాదవతతారసరాజసూనుః ॥ ౧౦౮
 వైశంపాయసహస్తమూలమవలంబ్యాసాద్యరాజాలయం దావ్యర్థానైదిత
 పద్ధతిస్సరభసం సామస్తరాజానతః । వారశ్రీజనపాణిచామరమరుగ్లో
 లో త్తరీయాంచలం సతావితాదృశవైభవంస్వపితరంపాచ్ఛేద్యవీడతతః ॥
 తతస్సచివనండనేనృపతికల్పితాలింగేన తదంతికనివేశితంమణిమయం శృ
 యత్యాననమ్ । విలొక్యచిరమాత్మజంసరవతిస్తవమంతఃపురం ప్రవిశ్యజ
 సనీశుచం పరిహరేతితంప్రాహిశాత్ ॥ ౧౦౯ ॥ ౧ ॥ అనంతరమంతఃపు
 రమాగతవస్తం సవీసయాపనోదయవిశేషవిభాస్తం హసంతమివ నిజానన
 కాంత్యా నిశాకాస్తం మూర్తిమస్తమివ పసస్తం సాక్షాదాగతమివ జ
 యస్తం రతికాస్తమివవిగ్రహపస్తం నమస్తం నిజసుతం తం నిరీక్ష్య స
 మీపసంతస్యపి నిదేశకరణనిపుణే పరిజనై స్వయమేవోపనృత్య విహితా
 వతరణమంగళయా బలాదనిచ్చంతమప్యాకృష్య నిజాంకమారోప్య సు
 చిరమాలింగ్య రక్తరాజేనసదశోదరేణ నిజకరోదరేణ పృథయస్కంధా

శివదేశేషు ముహూర్తములారామృతంత్యా చురుకమున్నమయ్య పత్నీ చం
ద్రాపీడకరారచేతాః కిలపితా తే యదిదమతికొమలమఖిలలోకలాలసి
యం శరీరమిందుం కలకాలంబునూ త్రక్లేశహత్రమకరోత్కంఠవాత్యా
యామమిమామనన్వభూర్భుజ నియిత్ర శౌం యథా తాతపాదానుగ్ర
హదఖిలాభిరపి కలాభిరుపేతః ప్రత్యక్షీకృతస్తథైవాచిరాదనురూపాభి
స్సురూపాభిస్సుదతీభిరుపేతముద్వీక్ష్యకదాహమమందమాసాదయిష్యా
మినయనానందమిత్యభిభాయత్ర పావనతమదసీయాస్యసంసృజం సంచుం
జ్య విలాసవత్యా చిరేణవిస్మప్తస్తథైవ సరావంతకపురాత్యాలోక్య శుక
శాసదిదృక్షయా నిగత్య రాజదావరథిరమింద్రాయుధమాగుహ్యా సచి
వసదనసవిధగతస్తస్తాదవరుహా ॥ ౧౧౨ ॥ ప ॥ తడగారగతస్సమంత్ర
పుత్రస్సకలారీప్వతిమధ్యసన్నివిష్టం । శుక నానమవేక్ష్యరాజసూనుశ్చ
రసాదూరతపవతంవవందే ॥ ౧౧౩ ॥ దృష్ట్వాదూరతపవతంనృపసుతంసా
కంమహివల్లభైరుద్ధాయాభిముఖార్పితాత్మచరణన్యాసః ప్రహృష్టాంతరః ।
ఆలింగన్నిజసూనుశా సహనమానీతేపిసింహాసనైత్తత్యక్త్వా పనుధోపవి
ష్టమముముద్వీక్ష్యప్రహృష్టోబ్రవీత్ ॥ ౧౧౪ ॥ సుప్రాప్తాఖిలవిద్య
మాత్తవయసంసర్వప్రజారంజకం పుత్రంతావమధిగమ్య సంప్రతివిభో
స్సర్వప్రసన్నాస్సురాః । అద్యేతత్ఫలితంభవాంతరకృతం పుణ్యం స
మస్తంనచేదేవంతస్యభవాద్యశాస్తనయతామేతేభజేయఃకథమ్ ॥ ౧౧౫ ॥
తదితకపరముద్భిక్తానుభావస్సహపిత్రాపరిసాలయాఖిలారీప్వం । ఇతి
వాదముదీరయంత్యదతావసనాదీనితతస్తముత్ససజ్జ ॥ ౧౧౬ ॥ X ॥ విస్మ
ప్తశ్చసరావంతకః ప్రవిశ్యాభ్యంతరంనిజమాత్మనిర్విశేషమాలోక్యమ
నారమాభ్యుగ్రహస్యగంధమాహుధేంద్రాయుధః జనకకల్పితం రాజకులక
ల్పం దావరథిరమింద్రాయుధః శాలివాహనః పరిజనపరికల్పితపల్లవాది
తారణాదులయం బంధవాద్యద్యుగ్ధసనాదబధిరీకృతదిశాముఖం భరా
మరణికరారచితనిఖిలనికేతనప్రవేశమంగళమభినవపంసాగవసమాసాద్య

త్రిమంటపావస్థితాయాం శయ్యాయాం క్షణం విశ్రాంత్యా య సమాన
 వయోభిస్సహ వసుమతీపతితనయైగభిషేకాదిభుక్త్యస్తమఖిలమపి దివస
 విధిమాకలయ్య సప్తశయసియగృహభ్యస్తరపఠేంద్రాయధావస్థితమప్యా
 దిదేశ || ౧౧౭ || తతః || ప || స్వీయప్రభాశిహితమధ్యవిలందినత్రిపా
 దాత్తహిణమణినూపురమేకమద్య | వ్యోమస్థలీగతివశాత్తవనచ్ఛతనస్స
 స్తంపపాతకీలపశ్చిమశ్చైలశృంగే || ౧౧౮ || X || కృమాదస్తగిరిమస్తకతల
 మలంకుర్వతి భగవతి భాన్వతి త్రియామా కామినీకణాణవతంసీకృతా
 భినవపల్లవాయితే గళితే సంధ్యారాగే దిగంగనాకుచకలశకలితకస్తూరి
 కాయితేమలబ్ధప్రసరేమసర్వతస్తిమిరినికరేమవిఘటమానకోకమిథున
 దీనతరనినాదబధిరేమ దిగస్తవివరేమ గంధతైలావసిక్తదీపికానికరనిరస్త
 తిమిరేమ రాజకులప్రాసాదాభ్యస్తరేమ నిజకరసరసిజయ్యగళగృహీత
 భనుస్సాయకే సరభనమస్తఃపురముపగతే యామిక ఇవకుసుమకార్తుకే ||
 || ప || తదాదీపాలోకప్రశమితతమాఃప్రాప్య సదనం పితృపా
 ర్శ్వేష్టితావ్ చిరమధనిజాం వీక్ష్య జనసిమ్ | తతశ్చంద్రావీడస్సన్విభ
 వనగతశ్చారదశశిప్రభంతల్పం భేజేభుజగపతిభోగంహరిరివ || ౧౨౦ || X || అ
 నస్తరమపగతాయాం నిశీధిన్యామయముత్తాయ శయనతలాదవాప్తజనకా
 భ్యనుజ్ఞః ప్రత్యగృమృగయావిహారవికృష్యమాణమానసస్సమారూఢేం
 ద్రాయుధశ్శాదూలచర్తకర్పరచెలోష్ఠీషధారణదారుణైః కనకశృంఖ
 లానియంతి తవిశ్వకర్మ విశాభితాపాంతైర్దృశలముద్గ్రప్రాసశరాసఖ
 డ్లభేటక్షేపణీయగదాశక్తి తామరవాగురాదిప్రహరణప్రశస్తహస్తేన్స
 ముదగ్రీశ్శశ్రాభీషణవదనేః కంధరాలంకృతకపడికాకలితహరైస్సహశ
 ఖరైరనేకమృగకులశరణ్యమరణ్యమానసాద || ౧౨౧ || తత్ర || ప || క
 ణాంతాకృష్టముక్తైః పరుషతరశరైః శ్లోభయన్పుండరీకాస్థగ్ధేనాఖండితా
 జ్ఞం సపదివిరచయిష్ఠ్యక్షపండంప్రచండం | భిందన్మూర్తాస్తృగేంద్రా
 న్మనభమగణయంతాడయన్మూడపండం చంద్రావీడస్తదైవం వనభువి

మృగయాతీలయాసందచార ॥ ౧౨౨ ॥ తదనుసభసోమధ్యం ప్రాప్తౌ పృ
భాకరమండల సపదితురగారూఢస్సాకంక్షితీశ్వరసూనుభిః । స్వసదసగ
తస్సాన్నితావీమాత్రాన్వితాభరణాదికం నిఖిలసుహృదాండతావధృతావక
రొత్సహాభోజనమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ X ॥ ఉపస్పృశ్యద గృహీతతామూర్ఖులస్త
తైత్రివాహారమంటపే సహచైశ్చలపాయనాదిభిస్సుహృద్భిః కుర్వన్విహ
దగోష్ఠీం ముహూర్తముపవిశ్య పదాభ్యామేవావాప్తైంద్రాయధనవిధ
స్సత్యపితృత్యవగః స్వయమేవ సస్పృహముపస్పృత్యతదగ్రాన్వితబాలతృ
ణః నిగత్య సమాసాదితరాజసదసస్సవినయం ప్రణమ్య రాజానం సం
ప్రాప్తనిజనివాసస్త్రాం త్రియామామత్యవాహయత్ ॥ ౧౨౪ ॥ పరేద్యుః
ప్రభాతసమయే విభూషితవివిధవిభూషణయావిలసదుచయద్వౌపసయా
రక్తాంశుకప్రాప్తతవిగ్రహయా తరుణహృదయకురంగసంగ్రహణసాధక
మారవీరకిరాతక రాత్తవాగురాసందేహసందాయశిరోజనిచయయాశార
దచంద్రచంద్రికాసుందరమండహానబంధురపక్తప్రభాముకుళీకృతభవ
నవాపికా సరోజవిసరయా మృణాళదండఖర్వగర్వఖండసపండితోద్దం
డనోదండమండితకంకణగణభారాదివాదుణతరకోమల కరణీసలయయా
మదసమహారాజమహిమండలజయమహాభిషేక మంగళకలశసంశయజనక
కుదకుంభసముత్తుంగవక్షస్థులయాలలితోరుదండవిడంబితరంభాస్తంభాడం
బరయా మంజుశింజితమండరా సంజితపదపకజయా జగ షేకసుందర్యాక
యాదిద్వావలూచనయాసహ సమయాస్తమస్తకపురాధిక్యతల పృథివీ
పతిక్రియతమం కైలాసనామకంకంచనకంచుకినమయమద్యాక్షిత్ ॥ ౧౨౫ ॥
సతాపద్విరచితప్రణతిస్సముపస్సృశ్య భూతలవినివేశిత వామేతర పాణి
పల్లవః కుమారమహాదేవీవిలాసవతీకుమారమేవమాజ్ఞాపయతి ॥ ౧౨౬ ॥
ప ॥ పూర్వంజిత్వాకులూతక్షితిపతిమథతత్ప్రకాంక్షోమలాంగీమానీతాం
తాతరాజ్ఞాసు చిరమపిమయాపాలితాంస్సౌరసీపత్ ॥ వాఘసంతామ్బులధా
నీం భవత్యతిమయాప్రీషితాంప త్ర లేఖానామ్న మేనాంగృహాణక్షితిపతి

తనయాం మాపమంస్థాఃకుమార ॥ ౧౨౭ ॥ బాలావల్లాలనీయాస్వమతిరి
షమసశ్చాపలాదావరణీయా శిష్యేవపేక్షణీయాసుహృదిప రహసి వ్యా
హృతైస్తాషణీయా । ప్రాయస్సేవయోఃకుమారయదిరనిజగుడైఃప్రీణయే
త్రూణమేషా కింత్యాబాల్యదముష్యాముఖరయతిసి మాం బోషణసే
హవసమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ ఇతిమాతృవాక్యమభిధాయకలమకిన్యధిగత్య మాన
మవిదూరతస్థితే । జననీయధాదిశతిమామితీరయన్నభతాం సరాజతన
యోగ్రహీస్తుదా ॥ ౧౨౯ ॥ తతః ॥ సాపత్రతేజానదివానరాత్రాఢా
యెవతస్యప్రముమోదపార్శ్వం । త్నోణీపద్రువుత్రాపితదాదితస్యామ
తీవసంప్రీతమనాబభూవ ॥ ౧౩౦ ॥ ****

ఇతిశ్రిమద్వాఘాలకులకలశజలనిధిసుధాసూత్రైః

శ్రివాజపేయరామద్వితీతస్యసూనూనా శ్రికంతకవినా విరచితే

అభినవకాదంబర్యభిధే చమ్పూప్రబంధే ప్రథమాశ్వాసః

॥ ప ॥ వాఘాలవంశమణినాశ్రికంతమనీషిణావిరచితాయామ్ ।

అభినవకాదంబర్యాం స్థూర్నాథూదాదిమాశ్వాసః ॥౧॥

అథ ద్వితీయాశ్వాసప్రారంభః

ప ॥ కలిపయదివసేషుప్రవృత్తిశ్చమసూనోగ్నృవతిరగచిక్షుర్వా
వరాజ్యాభిషేకమ్ । ఉపకరణమశేషం తూణామాహతూణామజ్ఞావదిశద
ధికహషణాపేషవ్యవగాయనీయమ్ ॥ ౧ ॥ ఆత్రాంతగేస్వపసుతని
బదర్శనాథం సావవాసమాగతమశేషకలాప్రగల్భమ్ । సవ్యగ్నిరీతమ
పితంశుకనాసమలీకతులవినీతతరమేపమవోదదేషః ॥ ౨ ॥ గ ॥ తా
తచంద్రాపిడనిఖలకలావిలాసినివిలాసవిరచితస్వయంగ్రహవిధేః వినయని
ధేః కరుణారసజలనిధేః మహారాజహాకులమహాంబుధిసుధానిధే సవనా
స్తవీసునా స్వలోపపుష్పదేశవిషయః ॥ ౩ ॥ ప ॥ సూర్యవంశితవోప

దేశ్యమధునాబాగతిఁకింతునన్వితస్సూర్యాలాకమధఃకరోలినితరాం దీప్త
 ప్రభాంసీహ్నుతే । భాన్వప్రీత్నరుచిం భిన్నతీనతతందందగ్రప్రభాంద్య
 ప్తివ ప్రాయోయావనసంభవంహితిమిరంధీమస్తమవ్యంగయేత్ ॥ ౪ ॥
 X ॥ ఇత్యతోవిస్తరేణాహమభిధాస్యే శృణోతుభవానవహితః ॥ ౫ ॥
 X ॥ ధ్యేవరత్నంనవయావనత్వంసురూపవత్త్వంపృథుశక్తిమత్త్వం । ఏతే
 మద్వైకేకమనభావౌతుభావేత్ప్రభాణాం కిముతాత్రసర్వం ॥ ౬ ॥
 శాస్త్రాంబునంతాశనర్కలాపి ప్రాయేణయూనాఁకలుప్తేపబుద్ధిః । సం
 ప్రాప్తదీప్యద్భవశప్రభాపి దృష్టిస్సరాగ్రేవభవేదమీమామ్ ॥ ౭ ॥ ఇం
 ద్రియమృగకులహరిణ్యవభోగమరీచికాదురంతేయమ్ । వాత్యేనశుష్రూ
 పత్రంప్రకృతిఃపురుషంసుదూరమపహరతి ॥ ౮ ॥ యోయావనోదయ
 కషాయితచిత్తవృత్తిరాస్వాద్యమానమధికంవిషయస్వరూపమ్ । జానాత్య
 నుతమతమం మనసానదేవ ప్రాయోవినాశయతితంవిషయాతినంగః ॥
 భవాదృశాపవభమతియోగ్యగురూపదేశస్యవిశుద్ధదిత్తాః । శుద్ధేహిచేత
 న్సుపదిష్టవాచోయథార్కభానస్సృటికేవిశంతి ॥ ౧౦ ॥ భవతిహి గురు
 వాక్యంపాపినఃకణణశూలం భవతిసుకృతభాజికణభూషాతదేవ । తి
 మిరమిపశశాంకజ్యోతిరజ్ఞానదోషం హరతిహిగురుభక్త్యా కింనసాధ్యం కు
 మార ॥ ౧౧ ॥ అసావేవానాస్వాదితవిషయసారస్యభవతః సమీచీనఃకా
 లఃకిలనదుపదేశస్యనితరామ్ । విశుద్ధేపిసాన్వితేమదనశరవిద్ధేనలి తదా
 గళత్యేతత్సర్వం గురుభిరుపదిష్టంజలమిప ॥ ౧౨ ॥ దుర్మయస్యనకులంన
 చశాస్త్రంకారణంభవతిచందనజన్తా । శంసకింనడహాలిజ్వలనఃకింవభావే
 నపయసాబడదాగ్నిః ॥ ౧౩ ॥ అకాంచనవినిర్మితం రుచిరకణికాభూష
 ణం నిరస్తవలితాదికం భవతిచాజగంవాధాకమ్ । సమస్తమలనాశోని
 రుదకోభిషేకఃప్రజాగరఃపరమమిలనఃకిలగురూపదేశోభువి ॥ ౧౪ ॥ తా
 తక్షోణీశ్వరాణాం మదమలిసథియానోపదేష్టారసప్రాయస్సంశ్ర
 స్యలోకః ప్రతిగవత్సతద్వాక్యమేవానుగచ్ఛేత్ । దరావధిస్తబ్ధకర్ణా

గురువచనమమీదైవశృణ్వంతికించిచ్ఛ్వావంతోపిత్యజన్తః ముకుళితనయః
 నాబోధకాన్లెదయంతి || ౧౫ || లోకేమంగళకాముకః ప్రథమతశ్శ్రీ
 రూపమాలోచయేత్స్థాగ్రాగ్రచరీయమాత్మసహజాతానాం వియోగాను
 హః | రాగంచండనపల్లవాచ్చపలతామచ్చైశ్రవస్తోమదం మద్యాన్తహ
 భరంవిమాతూటిలతామిందోకిలాపాంబుద్ధే || ౧౬ || లద్ధాపీయంవరా
 కీక్షణదుచితపలాపాల్యతేషాశ్రమేణ ప్రత్యక్షం మందగజజన్మమదగజ
 ఘటాపాలితాపి ప్రయాతి | యాత్యైవాఖర్షగర్భోద్భటభటవిచలశ్శ్రద్ధా
 రావితాపి క్రామత్యైవాదిరణప్రధితగుణగణప్రగ్రహసంజతాపి || ౧౭ ||
 నశీలంనారూపంసహిపరిచయంనోత్తమకులం సనత్యంనాచాదంసదచతుర
 తాం సశ్రుతమపి | సధర్మంసత్త్వాగంసనయమపినోలక్షణశతంవరాకీయం
 లక్ష్మీగణయతిచలాజాతుచిదపి || ౧౮ || ధీరందూరతరంజహంతిగుణిసంనా
 లోకతేపండితం సప్రాప్తోత్యభిజాతమిష్కంతిమనాజ్నాభ్యేతిసభ్యా
 నపి | ఆశ్రయనాశ్రయతేనవశ్యతి శుచిం నోదాఽముద్వీక్షతే నోజానాతి
 కులక్రమం సమనుతేలక్ష్మీర్వనీతంజనమ్ || ౧౯ || దోషాన్వర్ణయతే ధు
 నోతిసుగుణాత్సద్వృత్తముంతూలయత్యాశాం సంజనయత్యలం సుచరితం
 టంపత్యసాపాపినీ | దుర్ధేపాపచయంలునాతిసుకృతం మోహంసముత్పా
 దయత్యన్తాదంకలయత్యసారవిషయావేశాభిసంధాయినీ || ౨౦ || ఈదృ
 గ్గురాచరణమాషీతయాగృహీతా లక్ష్మ్యావివేకవికలాః పృథివీశకేశాః | కు
 ర్వంత్యమీసకలలోకవిడంబితాని కర్తాశీనాపిగణయంతిజనావవాజమ్ ||
 తథాపి || భూపాస్సంప్రాప్తరాజ్యాదిభవతితదాదూషితంచిత్రమే
 షాం దాక్షిణ్యంయాతిహారం గళతిగుణగణాఃకుత్రచిత్క్షాంతిరేతి | నిష్ట్యా
 స్తేసాధువాదాః పరగతిమననం నాస్తిసంపద్భిరేవం నశ్యంతీభిఃప్రకా
 మంప్రతిహతహృదయాదిహవ్వలతన్వంప్రయాతి || ౨౧ || పాపాపూరి
 తవిగ్రహశవరంపీనాశిశాచావన త్రస్యత్యాగివిహింసకాఃకిలచరా
 స్త్యైర్యక్కుశీరాజవ | నోపశ్యంతినమీపమృత్యవణవాసన్నాస్సర్వబంధూన

పి. స్వీయాంగాన్యపిధారయంతినహితే ప్రాప్తప్రహారాభవ ॥ ౨౩ ॥
 స్వాధోఽత్పాదనమాత్రపూణఁహృదయాగుప్రక్రియావచకా అస్థానా
 మ్ముజనీబకాధనవలగ్రాసోగ్రగృధ్రాగ్నిభూః । భూషానామనూజదినః పు
 నరమీదోమాంశ్చతత్తాదృశౌ స్తాదృశ్యంగుణవత్తుమేవనితరామారోపయం
 త్యగ్రతః ॥ ౨౪ ॥ తథాహి ॥ ద్యూతంనిశ్చింతతేతిశ్రమఇతి మృగయాం
 మత్తతాంధీరతేతి సప్తస్త్రీత్యాగక్రియామవ్యసనమితిపరాక్షేపశాంతిం తు
 మేతి । పానంలీలతిపూజ్యానమతిమపరాధీనతేత్యాత్మనంది వ్యాఖ్యాత
 స్తోత్రజాలం యశఇతిహృదయేతేహసంతఃస్తుమతి ॥ ౨౫ ॥ ఇతినిజోద
 రపూరణతత్పరైర్వితథమన్యనుజవిభిరీరితమ్ । అవితథంపరిదిస్త్య విచెష్టి
 తు నిజమసాధ్యపిసాధ్యితిమన్వలై ॥ ౨౬ ॥ అస్తర్భాగనివేళితాఽరభుజ
 ద్వంద్వం నిజంవిగ్రహం చర్తచ్ఛన్నతృతీయదృక్స్వనిటిలం సంచిస్త్య సీ
 చాన్మపాః । దేవాన్నప్రణమంతిదేశికజనాన్నారాధయంతి ద్విజాన్మే
 త్తులై దురహంకృతిప్రతిహతస్వాంతానితాస్తంధువి ॥ ౨౭ ॥ విఙ్విజ్ఞానా
 న్పరిహసంతిశపతివృద్ధాన్నాకణయంతినితరాంసచివోపదేశాః । న
 ప్రీణయంతిహితవాదిజనాంశ్చమాన్యాన్నోమానయంతిదురహంకృతిమా
 షీతాస్తే ॥ ౨౮ ॥ కించ ॥ యోహర్నిశంవిరచితాంజలిరుక్ష్మితాన్యకాద్యశ్చ
 నౌతికులదైవమివస్వమేవ । పూజ్యస్ససవససఖాచసహిష్టబంధుస్సర్వస్స
 ఏవభువనేత్రభవేదమీమామ్ ॥ ౨౯ ॥ ఏవంకష్టతరాహిరాజ్యపదపి మో
 హాప్రదుయాదనంతస్థాన్నోపహసంతితాతగ్గురవోనిందన్తినోపండితాః ॥
 సిద్ధానాభిభవంతివక్రమతయోనోవంచయంతేవిహారాజ్ఞేయశ్రవ్యమదో
 యభానభజతి తాన్వంసయంతేథాస్తధా ॥ ౩౦ ॥ కామంభవాన్ననునిసగ
 తవపధీరః పిత్రాన్యకారివిమలీకృతదిత్రపుత్రి । నత్యాంధనానిమదయ
 న్రితథాపికిందింతామవ్యతాపకగుహాముఖీకరోతి ॥ ౩౧ ॥ శూరంవాన్య
 భిజాతమపురుతతప్రజ్ఞాగుశాశ్వంశుదిం ధీరంవాపిభిలీకరోతిపురుషం
 లక్ష్మీరీతి ప్రశ్నహం । స్తారంస్తారము పితృపూర్వపురుషైరూహాం భరిత్రీం

సజాన్పంధూనున్న మయద్విషశ్చనమయప్రాప్తాభిషేకోత్సవః ॥ ౩౨ ॥
 సప్తద్విపపతీంజితామపిపురాపిత్రాఖిలాంమేదిసిం జితావరబహరిజ్జయః
 పునరపిస్థితంయశః ప్రాపుషి ॥ ఇత్యుక్త్వా శుకనాసమంత్రణి తతా
 మానంసమాజగ్నుషిశుతావతద్వచనంసచాయమగమత్సవ్యాంతరస్సవిం
 గృహం ॥ ౩౩ ॥ X ॥ తదనంతరమతిక్రామత్సుకేమచిద్దివసేషా ॥ ౩౪ ॥
 ప ॥ తతస్తారాపీడస్సకలధరణీపాలసహితస్సులగ్నేషుశ్చైహ్నిసప్తకరకమ
 లోత్థిప్తకలశః ॥ సమృత్తైస్సప్తప్రత్యగైస్సహమణిఫలైశ్చాషధిరస్తేస్స
 మస్తేరంభోభిస్సుతమభిషిషేచ ప్రముదితః ॥ ౩౫ ॥ తత్రాపాటితదిక్త
 టఃపృథుభయస్తంభీకృతాశాగజస్సంభుగ్నికృతకుండలీశ్వఃఫణస్సంహృష్ట
 భూమండలః ॥ హేమాద్రీంద్రగుహాప్రసప్తమృగరాట్ఫీట్కూరతారస్త
 దావ్యోమాగ్నిం రురుధేనితాస్తరుచిరః కల్యాణవాద్యద్వనిః ॥ ౩౬ ॥ X ॥
 అనన్తరమఖిలావరోధవధూపరివారపరివృతవిలాసవతీకరకమలపరికలితసు
 రభిళపరిమళసంలిప్తసకలశరీరః నాతిచిరోస్తీలితధవళకుసుమసముదయస
 మ్ప్రదితశిరోధూషణః గోరొచనారోచమానమూర్తిః బాలతృణప్రవా
 శప్రకల్పితమనోహరకణఃపూరః ఆయతాంచలశాగదచంద్రచంద్రికా
 భాసురవననయగళవిశాభితః పురోహితగృధితకాతుకతంతుమంజుళపా
 ణితలః అనతిచిరాగతరాజలక్ష్మీకరయుగళకలితకమలనాళసందేహాశంబా
 యిరుచిరతరహారవిరాజితోరస్థులః తదాకిలకరాంచలకలితకనత్కనకవే
 త్రయష్టినానిజజనకేనపురస్తాదారబ్ధౌత్సరణకృత్యస్సద్యస్సమాసాద్య
 సభామంటపం సురరాజశ్చ సుమేరుశృంగంచంద్రాపీడస్సింహపీఠమలం
 చకార ॥ ౩౭ ॥ ప ॥ తదాత్వపవమధ్యమానసింధుఘోషభీషణం గభీర
 మప్తదిగ్జయప్రయాణకాలసూచకమ్ ॥ అజాండభాండఖండనప్రచండ
 దుందుభిధ్వనినిశమ్యపార్థివేంద్రనూనురుత్థితస్సభాస్థలాత్ ॥ ౩౮ ॥ పృ
 స్థాయాధక్షీతేంద్రప్రకరపరివృతశ్శూరసేనాసమేతో మాతంగారూఢమ
 న్నృత్యజమహితనిజోపాస్తభాగః ప్రవీరః ॥ అగ్రస్థేంద్రాయధశ్చప్రథ

మమిభవధూం చ త్రైతఖాధిరూఢామారుహ్యఖండలశాం ప్రతివిమత
భయోత్పదకోయం ప్రతస్థే || ౩౯ || అథాభియాస్యంతస్సముదస్తతారణాం
ప్రకల్పితానేకతృణాలయావృతామ్ | ప్రవిశ్యదీవ్యత్పటమంటపాంస్థలీం ని
శాయరాత్రింపురవాతయైవసః || ౪౦ || ప్రాతరుత్థాయసజయాకృతపౌర్వా
హ్నికక్రియః | పృతనాశాభితోపాస్తః ప్రతస్థేద్విగ్జీషయా || ౪౧ || శత్రూ
శాసమయన్త్యుదాంశ్చ విజహద్భీతాంత్సమాశాన్సయంత్యంరక్షన్సరణా
ధినోవిటపకానున్తూలయంత్యర్షతః | పాదాబ్జావతితాం స్త్యజన్పథిగతా
నుత్సాదయన్కుంటకాన్సత్ప్రవాతముపాజ్జయన్నపి కరాన్లష్టాంశ్చ
చారావసీమ్ || ౪౨ || ప్రాచీదక్షిణపశ్చిమోత్తరదిశాభ్రాంత్యాత్రివర్షం
క్రమాజ్జిత్యావహేమజటాభిధాంశ్చశబరాన్కైలాసజేలాంతికే | ఊరీకృ
త్యతదాస్పదం మణిపురంపూర్వాభ్యధూరస్థితం భూఖండభ్రమణశ్రమా
వసుతయేతత్రావనజ్ఞాత్వయమ్ || ౪౩ || గ || అధైకదాసచైకవయవ
రాజస్సమారూఢేంద్రాయుధఃమృగయావినోదమనుబుభూషుస్సకలమృ
గకదంబకాననం కాననముపగతః కుతశ్చిచ్ఛిఖరిశిఖరాడవతీణాకిన్నర
యుగళనిగళితనిజనయనయుగళఃఅపూర్వతన్నిధునసందర్శనసంజాతతద్గ
మాణకుతూహలః కశాభిఘాతద్విగుణీకృతవేగతురగముహూర్తమాత్రా
తిక్రాంతప్రళయోజనః కించిదద్రుకూటమధిరూఢేచ తస్మిన్నిన్నరమిధునే
శనైశ్శనైస్తదనుసారినివృత్య నయనయుగళమశిశిరవికరనితాస్తతాస్తతను
లతః కించిదవస్తిత్వాంతరేవేత్థమాలోచయామాసు || ౪౪ || ప || బాలనే
వమయాకిమర్దమవిమృశ్యాత్తావృథాయాసితః ప్రాజ్యంనిష్ఫలకిన్నరాను
శరణేనాసాదితంకింఫలమ్ | మాగ్ధ్యంకిదృగహాకిమథాముదితావ్యథాక్రి
యాయాంరతిః పంథాఃకొపినదృశ్యతైత్పణలతాచ్ఛన్నంవసంఖల్విదమ్ ||
నిఖిలజనపదానాంభూమిసీమాస్తరేఖామణిపురమథశూన్యారణ్యమస్యోత్త
రేణ | తదనురజతశ్చేలాదేవసంచారయోగ్యః ప్రథమమితిమయార్యైః
క్షధ్యమానంశ్రుతంహి || ౪౫ || అపిచ || అధికతురగవేగాత్కిన్నరస్యస్త

దృష్టిభుక్రిమణిపురమాగ్ం నాహమాలోకయంప్రాక్ । రవిగపిదినమ
 ధ్యోప్రా ప్రవాన్భురిత ప్రస్సతతగమనభేదాన్సి వద్యతీంద్రాయుధోపి ॥
 తతః ॥ వాపికాపివిలోకితాయదిహయం తంపాయయిత్వాజలంస్నాత్వా
 తత్రసుశీతవారిణితరోగకస్యాపిమూలంశ్రయేత్ । మౌగాయాసనిరా
 సనం విరచయన్యాస్యామి వశ్చాదితి వ్యావృత్తాత్తతురంగమస్సలిలపానే
 చ్చుశ్చదారాటవీమ్ ॥ ౪౮ ॥ నాగాకృష్టమృతాశజాలజటిలం క్రోడాం
 ఘ్రిపంకాద్రితం కల్పారాంబుజకుట్టతైరవిరళంమాగ్ంవ్యతీత్యాగ్రతః
 కైలాసాత్తరపూర్వదిగ్విలసితం నీరంధ్రమత్యాయతం దృష్ట్యా వృక్షకదంబ
 కం ప్రముదితస్సీయంవివేశాన్తరమ్ ॥ ౪౯ ॥ ౫ ॥ తస్యచానేకానాక
 చూనివహస్య మధ్యభాగమలంకుర్వాణముదీప్తి కామినీకరకమలాముక్తము
 క్తామణిమయముకురసందేహ సంపాదకం మజ్జనాగతమహేశమస్తకమ
 భ్యవిద్యోతమానశశలాంభనబింబవిగళితసుధా రసధారామిళితసలిలంము
 హుర్తుహుగంభోజసంభవమాస్త్రాదస్తకమణ్డలు పూరణ సంజాతహారివారివి
 రావంవాలఖిల్యాద్యఖిలమునికులావగాహనపాపనపాసీయంశంబరారిసంగ
 రసంగతపరిశ్రమపరిజిహ్విరాగత కుబేరాస్త్యపురవరవణిన్ గభీరతరనా
 భీబిలాపీతనీరం సజ్జనస్వాస్త్రస్వద్భమగచ్ఛదక్షివధం క్షితిపతితనయస్యా
 చ్చోదాభిధానంనరః॥౫౦॥ ౬॥ తద్దృష్ట్యాతిమనోహరం ప్రముదితస్వాం
 తోనితాస్త్రంజవాదేతద్దక్షిణకూలసన్నిధితోవాహంపతీణాస్త్రతః । పల్వ
 ణంవ్యవసీయపీతసలిలం స్నాతంచకృతావసతంబధావగ్రై స్సక్యపాణలూన
 యవసంక్షిప్తావధసస్నాస్తవ్యయమ్ ॥ ౫౧ ॥ ౫ ॥ స్నాతోత్థితశ్చసయపరా
 జశ్చాతకథవారచితజలమయాహంః కోకాండజగ్ధ మఖండితబిసకాండఃఘ
 జంగఇవాభినందితతరంగశిశిరసమీర కిశోరః పిండికృతోత్తరీయమండితశి
 రస్థానం శిశిరశిలాతలాస్త్రీణావణాశయనమాసాద్య ముహూర్తమాత్రంవి
 శ్రాంతిసుఖమనుభవం స్త్రతటాకౌత్తరతటప్రకటికృతుంపరిత్యక్తత్రుణకబళ
 నిశ్చలకణాయగళ తదభిముఖోన్నమిత కంఠనాళేంద్రాయుధాకణిః త

పూర్వం శ్రవణసుభగం కరం వీణాగుణకర్షణసరమణీయం కమపిగాననిసూ
దం నిశమ్య కుతూయమత్రామానుషసంచారోచితదేశే సంగీతశబ్దస్రో
ద్భవశ్రుతి చిత్రీయమాణచిత్రవృత్తిరుత్థాయ బద్ధపల్యాణమింద్రాయుధమా
రుహ్య తమేవ గాసరవమసుససార ॥ ౫౨ ॥ ప ॥ ప్రదేశంతలప్రాప్త్య
క్షితిరుహనికాదైఃపరివృతం పురశ్శూన్యసిద్ధాయతనమభిగచ్ఛంస్తదు
దరే । అపశ్యచ్ఛవితాట్టాజితమమలమూర్తింసగిరిజం చతుర్వక్త్రం దే
వాసురసతపదం త్ర్యంబకమయమ్ ॥ ౫౩ ॥ తస్య దక్షిణముఖార్పితేక్ష
ణాం శారదేందురుచిరామలప్రభామ్ । గానలోలదధరాం వ్యలోకయ
త్కామపిస్త్రీయమమానుషాకృతిమ్ ॥ ౫౪ ॥ సోయందీఘజటావికాభి
శిరసం భర్త త్రిపుండ్రోల్లసత్పాలాత్సమ్యకపాదుకాంచితజటాంవలోక్
త్తరీయావృతామ్ । కంఠాలంకృతమాక్రికాక్షవలయాం ధౌతాపవీతాఙ్వి
లామేనాంపాశుపతప్రతాతిసుభగాందృష్టాప్రహృష్టోభవత్ ॥ ౫౫ ॥
X ॥ అనస్తరమవతీర్ష్య సమీపపాదపనిబద్ధేంద్రాయుధమారచితశంకరపద
పంకజప్రణామం తామేవ దివ్యవనితామనిమిషనిశ్చలేన లోచనాంచల
న ముహుర్దుహరాపిబద్ధం తదాకృతికాంతిశాంతిప్రముఖగుణగణరా
మణీయకవిలోకనద్వీగుణితవిస్తయం విశాంపతితనయమేనమేవమాకులీ
చకారచిత్రీయమాణం చిత్రమ్ ॥ ౫౬ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ చిత్రదైవగతిః
పురాహిమృగయాప్రీతిర్వదృచ్ఛావశాజ్ఞాతాకిన్నరయగ్తకాసుసరణాద్వృ
ష్టాపరందేవభూః । తాయాన్వేషణతత్పరణహిమయాదృష్టంప్రకృష్టం
సరః పశ్యాద్ధీతరవశ్శృగితస్తతశ్చయందివ్యావధూర్విక్షితా ॥ ౫౭ ॥ అపిద॥
మాందృష్టానాఘృదృశ్యాభవతిసురవధం నొత్పతత్యద్రిశ్యంగం నారో
హత్యద్యయస్తాత్తదహముపగతస్సన్నిధింతూణామసాన్యః । కాత్వంకింలే
భిధానం ప్రథమవయసితే కింప్రతంవేతిసగ్ధంపుచ్ఛామీతిప్రతిచ్ఛన్న
పనితినమయస్తాత్తగ్రీతేస్సతస్థా ॥ ౫౮ ॥ తతస్సాగీతాంతరచితశివపాదా
మ్బుజనతిః కటాక్షైస్సస్నేహంసుచిరమవలొక్ష్యేనమవదత్ । కుతస్తస్యః

కింవాల్పరమతిథయేస్వాగతమిత్థా మహాభాగఃకస్తాద్విపినభువమేనా
ముపగతః ॥ ౫౯ ॥ తదుత్తిష్ఠానుగచ్ఛాద్యపూజాం గృహ్నిష్ఠావ్యమత్కృతాం
ఇత్యుక్తోయం ప్రజంతీంతామనువప్రాజశిష్యసత్ ॥ ౬౦ ॥ ప్రతాపక
దణాన్వితామయముచేత్యశస్యాగుహం కృతామతిథిసత్కృతిం సవినయం
గృహేతావతతః । సవ్యవృత్తమఖిలకృమాత్తదనుయక్తమాచేదయన్నిజం
తురగమాతనోత్తమపనీతపల్యాణకమ్ ॥ ౬౧ ॥ గ ॥ అధైనామప్యభిసగ
దితాహారాం సాధితసంధ్యాసమయసముచితసముదాచారామాసస్సశిశి
రశిలాతలసన్నివిష్టాముపస్సృత్యాంగీకృతముహూర్తమాత్మోసవేశస్త్వంగా
పీడస్సప్రణయమేవమభాణీత్ ॥ ౬౨ ॥ ప ॥ భగవతిత్వదనుగృహపథి
తాసపదిమానుషతాసులభాబలాత్ । ముఖరయత్యనుయోగపతిహిమా
నయదిభేదకరంకథయాద్యతత్ ॥ ౬౩ ॥ గంభరీవదానపీవాసురీణాం
క్షీవాత్వంపన్నగీకిన్నరీవా । సర్వంహింతావనూత్నతారుణ్యసౌఖ్యం ప్రా
ప్తాసిత్యంకాననంకింనిమిత్తమ్ ॥ ౬౪ ॥ అపిచ ॥ భగవతిసుకుమారుంభూ
రిహిండుప్రభంతే వపురిదమపికుత్రాప్యశ్శుతాదృష్టపూర్వమ్ । సవచరి
తకథనేనస్పృతకాతూహలనశ్శమయతుభవతితి ప్రాజలిరావ్యజహర ॥
ఇతివదత్యశసీశసులహృదిక్షణమియంపరిచిస్త్యకమప్యథ । అవిదళౌళ్య
నిమిలితదృక్చలతులదపటికిలరోదితుముద్యతా ॥ ౬౫ ॥ గ ॥ ఇత్తందరం
తదంతాతంతుసంతానసంధానితస్వాంతా నిశాస్తనిశాకాస్తకలఃమిష ని
తాస్తతాస్తతసులతాకాన్తిశాంతాశ్శతిమేతాం దివ్యసుదతీమాలాక్య స
మాసాదితమానసపీడశ్చుద్రాగ్డిడి సతానదల్పకారణైస్సగవిభామ స
భావాః పాత్రీభవతిశాకానాంబలసంసభావేష్యససనిదాసమిత్యాగ్ని
చ్యదుఖికారణస్తరణానుయోగకరణాదాత్మానమేష కృతాగమయసా
సః పదనసమ్తాజనాయ నిహంజలినమానీతమాసస్సప్తస్రసగసలిదే
తస్తేద్రిదదేశ ॥ ౬౬ ॥ తతః ॥ ప ॥ ప్రహృష్టశ్చిత్తద్వంద్యంసమృతసమా
నీతనలితైస్సుధీసుం నిశ్వస్యస్యశతమతివేషం రవపదత । అభాగ్య

హం హాపాకరినహృదయాకింతవఫలం మమోద. నశ్రుత్యాదయదికుతుకమో
కణాయమనాక్ ॥ ౬౦ ॥ భూయస్యస్సప్తగళాకోవృణశ్చతిపరాస్సన్తి
కన్యాశతీదం ప్రాయఃకల్యాణినస్తేశ్రవణనిపతితంసాద్ధాకర్తృయాసాః
వేధసాన్వంతాగ్నివేదామృతపవనజలార్కాంశుమృత్యుస్తరభ్యోవిద్యుద్ధః
క్షుతిభ్యశ్శశధరకిరణాచ్ఛావిరాసన్కులాని ॥ ౬౧ ॥ దక్షప్రజాపతిసు
తేకిలమున్యరిప్తే తాభ్యాంకులదవ్యయమిదంసురగాయకానామ్ । జాతంహి
సర్వమిళనాత్పురకామినీనామెవంచతుదశశకులానికిలావిరాసన్ ॥ ౬౨ ॥
జ్యేష్ఠాదక్షసుతాతుషోడశసుతాన్ప్రసూతతేషన్తిమః ఖ్యాతశ్చిత్రరథః
స్సురేశ్వరసుహృద్గంధర్వరాజశిల । వషేడింపురుషాభిధేత్రనవిధే తు
ద్దైమకూటాచలే రాజ్యంపాలయతే సధీరహృదయోగంధర్వసేనావృతః ॥
ఏతచ్చైత్రరథాభిఖ్యముద్యానంతేననిర్మితమ్ । ఇదం ఖానితమచ్ఛాదు
మయంశంధుఃప్రతిష్ఠితః ॥ ౬౩ ॥ షణ్ణామరిహితనుజన్తనాంతు జ్యేష్ఠా
యతహృభృతిహంసనామ్నై । ద్వితీయగంధర్వకులాధిపత్యం దత్వా తే
మస్థాపయదేషతుష్ఠిః ॥ ౬౪ ॥ యత్స్విందుద్యుతిభవమప్సరశకులంతత్సంజా
తాత్రిభువనలోచనాభిరామా । శౌరీనామ్నైదవహచంగనాధహంసః
తత్పుత్రీత్యవగమయాద్యమామభాగ్యామ్ ॥ ౬౫ ॥ మత్తాతస్త్వనవత్యతాన్తి
న్తదుత్పత్త్యాతిహమితః । పుత్రశ్చత్యేవమాంమత్వా పుత్రికామపి పి
సియే ॥ ౬౬ ॥ అథాహ్నిదశమేప్రాప్తై కృతవంశౌచితక్రియః । మహా
శ్వేదేతినామాసౌ యథార్థమకరోన్తమ్ ॥ ౬౭ ॥ తతః ॥ తాతాగారేషీ
ణేవాహం గంధర్వాణామంకాదృశమ్ । ప్రీత్యానరూథాజ్ఞాతక్లేశాదాలక్రి
డాసేషేనర్వామ్ ॥ ౬౮ ॥ కతిపయకాల గతవతివచ్చత్ । ఉరుమహా
మాపంతరుణిమలక్ష్మీమ్ ॥ ౬౯ ॥ ౫ ॥ అగ్రైకదా కిలకిలత్పికశుకప్రముఖ
నిలఖగకులరుచిరవిసినభాగః సుందరతచంద్రిచంద్రికాభాసురబంధు
రచంద్రశౌలాగ్రభాగసంభూతభూరిసురతామంబానందకందళితహృదయా
రవిండుసుందరిజనానందితదయితబృండశిష్యమానారవిందకుందాదికుసుమ

మరందబిందునందోహనందితమిందబృంద, మంధరగవవిహితాఖిలాశా
 వకాశః పంచశతవందితపథిక కామినీహృదయోతగ్రాలికాజనకకాలయకక.
 వికాశలితః అశోకవిటపితాడనసమయమంజుశింజితమంజీరవిరాసముఖి
 తదిద్దుఖః కోకిలకులకాకలీకాంతకాంతారాంతరః పంచాశుగపంచాననవి
 లాసవిసినదేశస్సుభిమానస్సమాజగామ ॥ ౭౯ ॥ కించ, ॥, ష ॥, ఆలో
 హితానికుటిలాన్యనిలెరితాని మాగాన్తరాళవతితానిచకింఘకాని । య
 త్రాత్రివిధసథికావళివత్సమాంసఖండాంచితాశసశరామదసస్యభాంతి ॥
 తాదృశైమహితేషననమయే, స్నాతృంస్వమాత్రాసహస్రాప్యోవోః
 డమిదంసరః ప్రముదితారమ్యాన్తతామంటపా ॥ 'మాద్యతోక్తిలకాకలీ,
 సురుచిరాంమాకందపీధీంముహుః పశ్యంతీససఖిజనాహమచరంత్రీరదేశే,
 తదా ॥ ౮౦ ॥, అద్భుతస్త్రిదైశే, ర్ముడితివసనానీతమతులం, సమాఘ్రాయా
 పూర్వంకమహిసుమగంధంశకుతుకా । తదాకృష్టా, వేగాత్కృతిచనపదా
 న్యేత్యపురత ప్రతీకంచితక్రామ ప్రతినిధిమవశ్యంమునిసుతమ్ ॥ ౮౧ ॥
 గ, ॥, తదను, భూజటినిటిలతటవిఘటితనయన, ప్రకటికృతకృపీటయోనిభః
 స్త్రీకృతస్తరవిరహవిఘరతపఃప్రణావన స్రుంకాశేన, ఉత్తప్రతపనీయపిత
 జ్జనిజాంగప్రభాతరంగేణ సతటిల్లతమివ, కాననాన్తరాళమాతన్వతా, వి
 మలపునినలఖాలాంభితైక, దేశసుగతరంగిణీప్రవాహసందేహసంపాదకభ
 సితరాజివిరాజిత, లలాటతటేనానుతన్నశ్శశులైఖముజ్జితకళకమివ, త
 శాంకమాననకమలమాభిభ్రతా కరయుగళపరికలితస్ఫటిక జవనరకమండ,
 లుష్టాధవళయజ్ఞాపవీతాపశాభితఘజశిఖరేణ నాతిచిరార్థతకోమలరో
 మరాజిశ్యామలోదరదేశేన, జఘనపతివెష్టితమాంజమెఖలాగుణైన, పరిక
 లితమందారతరువల్కలపరిధానెన, స్వసహచరానురూపతాపనతసయా
 నివీతెన సాననిమిత్తమెతదెవాచ్ఛాదనరస్తీరమాగతెన, లెనమునిసుతెన,
 కణావతంసితం మరందబిందునందోహనిష్క్రందినమదృష్టపూర్వం కమ,
 పి కుసుమగుచ్ఛమప్యాలోక్య నిజచైభవాన్తరితాన్యపరిమళః పరిమళో

యమస్తేష్వ భవేదిత్యాలోచ్య తదూపాతిశయమోహితహృదస్తరా త
 త్రైవ చిరమవాత్తిష్టమ్ ॥౨౩॥ ప॥ అగణితగుణదోషశ్చాదుతావక్షపా
 తీనవతరుణిమగమ్యగపంచదాణకరొరః । నవకుసుమమరందప్రసృవశ్చ
 ఇంద్రీకామివపరవశచిత్రాం మామకాషీత్రదానీమ్ ॥౨౪॥ దృష్టావృతం
 వదనాన్నిరీయురధికశాస్వసాస్త్రసానిర్యయా కుత్రాపిస్ఫురితాంచలం కు
 చ్చయ్యగం గాత్రంచకంపిఖలమ్ । రోమాంచామమసంబధూపురజనిస్వే
 దొద్ధమశ్చాంగకాద్రాగవేశడపావివేశహృదయంఖన్నాస్తిచైవంతథా॥
 శాంతాత్మన్యరీకృతాధికతపస్యత్సృష్టమోహేపరం దూరీభూతరతొత్స
 వెమునిజనేః లగ్నంమహామెకుతః । ప్రాయోభుస్యబలాజనన్యహృదయం
 జ్ఞానాతినోపాత్రతాం క్వేదంధామమహాజసాంచతపసాం కాన్వనంగదు
 శ్చేష్టితమ్ ॥౨౬॥ కీచ॥ నియతమయమిదానీమమానంగాభిభూతా
 ముపహసతితాస్త్రం చేతసావిస్తితేన । కుసుమశరవికారం నైవశక్నోమి
 గోపుర తదవసరణమస్తాద్దేశతోమేద్యయ క్రమ్ ॥౨౭॥ ఏషువిచిత్త
 మనసాఖిలపూజనీయాసేయం హిజాతిరితితత్సవిధాప్రవద్య । ఆలోలతా
 రకమదంచలవక్షమాలమస్తేనమనగ్రాతిమహాంకృతసత్యదూరమ్ ॥౨౮॥
 అథమయిక్యతనత్యాం మస్తథోస్యాదిచిత్రం లఘుమరుదివదివం చంచలం
 ద్రాక్షకార । పులకితమఖిలాంగం సస్తతశ్శాన్యసవాతః కరగతజపమాలా
 కంపితాతస్యనద్యః ॥౨౯॥ దృష్టావృతాద్యగవస్తఃమునిబాలం విస్తయాం
 బుధినిమగ్నా । స్తరవగుర్నివారస్సుతరామిత్యహమవేత్యేక్షస్తాస్తి॥౩౦॥
 పునోలఘుపదాధతత్సహచరం ద్వితీయరహః ప్రవద్యభగవన్నసౌ క్షిమ
 భిషక్ష్కస్యాత్మజః । కుతఃకుసుమమంజరీతదవతం తాసాధితా సదత్సమి
 తివాదినీనకువిహన్యమామబ్రవీత్ ॥౩౧॥ తథాహి॥ అస్తిత్రిలోకత
 ధుఃకృదయాపహరియాపగృతాధికతపాఃపరిశుద్ధకీర్తణః । గీర్వాణసిద్ధగ
 ణవందితపాదపద్మోయశ్చేవ్రతకేతురివిష్ణ్వవతారభూతః ॥౩౨॥ గ ॥
 తమైవమేకదా దేశపూజాసరోజార్పణార్థమమరతరగిణీతీరమవతరంతం

శ్రమణీయతరతరుణిమవైభవం సాదరమాలాకయంతీ అచిరార్థతామందజ్ఞ
 మ్భారంభమంధరముఖారవింహానుమితరతిపతివికృతిః కమలాలయాపి తద
 వలొకమాత్రసంప్రాప్తసురతసుఖా తస్మిన్నైవనిజాసనభూతైవంకజా
 తై కృతకృత్యతామాపన్నా నాతిచిరప్రసూతంజనుతమంకేనాదాయ
 భగవంస్తామోయమర్భకృత్యభిధాయ తస్మై శ్వేతకెతివే సమర్పయామా
 స ॥ ౯౩ ॥ తదనస్తరమయమపి విరచితశిశుజనాచితకృత్యః పుండరీకజ
 ననాత్పుండరీకృత్యైవ యమాజుహాప సవీవాయమితిజానీహి ॥ ౯౪ ॥ ఇ
 దానీమేవ చతుడశీతిభగవంతం భవానీకాంతముపాసితమమరలోకా
 త్రైలాసశ్చేలంప్రతి మయాసహ ప్రయాంతం పంచశరకాటిసుందరత
 రశరీరమేనమాలొక్య మహనీయకమనీయాకృతైరస్యోచితోయమలంకార
 ఇతి నందనవనదేవతయా సవినయం సమర్పితా సురాసురమథితక్షీరసాగ
 రప్రత్యుద్గతపారిజాతపాదపసమ్భూతా కిలమంజరీయమిత్యదీర్ఘవిరతభా
 పితౌబభూవ ॥ ౯౫ ॥ విరతవచనేచ తస్మింతస్యమునితనయోపిసాకూతమా
 విష్కృతమందస్తితః కృతం కృతమనుయోగసంభ్రమేణ యది కుతుకమే
 తస్యమంగీకురుమంజరీమిమామితినిగద్య సద్యఏవ నిజకణశిఖరాదా
 చాయ మామకీనకణదేశమేనామానినాయ ॥ ౯౬ ॥ తతః ॥ ప ॥ రౌ
 మాంచాచితమత్కప్తలఫలకస్పర్శద్విలోలాంగుళీ విన్యాస్తాంజపమాలి
 కాం స్తరపరాధీనానమేనెమునిః । అప్రాప్తక్షితిమేవతాంకరయగనా
 దాయతద్దోలతా గాఢాశ్లేషసుఖంచిరాదనుభవపతీవానయంకంధరాం
 అథసముపగతామాంధ్రత్రధారిణ్యనొవత్సదనగమనవేలాసన్నిధితైకుమా
 రి ఇయమపితవమాతాయాతిగహంహితస్తాత్త్వమపిపయసిమక్త్వాత్మా
 ణామాయాహియామః ॥ ౯౭ ॥ ఇత్థంకణావిదారణేనవచసా తస్యాస్త
 తోహందృఢం గంభీరాంకుశతాడనెనకరిణీనూత్నగ్రహేవార్దితా తదస్య
 క్రాగ్రిబుజలగ్నమీక్షణమపాకృష్ణశ్రమేణదుర్గతం స్నానాయోదచలంత
 తోమునిసుతందీనంద్వితీయోబ్రవీత్ ॥ ౯౮ ॥ సఖేపుండరీకకృతైబ్రహ్మచ

అభీనవకాదమ్మరి చఁవ్రాపబండ్లి

శ్లోకం తేనా ప్రశాంతిః । కవితై చ త్రయోద్ధిః కవచార్యోప
 బేళః కవచాతెశుతానికవ్వైరాగ్యబుద్ధిః ॥ ౧౦౦ ॥ నైతలైహ్యచిత్రంభు
 జంగచరితే మా గేవదంమానిధాః ధీరాస్తేఖలుసాధవానమనుష్యస్థా
 మ్ములామపి సత్ప్రసాదానృతవమృణత్సివికలీభూతంచిత్రంకుతస్తతైచ్చ
 తద్వినివాద్యతామపహృతతనాన్వినయాపావయా ॥ ౧౦౧ ॥ X ॥ ఏవమే
 తదుదీరితం భాషితమాకర్ణ్య కించిదుదంచితాపత్రపేణ సఖ కపింజల
 మామనృథామామనృథాస్సంప్రత్యనాభ్యయా నార్యానయాగృహీతా
 మహం నాలక్షయంకిలాక్షావళీమితిజనహభరముదీర్య కపటకోపప్రయ
 త్నప్రకటికృతభృగుటీకుటిలనిటితన వరాకిభవనరమసమర్పణమాసరైష్వి
 కపవమపీతి తెనేవమభిహితావ్యహమదత్తైవ తామక్షమాలికామాత్మ
 కంథాదవతారైక్యకావళీమయి భగవంత్స్త్రిక్రియతామక్షమాలికేతి ప్రసా
 దితే తదీయకరకమల తామాధాయ మజ్జుమచ్ఛొదమగచ్ఛం ॥ ౧౦౨ ॥
 తదనుసతతమ స్తరంగతమేవవిదిన్తయంతీ ప్రయత్నప్రకల్పితస్నానాదిని
 త్యక్తతాన్యససఖకదంబాసాంబాచనదనమాసాద్య సడ్యస్సన్నన్యక్తసకలవ్యా
 పారాకన్యకాన్తకపురంప్రవిశ్యతదాదితద్విరహవిభురాసమారూఢకుమా
 రీపురప్రాసాదశిఖరా విసర్జితసఖజనాచ్రుతిషెధితసకలవతిజనప్రవేశా
 శ్చయమెకాకిన్యేన వాతాయనవివరనివేళితవదనకమలా త్థామేవాశాం
 శ్చస్పృహమాలోకయంతీ తద్దిశాగతం వాతమపి తదుదన్తమనుయోక్తుమ్
 భిలషంతీ తదీయ విరహచకితజీవితాశ్వాసినీమక్షమాలికాం కంఠేన తా
 మపిపారిజాతమంజరీం కణ్ఠాంచలనచాడధానా చిరమహం తత్రైగవని
 ప్పవన్తమవాత్తిప్రమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ ప ॥ స్నాతుంయాపరిచారికాతరళికా నా
 మ్మీనహగాన్తయాసావశ్యాత్సుచిరంవిలంబ్యశనకైరాగత్యమామబ్రవీత్ ।
 యావచ్ఛరస్తటేమునిసుతౌదృష్టాతయోరెకకః కేయం కన్యసుతా
 క్వగచ్ఛతిచకిం నామ్మితిప్రచ్ఛమామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ X ॥ ఇయంకిలనిఖిల
 గంధర్వనికరనికటమకులతటఘటితమహానీయమఃగిగారుదినచయోగి రాజ

తచరణరాక్షవాత్సుందరతరాకృతైర్హంసాదింసుకిరణసమ్భూతాప్సరః కుల
జాతాయాం గౌర్యామావిర్భూతామహాశ్వేతానామ దుహితాసావహస
భూతం హేమకూటధరాభృతంప్రతి సంప్రతిసంప్రయాతీతి మయోచితే
సతావదంతఃకిమపి విచింతయన్విస్తృతపక్షపాతేనలోదనప్రాంతేనమాం
సుచిరముద్వీక్ష్య సానునయమయిబాలికమామకీనమిదం మానసమాప్తజ
నోచితే కృత్యే యోక్తుం భవతీమభివాంఛతీత్యభ్యర్థయామాస ॥ ౧౦౫ ॥
తదనంతరమయిభగవన్క్రమేవంకథయసి త్రిలోకవందనీయా భవాదృశా
మాదృశేషు ప్రాకృతజనేషు నపాతయంతిదృష్టిమపి కింపునరాజ్ఞాం తద
ద్యయథాకామమాదిశ్యానుగృహ్యతామయంజనఇతి సవినయమాప్నచ్ఛం
తీం మాం సస్పృహం సుచిరమాలోక్య నిజాత్తరీయవల్కలదశామాద్భి
ద్య తాపించ్ఛకిసలయగసేన తత్రకిమప్యావిఖ్య తస్యే రహస్యే కాకి
వై దేయేయంపత్రికేత్యభిధాయ తత్రైవ్విషితాం పత్రికామాదాయ త
త్రవిలిఖితామార్యామిమామపతమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ప ॥ దూరం ముక్తాలత
యాభిససితయావిప్రలోభ్యమానోమే । హంసఇవదర్శితాశా మానసబ
న్దాత్వయాసీతః ॥ ౧౦౭ ॥ తాందృష్ట్వాస్తరవిక్రియాకలుషితస్వాంతానితా
ంతతః పాశ్వస్థాంప్రసమీక్ష్యతాంతరభిశే దృష్టస్తవయాసా కథం ।
కింకింప్రాహుకియస్తమస్యనవిధేకాలంఘితాసీత్యమూంపుచ్ఛంతీదినమత్య
వాహాయమహం తత్రైవసౌధేరహః ॥ ౧౦౮ ॥ *~*~*~*~*~*~*~*~*~*

ఇతిశ్రీమద్వాఘ్నధూలకులకలశజలనిగిసుధాసూతైః

శ్రీవాజపేయరామదీక్షితస్యనూనునా శ్రీంకంఠకవినా విరచితే

అభినవకాదంబర్యభిధే చమ్పూప్రబంధే ద్వితీయాశ్వాసః

॥ ప ॥ వాఘ్నధూలవంశమణినాశ్రీంకంఠమనీషిణావిరచితాయామ్ ।

అభినవకాదంబర్యాంసమ్పూర్ణోభూద్ద్వితీయశ్వాసః ॥

॥ ప ॥ కణఁద్వయాస్తరసుధారససారవక్షేతత్పుండరీకచరితం నిఖి
 లనిశమ్య । చింతాత్రపాప్రమదవిస్తయబాష్పకంపవైస్వర్యచిత్రిత
 మనాఃక్షణమస్తితూప్తీమ్ ॥ ౧ ॥ X ॥ తదనుచరమగిరిశిఖరకుహరగతగు
 రుతిమిరనికరకరటిఘటావికటకరటతటపాటనపటుదినకరకిరణగణకేసరినిక
 రె పశ్చిమధరాధరకాంతారసంచారబద్ధాదరె ఛత్రగ్రాహిణీ సాసవిన
 యమువస్సృత్య భర్తృదారికే తయోర్దునిదాలయోరెకస్సమాసాదితప్రతీ
 హారదేశః బాలిక సాహమక్షమాలికాం యాచితుమాగతోస్థితదద్యావే
 దయమహాశ్వేతాద్వై సత్త్వరమితివదతి తదుపరిప్రమాణం కుమారీతినాద
 రమావెదయామాన ॥ ప ॥ శ్శృత్యావతద్యచనంప్రపద్యతదనుద్వాసరం త
 మత్రానయేత్వాజ్ఞానస్తరమేవకంచుకిసమాసీతం సమీక్ష్యాదరాత్ । న
 త్యాపీతనివేశితస్యచరణౌప్రక్షాళ్యచేలాంచలె నామృజ్యాధతదంతికెక్షి
 తితలేహృష్టోఽపవిష్టాస్త్వహమ్ ॥ 3 ॥ అథ కిమపివివక్షుర్న త్వమీవస్థితా
 యాం సపదితరళికాయాం న్యస్తదృష్టిర్బభూవ । కథయవిగతశంకోనాస్త
 దేషావిభిన్నేత్యహమధిగతభావాతత్రతంప్రత్యవోచమ్ ॥ ౪ ॥ అయె
 కిలవాచచ్చిక్వనుమునిజనఃకాష్ఠిపివిషయప్రపంచోయంసీచం కలయతిజనం
 మారహతకః । నజానైవల్కనాం సమముతజటానాం సముచితం సుహృ
 త్ప్రాణారక్ష్యాఇతిహేకథయామ్యద్యభవతీమ్ ॥ ౫ ॥ త్వత్ప్రత్యక్షం తథా
 హం పరుషతరగిరంవ్యాహరుస్తంవిహాయ్ కృద్ధోన్యందేశమహంత్వయిత
 దనుసరస్సాననచేతోఃప్రయాంత్యామ్ । ఏకాక్షికరోతీత్యఖిలమపి వ
 సంసంచరన్కావ్యదృష్ట్యాఽఖిన్నఃకుంజేకవ్చిత్రం చకితమభినవాకారమ
 ద్రాక్షమేనమ్ ॥ ౬ ॥ X ॥ తతస్తం తత్తాదృశీమతిదీనామవస్థామాఽన్నం
 విస్తృతవినిమేషేణ విలోచనెన సుచిరంనిరీక్ష్య హాకాతిరెకచింతాసం
 తానవిస్తయకల్తాపితచిత్తవృత్తిస్సమాశ్రితతత్వాశ్వదేశస్తదీయభుజశిఖ
 రవిస్యస్తహస్తపల్లవస్సఖే కిమిదమితి సాదరమపృచ్ఛమ్ ॥ ౭ ॥ అథాస్తి

న్నైవరతగోదనవశాదతిలోహితం లోచనయుగళం కించిదున్నీల్య దీన
 యాచృశాభృశం నిరీక్ష్య నిశ్వస్యచ మందాక్షమందాక్షరమయికపింజ
 లవాఢమహమసమథఃస్తుభ్యమిదానీం మామకోదస్తమాఖ్యాతుమితి శ
 న్నేర్భాషమాణా దుర్నివారవికారోయమథాపిమిత్రేణమిత్రం దుస్సర
 ణేర్వాగణీయమితి విదిస్త్య తమేవమనోచమ్ ॥ ౮ ॥ ప ॥ గంభీరస్యత
 వాద్యకుత్రపతితందైవ్యంసఖేతాదృశం మారం తజ్జయశాంతిమేహి విష
 యం నిస్సారమాలోచయ । తత్త్వంనిశ్చినుమావిషీదగళితస్తావాన్వివేకస్త
 వక్షేత్వాకణ్డకమదీయహస్తమవలంబ్యాహస్తదీనంవచః ॥ ౯ ॥ యత
 స్తవంక్రూరాణాం మదనవిశిఖానామవిషయస్సఖేతస్తాదేవం వచుచపర
 స్యోపదిశసి । వినాత్వాంకోబంధుజ్జగతిమమయతాగ్రముచింతదే
 తత్కృత్యావమాంవృథితమధునోజ్జీవయభృశమ్ ॥ ౧౦ ॥ ఇత్తమత్సర్గుకృ
 ష్టైర్ణా వచనమాఖ్యాయాత్సృచ్ఛిగ్రతామధిగచ్ఛతి నూర్చామేన్ద్రి
 న్వ్యధీకృతౌపదిష్టాధః దుర్వావరస్తగళప్రకరప్రహరచరంబరావి
 శకలత చిత్తవృత్తిరుపేక్షితశ్చేదయమిదానీం క్షణమాత్రేణైవ మరణపా
 త్రం భవేన్నయతమితి విదిస్త్య తమేనమానీతాచ్ఛాదనరస్సరసకు
 లయకమలకల్తారాదికుసుమరచితశయనశాయనమనకృదాకలయన్న్యృదిత
 చందనపల్లవరస్తేరసకృదాలిమ్పన్నిశిర సలిలసిక్తకడళీదళవ్యజనేరసకృదీప్
 జయన్నహమారచితమేతాదృశముపచారమఖిలమపి న్యధీభూతమాలో
 క్యమనస్సేవమచింతయమ్ ॥ ౧౧ ॥ ప ॥ క్వవాకాంతారస్థాహరిణానము
 గ్ధోమునిజనః మహాశ్వేతాక్షేయంసరసతగలీలాదయఖినిః । అడూ కింక
 ర్తవ్యంకిమిహశరణంకింసముచితం కయాయక్త్యాశీవేదయమితిత్రోచింత
 యమహమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్వత్సంబంధమపాస్యచైకమపరంనాపాయమాలో
 చయన్వత్సృజ్యతవైవసన్నిధిగతోవారామిమామిత్యహమ్ । త్వస్మై
 మత్యపివారయేరనుచితవ్యాహరిణంమామిత్రాసాద్ధాగ్రగివేద్యోద్య
 సవిధంప్రాప్తౌస్త్రినాథఃకురు ॥ ౧౩ ॥ ఏవంనిగద్యకిమియంసదతీతిహ్నా

న్నద్యక్తస్కనయనేథకపింజలెస్తిక్ । శుశ్రావ నితా న్నపులకాంచితగా
 త్రయప్తిర్హమాభిమగ్నహృదయాహమచి న్తయంహి ॥ ౧౪ ॥ తథాహి॥
 దిప్తాయంమదనస్తుమామివతమప్యద్యానుబధ్నా త్యహోస్వప్నీవాపి క
 పింజలస్యవదనాన్తి థ్యాననిష్క్రామతి । తస్మాత్సంప్రతికింవదేయమితిమ
 య్యాలోచయంత్యాంమహాదేవి త్యామవలోకితుం సూర్యవగైత్యాహస్త
 దౌవారికా ॥ ౧౫ ॥ తచ్ఛుశ్రావసకపింజలోపిజనసమ్మదాతిభీతోజ
 వాదుత్థాయాద్యహిరాజపుత్రిభగవాన స్తంరవిగఽచ్ఛతి । యాస్యామ్యా
 దిశసామృతంతదనవస్సంరక్షణీయా స్తవ్యాపేత్యన్తై పరమోపకారఇతి
 మాముక్త్యాతతొనిగ్యయా ॥ ౧౬ ॥ తతామదంబయాగత్య కిముక్తం కిం
 విచ్ఛేష్టితమ్ । విసప్తమానసాసాహం నాపికించిదలక్ష్యయం ॥ ౧౭ ॥ గతా
 యామంబాయాంగతవతితతో స్తందినక రెసఖిమగ్రేదృష్ట్యా నమతరళి కేశా
 మునిరగాత్ । మమసాన్విస్తంకస్తాన్నహిగణయసివ్యాకులమిదం మయాకిం
 కర్తవ్యంతదుపదిశనద్యోయదుచితమ్ ॥ ౧౮ ॥ అపిచ ॥ లజ్జాదైర్యావ
 వాదాన్విసయమపికులంశీలమాచారమద్యత్యక్త్యాచేద్యామి నైతత్సముచి
 తముతకిం మృత్యుమంగీకరోమి । మత్ప్రాప్త్యాశావిభంగాత్సమునిరపిమృ
 తింజాతుచిద్యాతిచేత్తత్పాపందుర్వారమేవ ప్రియసఖితదహం కింకరో
 మిక్వయామి ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యాంబంత్యాంమయిచాగతాథనిశాబభానిర్మల
 చంద్రపాదైః । తయాగజన్యాపి నితాన్తకోభాంప్రాప్తుకిలామీశితచం
 ద్రపాదాః ॥ ౨౦ ॥ ఉదితంవిలోక్యరజసిశమండలంకుసుమాస్త్రబాణవివ
 శీకృతాన్తరా । అథఘారిబాష్పపరిపూషితేక్షణా వినతాననాహమధికం
 వ్యచి న్తయమ్ ॥ ౨౧ ॥ తథాహి ॥ ఏకత్రాద్యవస న్నదక్షిణమరుత్తారాద
 యస్సంగతా ఏకత్రాయమతీవచంద్రహతకః పాపీభునోత్యేవమామ్ ।దు
 ర్వానస్తరచేదనాంతనుమిమామోఢుంసశశోమ్యహం కింకుర్యామితిచి
 న్తయంత్యేతితరాంసూర్యామవాపంతదా ॥ ౨౨ ॥ గ ॥ నాతిచిరాదే
 వ శిశిరోపచారపరంపరాప్రాప్తచేరనాం మామాసాద్య విరచితచరణప్ర

ణామాం బద్ధాంజలిం భర్తృహారి కే కిమేతయా విఫలయా చిన్తయా మా
 మాదిశసమానయిష్యామి చిత్తచోరం తంజనం యాతువాభవతీత్యైవంవా
 దిసిం తరళీకృతచిత్తవృత్తిం తరళికానిరీక్ష్య తదుత్తిష్ఠజీవంతి సంభావ
 యిష్యామి జీవితేశ్వరమితి తయాసాకముత్తిష్ఠాత్మ్యత్థానసమకాలమేవ
 దుశ్శకునసూచకడక్షిణాక్షిస్పందనంజాతశంకా కిమిదమవరముపక్షిప్తం వి
 ధినేతివిచిన్తయంతీ ముహూర్తమాత్రమతిష్ఠమ్ || ౨౩ || తదను దుచిరత
 రశశధరకిరణమంజుళై దశదిగన్తరాళై అమందానంద సందోహంబొళిత
 హృదయారవిందే కాముకజనబృందే సుదతీతతిప్రహితదూతికానికరస
 నాథే రాజపథే నీలచేలావకుంఠితసర్వగాత్రాసు నైవ్విరిణీసీమంతినీమన
 ర్వతస్సంచరంతీమ ప్రాణిప్రకరమహోత్సవమయే ప్రదోషసమయే
 కరతలకలితకుసుమానులేపనపిష్టాతకతామ్బూలయా తరళికయానుజ్ఞిత
 ప్రాన్తప్రదేశా రక్తాంశుకాకలితశిరోవకుంఠనా నిజవరిజనైరవ్యవిదిత
 నిజాకృతిః ప్రాసాదాదవరుహ్య ప్రవదవనపథేన ప్రయాంతీ తరళి
 కామాత్రపరిజనమాత్మానమాలక్ష్య సఖిసమరూపితశరాసనవిన్యస్తవిశి
 ఖమదనానుస్మతానాం రాగరచితకరావలంబానాం సోత్కంఠానాం వీ
 డేంద్రియాలంకృతపుస్తపురోదేశానాం మాదృశీనాం సుదృశీనామితరప
 రిజనైః కింఫలమితి తయాసహ సవిలాసాని వచాంసి వ్యాహరంతి దేశం
 తమాసాద్య దూరాదేవ కమప్యాక్షరవమాకణ్య కిమిదమితి తామేవా
 పృచ్ఛంతీ కంపితగాత్రయస్మిన్తదభిముఖమతిత్వరితపదమధావమ్ || ౨౪ ||
 తత్ర || ప || హాహానంగపిశాచనిఘ్నాణమహాపాపిన్ స్తవ్యయా కింకృతం
 హాహాదుష్కారకార్యకారిణిమహాశ్వేతేకుత స్తవ్యగతా హాచండాలశశా
 జుగుప్సవరితత్వంహాకృతాహోసికిం హాహాదక్షిణవాతలైభిలషితం సిద్ధం
 వహాద్యాధికమ్ || ౨౫ || హాహాస ఖేకిమిహమామభునైకమేవ హిత్యా గ
 తోసిపరలోకమిదంనయ్య క్రమ్ । త్యావ స్తరేణ సవసామ్యవనాకదాపీ
 త్యార్థం కపింజలసచశ్శృతమేవమూరాత్ || ౨౬ || ఆకణ్యతత్రార్థ

కరోరవాహ్యం సంభాగ్రాస్తచిత్తాసవిధం ప్రవద్య । పాపామహాభాగ్యమప
 శ్యమేనం ఖరాసుమత్యంతకరోరచెతాః ॥ ౨౭ ॥ తందృష్టాన్వననుమూర్ఛి
 తాహమభవంప్రాణాస్తదానిగతాశ్చైదేతద్వ్యసనంనజాతుభవితాస్వ
 స్థాప్యహంస్యాంకిల । పాపాసాదితచేతనాపునరహం భూత్వా నిజంవిగ్ర
 హం భూభూళీమవివేష్టమానమవలోక్తేవంరుదంతీస్థితా ॥ ౨౮ ॥ తథా
 హి ॥ హానాథశీవితనిబంధనమామనాథాం త్యక్త్వా గ్వగచ్ఛసితవైతదసా
 మ్ప్రీతంహి । పృచ్ఛాధునాతరళికాం కృపణాండశాంమే నీతోయమెకది
 వసాయుగలక్షకల్పః ॥ ౨౯ ॥ కరోషీనదయాంకుతౌవదమయాపరాధ్దంఛ
 కిం ప్రసీదసకృదాలపప్రియతమేషదాలోకయ । భవన్తమపహాయమే
 వదగృహేణకింవాంబయా కిమద్యజనకేనకింపరిజనైశ్చకింబంధుభిః ॥ ౩౦ ॥
 హాహానిశ్శృణదైవదర్శయదయాం హతాతక్తైలాసమామాపన్నామపహా
 మ్మమేదినికృపానాకింజనేమాద్యశే । హాహాభోవనదెవతాఃకురుతమయ్య
 ద్యప్రసాదంమనాక్ హాహాపాభవితవ్యలైశమయమాం దీనామనాథాం
 (స్త్రీ)యమ్ ॥ ౩౧ ॥ హంబమేదినిపూర్వజన్తని కింకృతం బహుదుష్కృతం
 యేనమత్పతిరెషశ్రేణవసవమృత్యుముపాగతః । బానకీమివమాంబిలోకయ
 దేహిమేవివరంధ్రుతంహావృధాననుజీవనంమమభూతలెదయితంవినా ॥ ౩౨ ॥
 జటామూలెగంఢేనిటిలభుజయోర్వక్షసి ముహుస్సప్తశంతి చాటూక్తాన్య
 హమనువదిష్టాన్యకథయమ్ । యదుక్తంసంమోహాదనునయశతం తత్కథ
 యితుంనశక్యం కింవాత్రైకిరినహృదయాప్రాణిమిదృఢమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్త
 మాత్మచరితంకథయత్వా మూర్ఛితాంధృషదితాంనివతంతీమ్ । రాజనూను
 రవలోక్యకృపాభుద్యాకృప్రసారితకరోధృతవాంస్తామ్ ॥ ౩౪ ॥ పశ్చా
 త్తాం శిశిరోపచారసుఖతాం సోయంవిదిత్వాబ్రవీదాత్మాదస్తనివేదనైగల
 మలం శ్రోతుంనశక్నోమ్యహమ్ । ప్రత్యక్షానుభవవ్యధాంకలయలైవృ
 త్రంవృత్తిక్రాన్తమపేష్యతతైకిముతైతి తంప్రతిపునః ప్రాహస్త సేయంతతః ॥
 అహంతస్త్రిన్కాలే మరణశరణాతాంతరళికాం విలోక్నోత్తిష్ఠత్వం కరిస

హృదయేరోదిమికియత్ । చితాంకతుంకాప్రాన్యశనయసభిత్వ క్రిసమ
యై దివకోప్యాగచ్ఛత్ రుడితిమృతమాభ్యత్రతమముమ్ ॥ ౩౬ ॥ అంకే
దధత్తమథమామవలోక్యదీనాం వత్సై నిరథక్ మనూన్నపరిత్యజాద్య ।
భూయోమునాసహభవిష్యతిసంగమస్తే ప్యవంపి తెవ కథయద్దివముత్పపా
త ॥ ౩౭ ॥ కిమేతదితివిస్త్రితాధురికపింజలంకౌతుకాదపృచ్ఛమయిముత్తరం
నకథయన్తమాగ్రేజవాత్ । అరేసుహృదమద్యమేనయసికుత్రకస్తస్త్వంవ
దేత్యనూదవతదేకదాదివమమిత్రయః ప్రావిశత్ ॥ ౩౮ ॥ ౫ ॥ తతః
కిలకపింజలగమనద్విగుణితశౌకాయాం కిమేతదపి జానాసి కథయేతి తర
ళికామాప్యచ్ఛంత్యాం మయిసాఖలుమామకమరణశంకాకంపితతనురయి
భర్తృదారికై న కిమపిజానామ్యహమపితుదివ్యాకారేణ తేనాభునైవమ
హపురుషేణారచితమాశ్వాసనమాకణితమేవ త్వయాప్యతస్తస్త్వమాత్మహ
త్యాయత్పాదస్తాద్విరమవిరమసజీవాయది కపింజలస్తాప్తిమనవలోక్యనతి
శ్చేదన్యత్రక్షణమాత్రమపి తావదేవవాప్రాణధారణమవశ్యమాకలసి
యమిత్యనకృన్తదీయపాదయోఃప్రాణంసీత్ ॥ ౩౯ ॥ పాపకారిణ్యహ
మపి తత్కాలే తదేవసాంప్రతమితి సంచంత్యానుత్సృష్టజీవితా కాళ
రాత్రిప్రతిమామత్యాయామాం తాంత్రియామామతైగ్రీవ సరస్తటే నీ
త్వా ప్రాతరుద్ధాయ తత్సరోవరకల్పితాభిషేకకృత్యా పరిగృహీతతదీయ
కరకచీరజపసరాదిపరికరాపరిత్యక్తజననీజనకపరిజనప్రకరా నిరతిశయ
తపఃప్రపంచవంచితవిషయాభిలాషాదురితాంబుధికుంభసమ్భవమముం శ
మ్భుముపాశ్రితాస్తి ॥ ౪౦ ॥ ౬ ॥ తాతఃపరెద్యురుపలబ్ధమదీయవృత్తః ఖ
న్నస్సబంధురధిగత్యసహమ్భయామామ్ । భూయోరుదన్బహువిదైరపితై
రుపాయైశ్చ క్రేగృహానుగమనాయమహాప్రయత్నమ్ ॥ ౪౧ ॥ నిజంప్ర
క్తంవాక్యంవిఫలమితిమత్వాపినితరాం సుతాన్నేహతాతఃకతిపయదినా
న్యత్రనివసత్ । మయాసంత్యక్తోయంకఠినమనసాశూన్యహృదయోనిరా
శస్త్యక్త్యావమాం సదనమతికృచ్ఛాగ్రిదుపగతః ॥ ౪౨ ॥ తాలైగతైసతి త

దాదిహతంశరీరం వన్యైఃఫలైశ్చనియమైశ్చవికాషయంతి । స్నాత్వాతలత
 స్సరసిమంత్రగణంజపంతిసాహంచరన్యవసమీశ్వరమర్చయంతి ॥ ౪౩ ॥
 విఫలజీవితయాఖలయామయా కిమనయావిహితద్విజహత్స్యయా । ఇతినిగ
 ద్యపిథాయముఖాంబుజం నిజపటేనచిరాయదురొదసా ॥ ౪౪ ॥ చంద్రాపీ
 డస్తుతస్యాశ్చ మవినయదయారూపదాక్షిణ్యవాగ్భిస్సంహృష్టకపూర్వమేవ
 న్యవరతకథనేనాద్యతుప్రాజ్యహషణః । ఏవప్రాహస్తవాక్యంభగవ
 తిరతికుంతుత్తరాదుశ్శళౌద్యా నాసన్నిభర్తృహీనాస్తదియమనుమృ
 తిస్సర్వధానోచితాహి ॥ ౪౫ ॥ అచింతనీయోహిసతాంప్రభావస్సంసార
 వృత్తిర్నితరాంవిచిత్రా తత్ప్రణదానాయతదీయదేహం హృత్వాగ
 తోసావితితర్కయామి ॥ ౪౬ ॥ ప్రాగురుఃఫణిమృతాంప్రమద్యరాం
 నన్యసాచినములూపికాపిసా । రాఘవోద్విజసుతంరమాపతిస్తంరరక్ష మ
 రణాత్పరీక్షితమ్ ॥ ౪౭ ॥ అపిచ ॥ సాందీపనిద్విజతనూజమసౌ ముకుందః
 పూర్వంకృతాస్తనగరాద్భువమానినాయ । నూనంభవిష్యతికథంచిదిదం త
 త్తైవ శాకంత్యజేతి నితరాంసనమాదధేతామ్ ॥ ౪౮ ॥ గ ॥ తదాసీముదా
 రహృదయశోదావహతదీయోదస్తశ్రవణవిషణ్ణాశ్చ కవోష్ణకిరణే వరుణది
 శ్చాధరణీధరశిఖరవిహరణపరాయణై సహస్రకిరణే వలమానసాయస్తనపవ
 మానప్రకమ్పితపాదపవతితప్రసూనపరిమళమిళదళికులకలకలముఖరే
 షు దిగస్తవివరేషు సుముఖీజననఖరసికహృదయ సుఖనిశాముఖే మంధ
 మందముద్ధాయ మహాశ్వేతానిర్వర్తితవాసరవిరామకృత్యా శిశిరశిలాతల్ప
 శయనోపవిష్టా యథావిధివిహితసంధ్యోపాసనమాసన్నైతరప్రస్తరపరి
 కలితపల్లవతల్పమాత్మచరితశ్రవణవిస్తృతచేతసంవనవనతివ్యసన సమభాగ
 భాకృరిచారికా సాతరళికాకేవదాసీమితి నవినయమాపుచ్చస్తం ధ్రోణీ
 శసూనుమేవమభాణీత్ ॥ ౪౯ ॥ మహాభాగపురైవకిల నిఖిలగంధర్వకుల
 చూడామణిఖచితమణిగణకిరణనీరాజితచరణపాథోజశ్చిత్రరథఃపీయూ
 షసమ్భూతాస్ససంకులజాతాంమదిరాభిధాంప్రమదాంపరిణీయతస్యాం

కాదమ్బరీనామకం కన్యకాముత్పాదయామాస ॥ ౪౦ ॥ ఐ ॥ ఇయం
బాల్యాదేకాసనశయనసాగశనకరీ మమప్రేమస్థానంకిలవరమభూత్వా
ప్రియసఖి । మహాశ్వేతానూథాయదినపరిణేష్యామ్యహమపీత్యముష్యా
స్సంకల్పఃపితురుపగతఃకణ్ణపదపీమ్ ॥ ౪౧ ॥ ఇతినిశ్చయమచ్ఛలంవిది
త్వా దుహితుశ్చిత్రరథోవిషణ్ణచిత్తః । స్వసుతాంగణయన్వివాహయో
గ్యామితిమేదూతముఖేనసందిదేశ ॥ ౪౨ ॥ వత్సేక్యారప్రతిజ్ఞాం ప్రసభ
మనునయప్రాప్యకాదమ్బరీంత్యం నాస్తద్వాక్యంశృణోతీత్యధగిరమవ
కణ్ణాద్యసందేశరూపామ్ । అద్యోషస్యాహితాజ్ఞానపదితరళికాతాం స
మాధాతుమేషాతస్యాప్రాపత్సమీపం త్వమథనను మహాభాగవర్యాగ
తోసి ॥ ౪౩ ॥ గ ॥ ఇతి విరతభాషితాయాం మహాశ్వేతాయాం కళంక
క్షేతచేన తపోధనతనయమాననసముద్భవం కిల్బిషమాదధానఇవోదయతి
సుధానూతౌ కాశకుసుమనీకాశశశధరకరతిరస్కృతనిజద్యుతిమ తార
కాతతిమచంద్రాపీడస్తాం సమ్ప్రీప్తసంవేశాంమత్వా స్వయమపి కిస
లయశయనసంవిష్టః మామకవిరహపరవశహృదయస్సధరాపతితనయస్స
పత్రలెఖస్సఖిలువైశమ్పాయనః కథమిదానీమాలోచయతీతి చిన్తయైవ
నిశీధినీం తానినాయ ॥ ౪౪ ॥ వశ్యాత్ప్రేత్యుషసి ప్రబుద్ధాయాం ప్ర
కల్పితప్రాధాతికసంధ్యోపాసనాయాం సమీపగతశిలాతలమాశ్రిత్యాఘ
మషణాని జపంత్యాం మహాశ్వేతాయాం విరచితదినముఖవిధానస్సరా
జనూసుష్కోడశవషణ్ణదేశీయైః వివిధవిభూషణవిభూషితవిగ్రహేణ ది
వ్యాకారేణ కేయూరాభిధానేన కేనచిత్పురుషేణానుగమ్యమానామన
కృదపాంగభాగైః కోయమనంగశతసుందరో రుచిరాకారఃపురుషఇతి కు
తూహలనాత్మానమాలోకయంతీం సవినయముపసృత్య ప్రకల్పితమహా
శ్వేతాప్రణామాం తాంతరళికాం పరిత్యక్తపక్షపాలైః లోచనప్రాం
తైః విలక్ష్యైరమద్రాక్షీత్ ॥ ౪౫ ॥ అథానుపదమేవావసితజపాం తరళి
కేలవ్యవలూకితా కాదమ్బరీ అపికుశలినీవేత్యాత్మానమాపృచ్ఛంతీమేనాం

నిరీక్ష్య భర్తృదారికేదృష్టా సా భర్తృదారికా సర్వతః కుశలినీచవిని
 వెదితశ్చ భర్తృదారికానందేశస్సకలోపి తదను సబాష్పధారయా త
 యా యత్సందిష్టమయమేవ తద్దీక్షావాహకః కేయూరకస్తదఖిలమాపే
 దయిష్యతీత్యభిధాయవిరరామ ॥ ౫౬ ॥ తదను సాయమపి విరచితప్ర
 ణతి స్తన్ని దేశమాసాద్యసద్యస్తదీయనందేశమాఖ్యాతుమేవముపచక్రమే॥
 తథాహి ॥ ప ॥ దేవీసాదృఢకంతకల్పితపరీరమ్భాద్యకాదమ్బరీ తావ్వివి
 జ్ఞాపయతిస్తసాతరళికామామేత్యయత్ప్రాహతత్ । కింమచ్చిత్తపరీక్షణం
 కిమవదఃకింప్రేమవిచ్ఛేదవాగ్జ్ఞానీషేహృదయంతథాపిసఖిమాం వత్తుంనకిం
 లజ్జసే ॥ ౫౭ ॥ అపిచ॥ తిర్యగ్జ్ఞాత్యుద్భవాపిద్యుమణివిరహితాంవద్దీనీంపీ
 త్యుకోకీజహ్యత్సమ్భోగసౌఖ్యంకిముతమృగదృశస్తావ్వివినాకోవివాహః ।
 సవోష్ణివామాకృధాస్తవం మనసి పునరిమంతవధామిత్థంవదంతీ తూష్ణీ
 మాసీక్తిలాసావితికథితమిదంతచ్ఛృణోతిస్తవాక్యమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఆకర్ణ్య
 తస్యవదనంసుచిరంవిచార్య కేయూరకాహమధునా స్వయమేవ గత్వా ।
 కుర్యాంయథార్థమితిసావినిగద్యవశాత్తం ప్రాహిణాన్నృపసుతం త
 మువాచచైవమ్ ॥ ౬౦ ॥ భోరాజపుత్రరుచిరఃకిలపామకూటః గంధర్వ
 రాజసగరినితరాంవిచిత్రా । కాదమ్బరీగుణవతీచమహానుభావాచైతద్ది
 దృక్షురసిమామనుయాహిసద్యః ॥ ౬౧ ॥ ఆదర్శనాద్భగవతి ప్రవణఃకిలా
 హమాదిశ్యతామభిమతేషుయథేచ్ఛమద్య । ఏవం వదంత్యహతయాక్షితి
 పాలపుత్రః ప్రస్థాయతంగిరిమగాదధపామకూటమ్ ॥ ౬౨ ॥ గ ॥ త
 త్రతు విచిత్రతరశాతకుమ్భకుమ్భానికురమ్బసముత్తుంగశృంగసంఘసుంద
 రం గంధర్వరాజమందిరముపేత్య చంద్రాపీఠోయమతిక్రాస్తసువణా
 తారణావళివిలసితసప్తకక్ష్యన్తరస్సమాశ్రితకన్యకాజనావరోధప్రతీహార
 దేశః కుమారీజనప్రాయం కుమారీపురప్రాసాదాభ్యస్తరమాససాద ॥
 తత్ర ॥ ప ॥ ముఖత్రుభిశ్చంద్రాయతమివ నృజంతీంకుపలయాన్యపాం
 క్తేర్నిందంతీం విధుముపహసంతీంస్తి తరుచా । నతభూరేఖాభిస్సపదిజన

యంతీంస్త రథనుస్సహస్రాణ్యద్రాక్షీదయమథకుమారీజనసభామ్ ॥ ౬౪ ॥
 అపిచ ॥ యాఃపాణిగ్రహణంసఖీజనకరాలమ్బేషుడస్తక్షతం తామ్బూలీ
 దళఖండనెషుచరణాఘాతానఖాకేషుచ । 'ఢోలాసుస్తన చాలనానిసఖిర
 న్యాసాపిపిణాగుణైష్వభ్యసన్సంత్యజవాతిరిక్తసురతం యోగ్యక్రియాకైత
 వాత్ ॥ ౬౫ ॥ కించ ॥ యాసాంపత్నోజభారామణిమయముకురానీలకర్పూ
 వతంసాశ్చక్షాంపైవ్యాంగరాగాః ప్రహసితరుదయశకుంకుమాన్యోష్ఠ
 భాసః । హస్తాఃకీర్తామ్బుజాతాన్యతిమధురవచోవల్లకివల్లునాడః దేహా
 భావవచోలాన్యరుణసఖరుచిస్సన్యత్పదాలక్రతపః ॥ ౬౬ ॥ లాత్రాపన్యంఘ్రీ
 తిభారవగమనప్రత్యాహకృన్తాలికాకాంచ్యవ్యంశుకధారణంతమలతా
 భారోంగరాగశ్శ్రమః । శీతేందీవరకణికా భరణమప్యత్యస్తఖదావ
 హం యాసాంకోమలమంగళప్రతీసరః పాణిశ్శయోత్పాదకః ॥ ౬౭ ॥ ౫ ॥
 తస్యచైవంవిధకుమారీజనమనోహరస్య కుమారీపురప్రాసాదస్య కిలచిద
 స్తరహతిక్రమ్య నర్వతస్సంచరతః కాదమ్బరీపరిజనస్య సవిలాసానిసపరి
 హాసాని వచాంస్యాకణాయన్నైవాయం కాదమ్బరీనదనసవిభమాసాద్య
 విభూషితోపవనకుసుమమథుమత్తమిళిం దబ్బండరేఖంకారమనోహరం
 సర్వతస్సమావేష్టితసేవాగతవారవనితాజసతా బంధుగమతిసుందరం మన్ది
 రమనుప్రవిశ్య తన్మధ్యవిద్యోతమాససముత్తుంగశాతకుమ్భస్తమ్భాగ్రస
 జ్ఞాతీతస్సాటికసాలభంజకాహస్తతలవినయస్తప్రాలమ్బిమాక్తికమాలికాక
 ణాపం త్రిమండుపమాలోకయామాస ॥ ౬౮ ॥ తస్యద మగ్ధభాగే సమీ
 పసమాకలితమండలాకారోపవేశేన రమణీయతరప్వేశేన కుమారికానికుర
 మ్బేణ కరమ్భితాసన్నదేశం నీలనివోళాచ్ఛాదితదంతవర్షశ్శక్తైకదే
 శస్థాపితశ్వేతోపబద్ధాఞ్జులవినయస్తహస్తపల్లవాంఘ్రివిరతవీజనవిలోలభుజ
 లతాయుగళతయా విసారిశరీరరుచినీరపూరము త్తరంతీభిరవచామరగ్రాహి
 ణీభిరభితోవీజ్యమానాం నూపురఘటితారుణమణికరణవిభ్రమభ్రమజన
 కకోమలాంగులీవిలసితాభ్యాం పాదామ్బుజాతాభ్యాముద్భాసమానంక

మలాసనక రాచచిత్రనిర్మలనిషీర్షితపీడితమధ్యభాగాన్ని తమ్మబిమ్మజేలా
హతిద్విధానముభూతసౌందర్యసారసీరసార శంకాకరోరుయుగళవిరాజితాం
గురుతరపయోధరద్వంద్వస్థగితలపనచంద్రసప్తశానవిరహేణైవ కృతామధి
గతైన మధ్యభాగానాంగీకృతకాంచీకలాపాం గభీరతరనాభీబిలాలవాలో
ద్గతరొమావలీలతాగ్రసంజాతఫలయుగళశజ్జాకరణ కుచభరణ విరాజ
మానాం నిర్మలదేహాచ్ఛవిజలతరంగరింఖదభంగురబాహుబిసాంచల విలసి
తకోమలకోకనదేన కరద్వయేనకమనీయాం నవతరుణిమప్రభంజనప్రక
మ్మితరాగరత్నాకరచచ్ఛులకల్లాలావివ వల్లవప్రతిమల్లావధరావాభిభ్ర
తీం దర్శకదశానీయదర్పణలలితైన కవాలఫలకైన విలసితాం సమాసాదిత
తిలప్రసూనభాసానాసావంశేన విహౌభితాం తరుణహృదయహరిణగణవి
దారణసమయసంగతరక్తరంజితరతిపతిబాణేనైవ షోణికోణేనేక్షణయుగ
న ప్రకాశమానాం సకలలోకవిజయోద్యోతకామకామకృతసందేహాసన్దా
యినా భూయక్తేనవిభాజమానాం మనశ్శిలాకదృశమరచితతిలకబిందు
సుందరఫాలపట్టికాం షోణీకృతలలాటతటపద్మరాగచూడామణీరమణీయ
సీమన్తరేఖాపథాం మంజుశింశితమంజీరశ్రవణపలయిత హంసమిధునాన
యనాయ మరాళపాలీమాజ్ఞాపయంతీంక్షణదాజాగరణఖన్నకోకమిధున
సంవేశాయ లీలావాపికాకమలధూళిభిస్తేకతాని కల్పయంతీం విభూష
ణహరిన్తణికిరణచర్వణోద్యతహరిణశిశవేనమాసన్నసఖికణాకాపనీతం య
వాఙ్మూరమర్పయన్తిం స్వవధితవల్లరీప్రథమపుష్పోద్భయనివేదనాయా
తాం ప్రమదవనపాలికాం బహుభూషణార్పణేన బహుమానయన్తింపంజ
రగతహరితరుత్థిశ్శృతికల్పితదుష్టస్థితాంచామరగాగ్రహిణీం లీలాకమలేన ని
టిల కుట్టయన్తిం చంద్రాపీడగుణప్రశంసనపరేణ కెయూరకేణ సాకంత
తృప్తమృద్ధమాలాపమాకలయన్తిం కాదమ్బరీమహాగ్రీవీ ॥ ౬౯ ॥ ప ॥ ఉ
దయత్తరుణిమరుచిరాం సుందరరూపామపారలావణ్యామ్ । లలనాశిరోమ
ణితాం పశ్యన్నాలోచయన్తునస్యేవమ్ ॥ ౭౦ ॥ శేషేద్విగ్రయాణ్యపి కు

తోక్షిమయానినాసన్కింవాకృతం సుకృతజాలమనెనపూర్వమ్ । ఏనాం
యదేతదనివారితమెవపశ్యత్యామూలమాశిఫలితఽహిమదక్షిపుణ్యమ్ ॥ ౭౦ ॥
తతః ॥ ఏనాంకల్పయతోవిధేఃకరపరామశ్శావ్యధానిస్సరద్వాహ్వామృతమ్ ॥
కణసమృద్ధివాకువలయాబ్జాదిహింసాపుష్పావళిః । ఏవంచినయతోస్సచక్షు
రపతత్రన్నైత్రయ్యగ్నేరసాదాశ్చర్యస్తిమితంతదీక్షణయగంతస్తిస్పృహతా
చిరాత్ ॥ ౭౧ ॥ ప్రత్యగ్రయావనయతంవృధివీశపుత్రమేనంనిరీక్ష్య
నవమస్తథసుందరాంగమ్ । రోమోద్ధమఃప్రథమమాభరణారవోధకాద
మ్బరీసరభసంతదనూదత్తిష్ఠత్ ॥ ౭౨ ॥ స్వీన్నాంగీపులకాశ్చితాఖిలతనుః
ప్రాప్తౌరుకమోద్దయానిశ్వాసోచ్ఛలదంశుకస్తనలసద్ధస్తానబాష్పేక్ష
ణా । సీతాగర్భగతాధరాసరభసంకాదమ్బరీసామహశ్వేతాంతాంకతిచి
త్పదాన్యతిమదాగత్వాలలింగాదరాత్ ॥ ౭౩ ॥ ౫ ॥ అథమహశ్వేతా
పి సమర్పితగాఢతరాలింగానానఖికాదమ్బరిభూమండలమండనాయితభ
రతఖండపుండరీకకణికాయమానావంతీదేశమధ్యవిద్యోతమానోజ్జయినీ
రాజధానీ రాజన్యస్యనిరవధికనిజతులంగపరమ్పరాఖగతరఖురోతీగణ
రెణురూషితచతుఃపారావారస్యఖండితప్రజామండలపీఠస్యతారాపీ
ఠస్యనిజభుజవిక్రమక్రశితథరాపీఠశ్చంద్రాపీఠాభిధానస్సూనుస్సకలది
గస్తవిజయాభిమాగతాయమెనమాలోక్యసఫలయతులోచనయగళం
ప్రియసఖితీమామపి భూమిమానీతఇత్యాచఖ్యో ॥ ౭౪ ॥ ప ॥ చంద్రాపీ
ఠేపదాగ్రనమతిసతితత్స్తిగ్యగాలోకయంత్యాః కాదమ్బరాన్యదృగంతా
ద్ధిమజలశిశిరానందబాష్పఃపపాత । వీరానమగ్నిముఖాబ్జంస్తితరుచిదుద
భూదున్ననామైకికాధూరాలోలాకుశ్చితాగ్రాన్వనయనయగళీజృమ్భి
కాబృమ్భితేన్ద్ర ॥ ౭౫ ॥ సవిభ్రమకృతానతిస్తదనుసాపి కాదమ్బరీకన
త్క్రనకవిష్టరుభజతిరాజసూనావపి । నివారితవిపశ్చికా మురజవేణుగీత
భ్యనిః పవిత్రపయసాకరోత్ప్రియసఖిపదక్షాళనమ్ ॥ ౭౬ ॥ కాదమ్బరీ
వయస్యామదలెఖాఖ్యాధభూమిపతిసూనాః । స్నేహదనిచ్ఛతోపి ప్ర

క్షాళితవత్సముష్యపదయుగ్మమ్ || ౭౦ || తతః || తాటజగ్రామ్యతిరంజితం.
 భుజశిరఃప్రేక్ష్యాస్పృశంతీముహుః పర్యస్తంశృవణోత్పలం శృతిశిరస్యా
 యోజయంతీముహుః | సైషాపృచ్ఛదనామయఃప్రియసఖిం కాదమ్బరీం
 సాపునస్తప్రశ్నక్రమలజ్జితాధకుశలంతస్సేజగదశ్రమాత్ || ౭౧ || X||
 తదాత్పవ వణాత్రయపరిమండితకలభాగెన కింశుకప్రసూనసపర్ణ
 త్రోటిపుటేన హరిన్తణిమృతిపక్షతినాశుకేనానుగవ్యమానాయాముష.
 సృత్య శత్రువాదికే కాదమ్బరీమామనుబద్ధస్తమేతం శకుత్రహతకం
 ననివారయసియదిసద్యవీవనత్యం మృత్యుమంగీకరిష్యామి పురతస్తవైషే.
 త్యభినదంత్యాం సారికాయాం కిమేతదిత్యవిదితోదస్తమహాశ్వేతానుయు
 క్తయా మదలెఖయాత్వియంకాళిందీనామికా సారికాభత్రువాదికయా
 పరిహాసకనామకస్య శుకస్యాస్య పత్నీపదం ప్రాప్తితాద్యప్రాతరెవ
 భత్రువాదికా తామూర్బలకరండవాహినీం తమాభికామేకీకామాలాపయ
 స్తమేనమాలోక్య తదాదిబహువిధమస్తాభిరాశ్వాసితాపి నప్రసీదతీతి.
 నమీరితం భాషితమాకణ్య చంద్రాపీఠోయంవిహస్య కాదమ్బరీపరి
 చారికాంతమాలికాం కామయమానః పరిహాసకనామకశ్శుకః కామష
 రతంత్రోగతానపిదివసాన్నజానాతీతు్యదంతాయమస్తాభిగపి కణాక.
 ణికయా కణికతపవ తదేనమితరకామినీకాముకం పరిహాసకం కిమర్థ
 మియం ననివారయతికాదమ్బరీకిమథంవాశతస్యాస్యపత్నీపదంప్రా
 పయత్ప్రథమమిమాం ఇదానీమియమపి వరాకిసారికా కింకుర్యాదతియ.
 స్సహంకిల సాపత్న్యసమ్పదనమంగనాజనానామిత్యభిధాయ నిఖిలా
 పి సుముఖిః ప్రహసితముఖిరకాషీత్ || ౮౦ || ప || తచ్చుత్త్వాపరి
 హాకేతివపితై రెభూతరాజాత్తజప్రాజ్ఞాపందయితుం నశక్యత ఇయం
 జాతుత్వయాన్యేనవా | జానాతీదృశవక్రభాషితశతాన్యేషైవ కింజల్పసీ
 త్యాభ్యుత్యేవతదాబ్రవీదథమహాశ్వేతాంద్రుతకఞ్చుకీ || ౮౧ || త్వయా
 యష్టత్సీక్షితుంనమదిరొదేనోద్యవాఞ్చత్యసా వాయాహితినిశమ్య రా

జతసయంశూదుబరీశాసనాల్ క్రీడాశైలగిరస్థిలైమణిగృహేసంస్థాపయి
 త్వాదురతం దృష్టుం చిత్తరథం యయావధమహశ్వేతాపి తత్సన్నిధిమ్ ||
 ౫ || తదానీంకిల వీణా వెణుపణవానకగోముఖ ప్రముఖనిఖలవాద్యవాద
 నకుశలైస్సహ కుశిలవైః క్రీడాపర్వతకమణిమందిరం ప్రతిగతైచ తస్మిం
 శ్చంద్రాపీఠేగర్భరాజకుమారి పరిమితసఖపరివారపరివీతాసౌధశిఖరమా
 రుహ్య రమణీయశయనీయశాయిసీ మందాక్షవిలక్ష్మీకృతచిత్తవృత్తిః కిమి
 దమారచితం నిరపత్రపయా మయామహశ్వేతాయా మవివాహితాయా
 మహమపి నపరిణేష్యామీతి ప్రకల్పితా ప్రతిజ్ఞాపివిస్తృతా కిమథా
 మత్రాగతాయం సముత్పాదితహృదయపీఠశ్చంద్రాపీఠాః ధిగిదం మ
 మలజ్ఞాకరంజీవితమితి బహుధావిచింతయంతీ కూరతరస్తరశరవిసరప్ర
 హరపరవశీకృతఘృతాః పునరపి చంద్రాపీఠోన్ముఖమానసాధూత్వా సము
 త్థాయవాతాయనవివరవిన్యస్తవదనా తమేవ క్రీడాపర్వతకం సాదరమా
 లోకయంతి చిరమతిష్ఠత్ || ౫౩ || ప || మణిగృహమథగత్వా సోపి రా
 జేంద్రసూనుకరధృతపదపద్మస్తేనకెయూరకేణ | శ్రవణసుభగవైర్మోది
 తాగాయకానాం సవదిచపలచిత్తశ్చింతయామాసచైవమ్ || ౫౪ || తథా
 హి || గంధర్వరాజదుహితుస్సహజాఃకిమేతే మధ్యోచరాఃకిమథవా రుచి
 రావీలాసాః | తిర్యగ్విలోకయతిమాంకుటిలైరపాంగైర్దృష్టామయాస్తి త
 ముఖిముఖమావృణోతి || ౫౫ || అపిచ || లిఖతిపదనఖాగ్రైర్మోదిసీనమృ
 వక్త్రాశ్రమజలచితమాస్యంభీజయత్యంగుళీభిః | కిమపిసహసఖిభిర్భాష
 మాణైమయిద్రాగనిమిషనయనాసౌసాదరంతచ్ఛృణోతి || ౫౬ || కిం చి
 త్తయామమవృథాయదిసత్యమేషామయ్యేవగాఢమనురక్తహృదస్తరాస్యా
 త్ | రాగంక్రమేణకిలసూచయతీతిమత్వా సౌధాధిరోహమకృతౌపవ
 నందిదృక్షుః || ౫౭ || దృష్టావతంచిరయత్యసావితిమహశ్వేతాధ్వసస్తశా
 నవ్యాజాదగ్రిమసౌధశృంగమచిరాదారుహ్యాకాదమ్బరీ | పశ్యన్తి క్షితి
 భృత్సుతంచితరం నానావిహరోత్సుకాప్రాసాదాదపరుహ్య సేయమక

రోతస్సినాదికృత్యంశ్రమాత్ || ౮౨ || కృతాహారస్థితావ్యవహారతశిలాయాం
 తరళికా ద్వితీయామాయాస్తీంతదనుమదలెఖాంచపురతః । తయానీతంశ్వే
 తాంశుకకృతపిధానేపటలకె గృహీతం సోపశ్యద్ధవళతరహారంసురుచిరం ||
 ౧ || తదనంతరమియంకిలమదలెఖాసాదరముపసృత్య తస్మిన్నేవమగతశి
 లాతలైకదేశే క్షణమాత్రముపవిశ్య స్వయమెవొత్థాయ చందనానులిప్త
 గాత్రం పరిధాపితదుకూలయుగళం ధారితజాతీకుసుమవిరచితాపీడమా
 రదయ్య చంద్రాపీడం జలనిధిజలసమ్భూతాం శేషాభిధానాం ప్రచురకిణ
 ణజాలామతివిమలాం మాలామెకామాదాయ కరద్యయేన గిరమిత్థముత్థా
 పయామాస || ౯౦ || ప || తారంహారమిమంపురాజలనిధేఃపాశితతస్తస్సు
 హృద్దైవశ్చిత్రరథస్తణిస్య తనయా జగ్రాహ కాదంబరీ । సేయం సం
 ప్రతినాదరం స్పృహయతే దాతుంతమెనంహితేస్వామింశ్చివ్వురు మా
 తిరస్కరుతమిత్సుక్తావళిబంధోరసి || ౯౧ || సితమకూలవిలెపనమాలికా
 రుచిరమూర్తికరసౌముదితస్తతః । కిమియమాహవచఃకథయేతితాంముహు
 రపుచ్చదుపాత్రకుతూహలః || ౯౨ || ౧ || తదను మదలేఖాయామప్యఖి
 లమాఖ్యాం నిగతాయాం పృథ్వీపతిపుత్రం ప్రేక్షితం ప్రతిష్ఠితం
 రివారాతమాలికామాత్రసహచరీగంధర్వరాజకుమారీ సముత్తుంగం సౌ
 ధశ్యంగమధిరుహ్య వివిధవిలాసవిలసిల్లైర్విలోకిల్లైర్విచెష్టిల్లైరప్యచూచుర
 దంతరంగమెతస్య || ౯౩ || తథాహి || ప || అంసలమ్బితచేలయోజనలో
 లవామకరాజ్ఞులా మేఖలాపదకల్పితాపరదౌలఃకాస్థిరతారకా । సుంద
 రామలమందహాసవిశౌభితాననవజ్జుజా లక్షయంత్యముమాదరాదియ
 మాదినాంతమవతత || ౯౪ || అథాస్తంమూర్తాండైరతవతివికాసిన్యడు
 గణై నవేసంధ్యా రాగే గళతితిమిరెవిష్వగుదితే । శనైశ్చంద్రాపీడో
 వ్యయమవతతారాద్రిశిఖరాదియం కాదమ్బర్యవ్యధసహసఖిసాధిఖరా
 త్ || ౯౫ || చంద్రేవ్యభోదయతిసత్యవనీశసూనుం ముక్తాశిలామధిశయా
 నముపెత్యనద్యః । దేవీభవంతమనలోకితుమాగతేతి కేయూరకస్సవినయం

కథయాంబధూప ॥ ౯౬ ॥ గ ॥ సరాజతనయోపి సరభసముత్థాయ పు
 రస్తాదాగచ్ఛంతీం పరిమితసఖిపరివృతాం చిత్రరథసుతాం పృథివ్యామే
 వాపవిశంతీం ప్రసమీక్ష్య సవయమవ్యసకృదనుబధ్యమానాపి మదలే
 ఖయా పరికలితభూతలోపవేశకృత్యః స్థితావ్ క్షణమనుయోక్తుమేవముప
 చక్రమే ॥ ౯౭ ॥ ప ॥ దాసేదృష్టినిపాతమాత్రముదితే దేవిప్రసాదః
 కియాన్తామాజ్ఞాపయకింకరామి భవదాయత్తంశరీరంమమ । ఇత్యాకర్ణ్య
 కుమారత్విష్ణుతథాకాదంబరీలజ్జితా వాగ్గీత్యాతవఖద్యతేపరమితిప్రౌవా
 చతంతృప్తి ॥ ౯౮ ॥ తతః ॥ కథంతారాపీడఃకథయశుకనానకథమసౌమ
 హదేవీకీదృక్ష్వానుభరతవషణంవనగరి । ఇదంపుష్టావదిశ్యస్వపరిజనమ
 స్యాంతికశయంస్వయంకాదంబర్యప్యథశయనసౌధాగ్రమభజత్ ॥ ౯౯ ॥
 గ ॥ తత్ర కిల విచిత్రతరధవళప్రచ్ఛదపటరమణీయం శయనీయమధిశ
 యానాయాం గంధర్వరాజతనయాయామయమపి చంద్రాపీడస్తదేవ శి
 లాతలమధిశయ్య కేయూరకకరయగపరిగృహీతపదపంకజః కాదంబరీగు
 ణగణస్తరణవిసజితస్వాపః క్షణమివ క్షణదాంక్షవయిత్యా క్షపావసా
 నేచ క్రమోదిలెభగవత్సరవిందబంధౌ శిలాతలాదుత్థాయసంక్షౌళితవదనః
 కృతసంధ్యావందనః పరిజ్ఞాతకేయూరకవినివేదితమహాశ్వేతా నివాసదే
 శః మంధరసౌధాధస్థితవెదికోపవిష్టాం పాశుపతవ్రతనిరతపరివ్రాజకాప
 రివారపరివృతాం మహాశ్వేతాం సహకాదంబర్యానమస్మృత్య తదనుమ
 త్యా సమాసన్నాసనైక్షణమాసీనః మందస్తితవిచ్ఛురితకపాలాభ్యన్తరస్సా
 కూతం మహాశ్వేతా ముఖకమలమాలాకయామాస ॥ ౧౦౦ ॥ సాతు ॥ ప ॥
 సాయంకాదంబరితవద్రుచిరగుణగణైర్బాధమాద్రీక్రకృతాత్తాప్రీడాదవృత్తుం
 నశక్తోజగమిషతికిలక్షప్రమస్తేదిశాజ్ఞామ్ । నిర్విణ్ణంరాజచక్రం ద్రుతమ
 యమభునాయాతుదూరస్థయోరప్యమృజిన్యస్థరశ్మ్యోరివ సఖియవయోః
 ప్రీతిరస్తివృత్తభాణీత్ ॥ ౧౦౧ ॥ కింవక్ష్యామ్యధునాత్వహం సఖిమహాశ్వే
 తేకుమారస్యఖల్యాయతైత్యభిధాయరాజతనయం సన్నివం భూమిమానీయ

తామ! ఇత్యాస్తాన్నిజకింక రాన్వృతివదంతింరాజపుత్రీంమహాశ్వేతామవ్య
భివాద్యసాయమవదన్ని గంతుకామస్తదా ॥ ౧౦౨ ॥ కిం వచ్చి దెవిబ
హుభాషిణమెషలోకో నశృద్ధధాతిననుదాసకథాప్రసంగే । స్తత్రవ్యపి
షజనఇత్యభిధాయసోయం గంధర్వబాలసహితస్తదనూచ్ఛచాల ॥ ౧౦౩ ॥
కేయూరకానీతహయాధిరూఢోయాస్యన్విముగ్ధో విరహోదము పాఘిః । ప
శ్చాత్పురస్తాదపిపార్శ్వదేశే కాదంబరీంతాంపరితోదదర్శ ॥ ౧౦౪ ॥ **

ఇతిశ్రీమదావధూలకులకలశజలనిధిసుధానూతైః

శ్రీవాజపేయరామదీక్షితస్యనూనునా శ్రీకంఠకవినా విరచితే

అభినవకాదంబర్యభిధే చమ్పూప్రబంధే తృతీయాశ్వాసః

॥ ప ॥ వాధూలవంశమణినాశ్రీకంఠమనీషిణావిరచితాయామ్ ।

అభినవకాదంబర్యాంసమ్పూర్ణోభూత్తృతీయశ్వాసః ॥

అథ చతుర్థాశ్వాసప్రారంభః

॥ ప ॥ అయమథనిజంస్కంధావారంనిరీక్ష్యనివృత్త్యతాంత్రవ్వసదనగ
తోద్భుష్టావసరావంతృణినవనీశ్వరాత్ । నపదిరుచిరైశ్చకాదంబర్యాద్యుద
స్తనివెదనైఃప్రమదభరితాన్కుర్వన్నేతాన్నినాయదతద్దినమ్ ॥ ౧ ॥ తచ్చి
స్తయైవరజనీమపితాంవినీయప్రాతఃపరెద్యురుదయత్యరుణాంశుబిమ్బేదా
వారికేణసహతూణముపాగతంతం కేయూరకంసభయమేషదదశదూ
రాల్ ॥ ౨ ॥ గ ॥ తదను సరభసముపసృత్య సాదరమాలింగ్యకేయూర
కశంసకింకుశలినీసపరివారా కాదంబరీ భగవత్యాసహ మహాశ్వేతయైతి
చంద్రాపీడెన సప్రమోదమభిహితః కేయూరకోపిసవినయమంజలిమా
బధ్య దేవ నర్వతఃపశలినీసపరివారా దేవీత్పుదీర్య బిసతంతుసందానిత
ముఖం సరసపరిమళమిళితకొమలమృణాళవలయాంకం కమలినీపత్రపు
టముద్ఘాట్య తత్రచిత్రరథపుత్రికయా విన్యస్తానిసూగీఫలతామ్బులీద

భక్తరూపమలయజవిలెపనాని వినపేదన్వదైవక్షాణామణినిబద్ధపద్మరా
 గమణిగణరంజితాంగుళినా కోమలాంజలినా శాదృశబరీదానకలతాలింగనె
 న కుశలప్రశ్నైన మహాశ్వేతాచపాదమందనేన మహాలక్ష్మీచోపదపంకజ
 పరాగపరామర్శైన పరిజనాశ్చ దేవమర్పయంతిత్యాఖ్యాయ దేవయదా
 దిప్తం మహాశ్వేతయా తదాకణాయ కుమార చంద్రాపీడభవదపగమా
 నస్తరమేవ నితానమన్వస్థశరీరా సఖికాడంబరీ పునరపి మదనమోహనం
 చంద్రాననం భవంతమాలోకితుమభివాంఛతితదదానీమనుషేక్ష్య మద
 భ్యథానామనుపదమేవాగస్తవ్యమవశ్యం మహాభాగన శయనతలవిస్తృ
 తాసావపి శేషహరస్సమ్పుతి సమ్ప్రేషితశ్చితి నిజోత్తరీయాంచలగృధిత
 మేనం చామరగ్రాహిణీపాణితలసమర్పయామాన ॥ ౩ ॥ చంద్రాపీఠో
 పి సామోదంతదఖిలమంగీకృత్య విలెపనవిలి వైవిగ్రహస్సుందరతరహారబం
 ధురకంధరః పరిగృహీతతామూర్ఖలశ్చోత్థాయ కేయూరకవామెతరభుజశి
 ఖరవిన్యస్తవామహస్తపల్లవః పరిత్యక్తరాజలోకశ్శనైశ్శనైగఽంధమాద
 నాభిధం గంధద్విపమాలోకితుమాసాద్య తదావాసం స్వయమేవ పుర
 స్తాదవకీర్య యవసంమందురాభిముఖంప్రస్థితిః ముహూర్తుహుస్థిర్యగావ
 జితకటాక్షనిర్క్షితానుచరనికరస్తదవలోకనమాత్రవిదితేంగిలైదౌవా
 రిక్తేరుత్సారిలై నిఖిలై పరిజనై కేయూరకమాత్రసహచరః ప్రవిశ్యమం
 దురామింద్రాయధప్యవ్యగళితం కుఠాలశుకంసమమాయోజయన్నయనప
 థప్రతిరోధకం కౌసలీకలాపముత్సారయంత్యమాసన్నస్తంభసంబద్ధశరీర
 స్సకౌతుకమేవంకథయామాన ॥ ౪ ॥ ప ॥ అయిమయిగతే కీదృగ్గంధర్వ
 రాజకులస్థితిః కిమవదదియంకాదబర్యత్యగాద్దివసంకథం । ఇయమపిమ
 హాశ్వేతాకింమాంస్తరేదితివాదినం నరపతిసుతందృష్ట్యా హమాద్యన్విజి
 జ్ఞపదిత్యసౌ ॥ ౫ ॥ నిగతేత్వంబుసఖిజనావృతా సాతుచిత్రరథపుత్రికా
 దుగ్రతమ్ । సౌధశృంగమధిరుహ్యవద్ధతిం తేదదశశహయధూళిధూసరాం॥
 పశ్చాద్దన్వితీతైవ్యయిదృష్టిమార్గం ప్రాసాదశృంగాదవతీర్యకృచ్ఛాత్ ।

క్రీడామహీధగ్ం తమవాప్య తత్ర చచార దేశానభివీక్షమాణా ॥ ౭ ॥
 అత్రస్నాతమిహార్చితఃపశుపతిదేవేనభుక్తం స్థితంచాత్రైత్యాశ్శుప్తపదర్శి
 తానినిఖిలాన్యాలోక్యచిహ్న్ననితే । తత్రైవాభ్యవహరమప్యథనిషేవ్యా
 స్తంప్రయాతేగవౌ శయ్యాగేహముపేత్యశూన్యహృదయాకృచ్ఛాగ్రదన్తే
 పీన్నిశామ ॥ ౮ ॥ ఉషస్యాహూయమాందేవీ దేవవార్తొపలబ్ధయే । తూ
 ణమాజ్ఞాపయామాసేత్యసౌకేయూరకొబ్రవీత్ ॥ ౯ ॥ X ॥ తత్క్షణమసా
 వపివిశ్వంభరాపతికుమారః ప్రతిష్ఠాసుస్సన్వసదనాన్నిగత్య దత్తప
 ర్యాణమింద్రాయథం సపత్రలేఖస్సమధిరుహ్య సంస్థాప్యస్కంధావా
 రేనపరిజనం వైశమ్పాయనమితరతురగాధిరూఢేన కెయూరకేణ సాకమా
 సాదితహేమకూటస్సత్స్వరం సమ్ప్రృత్తకాదంబరీసదనప్రతీహారదేశస్స
 మతీర్య దౌవారికార్పితతురంగమస్సహతయా పత్రలేఖయా ప్రవిశ్య
 కుత్రదేవీకాదంబరీత్యభిముఖాగతం వషణ్వరమాపుచ్ఛ్య క్రీడాపర్వ
 తకాథస్థితవనరుహవనవాపికాతీరవిరాజితం హిమగృహమధివనతీతి త
 న్నివేదితం భాషితమాకణ్య కెయూరకప్రదిప్తపద్మః ప్రమదవనపథే
 న ప్రస్థాయ కదళీవనమధ్యవిద్యోతమానం హిమగృహముద్వీక్ష్య తత్ర
 క్షేప్తం హిమవాలుకాశ్చేవాలమృణాళకమలాదిభిరారచిత శిశిరౌపచారేణ
 కాదంబరీపరిజనైః ప్రణమ్యమానః పురస్తానతిశిశిరం హిమగృహంప్రవి
 వెశ ॥ ౧౦ ॥ X ॥ తస్యచ హిమగృహస్థేగదేశేసఖిజనసమాజసమావృ
 తాం కుల్యాయోజితకర్పూరరసప్రవాహపరివెష్టితస్య బిసకాండకల్పిత
 మంటపస్యాధస్థస్య శీతలకుసుమశయనశాయినీం మృణాళమయహారనూ
 పురరశనాంగదధారిణీం ధవళానులెపనధవళీకృతపులకసంతతిసంపాది
 తతారహారఘటితముక్తామణిగణకిరణసందేహమపాంగభాగనిరగేశనిగ
 లితనీరధారాదూషితకవాలఫలకాం కర్పూరకలితకలకీకలికారచితకణ
 పూరాలంకృతకణప్రదేశాం నితాన్తదీఘశ్శాన్తపవనోచ్చలితొత్తరి
 యశూనీకృతస్తనకుంభవిన్యస్తహస్తపల్లవాం పార్శ్వస్థితపణ్యాంగనా

పాణిపద్మపరిపీజిత ప్రకీణకపవన ప్రకంపితపరిధానామసకృద్దోలఃతా
లింగితదంద్రోపలపుత్రికామసకృత్కస్తోలఫలకాశ్లిష్ట కర్పూర సాలభంజి
కామసకృదతిశిశిర చందనపంక ప్రకల్పిత ప్రతిమా ప్రణహితపదపద్మా
మసకృద్వక్షస్థలస్థాపిత మణిమయముకురా మసకృదభిముఖాగతోపవన
పవననివారణ ప్రసారితపాణిక మలాం కాదంబరీం దదశః || ౧౦ || ప ||
దూరాచాలోక్యహర్షాదధసుమశయనాదుత్థితాంసంభ్రమేణోద్విగ్నాం
కాదంబరీంతాం సవదినహమహశేవితయాసమ్ప్రణవ్య | అస్తిన్నానన్న
పీతం గతవతిసతి దెవ్యస్యనీటిక దండగ్రాహిణ్యే షెతి కెయూరకపరిగదితాం
పత్రలేఖామవశ్యత్ || ౧౧ || విరచితనతిమారాదీవ్యక్ష్యతాంకోమలాం
గీంసరభసముపస్మత్యాలింగ్యచప్రేమగాఢమ్ | ఇయమథమణిపీతం ప్రాప్య
సాకంతయాస్యా రుచిరకచకలాపలసంస్పృశంతీవ్యతిష్ఠత్ || ౧౩ || దృష్ట్వా
పితాదృశదశాంపురపవదేవీం నశ్రద్దధాతిహృదయంమమముగ్ధమెతత్ | ఆ
స్తామిదంనిపుణవాగ్భిరిమాంతుపృష్టాన్జ్ఞాస్యామి భావమితిసోయమభాష
తైవమ్ || ౧౪ || తథాహి || లద్ధ్వాకామగతిం తవాయముదితస్సంతాపతీ
వ్రామయస్తావమద్యవ్యధయత్యతీవహియథాసాయంతథాస్తానపి | వా
ఞ్చౌవ్యద్యవిధాతుమత్రభవతీంసుస్థాంస్వదేహార్పణాత్పుష్పహవ్యధ
యానిరీక్ష్యవతితాం దూయేభృశంకామిని || ౧౫ || అపిచ || జానెసాహ
మసంగదేవతనుభూలెదోలఃతెలెథునా దృష్ట్వా సుందరరిక్తతామరసతా
మంగీకరోష్యేతయా | సన్తుక్తాభరణత్వమశృకణికాపాలెనతెపర్తతెక్లా
న్తంసూచయతిత్వదీక్షణయంగంచిత్రౌఢ్యవాఢింస్సుటమ్ || ౧౬ || గృహీణ
కాదంబరిమంగళౌస్పదం స్వయంవరార్హంరుచిర ప్రసాధనమ్ | నితాన్త
దీవ్యత్సుమనశ్శీలీముఖానవీనవల్లీనితరాంహిభాతి || ౧౭ || ఇతిగిరమవకర్ణ్య
సాపిలజ్ఞానతపదనాథవిహస్యమానమాప | నరపతితనయోవ్యయంహిపశ్చా
న్నిపుణతరంమదలెఖయాభ్యధాయ || ౧౮ || తథాహి || కమారకథయా
మికిం సకలదుర్వచస్సంజ్వరిః నకేసలభలెశ్రమం ససుకుమారభావాత్త్వి

యమ్ । శశీదినకరాయ లెకిసలయస్సులింగాయశే విలోకయహిమానితై
 ర్మనసిజాయమానాంవృధాం ॥ ౧౯ ॥ ధీరత్వమేవననుజీవితధారణైకమౌ
 తుః ప్రకామమితియన్తదలెఖయోక్తమ్ । కాదంబరీస్వహృదయేనచకార
 తస్య ప్రత్యుత్తరంకిలతదేవవచస్తదానీమ్ ॥ ౨౦ ॥ తతః ॥ ఉభయార్ద్రత
 యాస్యసందిహనౌనృపపుత్రః ప్రతిపాదితాభ్యనుజ్ఞః । అథచిత్రరథా
 త్తజానికేతాత్ప్రతియాతుంశివరంసనిర్యయాద్రాక్ ॥ ౨౧ ॥ కాదంబరీ
 ప్రార్థనయావినృజ్యతత్రైవతాం సౌవ్యధపత్రలెఖామ్ । స్వావాస
 మాసాద్యదదశశాలెఖహారంసమీపాత్పితురాగతంద్రాక్ ॥ ౨౨ ॥ తతః॥
 కుశలీజనకస్సహజంబయాకింకుశలిన్యస్సకలాఅపిప్రజాః । ఇతివృష్టఉదీగ్య
 సర్వతఃకుశలంపత్రయుగంధదాసత్సే ॥ ౨౩ ॥ యవరాజౌపితత్ప్రత్ర
 ద్వయమాధాయమస్తకే । స్వయమేవతదుస్తుచ్యపపాతకృమశస్తతః॥ ౨౪
 తథాహి ॥ ౧ ॥ నవస్త్రవృజ్జయినీతస్సకలధరామండలెశ్వరమండలశిఖండమం
 డనీకృతపదపుండరీకః పరమమాహేశ్వరోమహారాజాధిరాజోదేవస్తారా
 పీఠః కల్యాణినమాయుష్మన్తముదంచచ్ఛాడామణిమరీచిపుంజరంజితే శి
 రసిసాదరం పరిచుంబ్యానందయతి కుశలిన్యస్సకలాఅపిప్రజాః కింతు కి
 యానపికాలో భవతానవలోకితస్యాతీతః బలవదుత్కంఠితమస్తదీయం
 హృదయం సావరోధాచ దేవీక్లిశ్నాతిపరమతఃకిలైతత్ప్రత్రవాచనావిరా
 మకాలవనప్రయాణకాలతాం నెతవ్యఇతి తత్ర పత్రికాద్వయేష్యే
 వమేవాభిన్నార్థమాల్లిఖితమాలోక్య తయోరెకంశకనాసహిషితం వై
 శమ్పాయనాయ విశ్రాణ్యప్రతిష్ఠాసుస్తురంగమమారుహ్య సయవరాజ
 స్తురంగవరూఢినీవరీతం సమీపస్థితంవలాహకసూనుం మెఘనాదనామానం
 సేనాధికారిణమేవమాజ్ఞాపయామాన ॥ ౨౫ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ కేయూ
 రకౌపిమృతమాగమిష్యేనాంధరిత్రీంసహపత్రలెఖః । విజ్ఞాపనీయా
 ననుతన్తుభేన కాదంబరీసాదరమేవమేషా ॥ ౨౬ ॥ మాంసంభావయనా
 న్యథాహమథునాగురావ్యగురౌరాజ్ఞయా యాస్యామ్మృజ్జయినీమసజ్జన

కథాకాలేఖలంమాంస్త ౮ । జీవేయంయదిదేవితావకపదామ్భజాతసేవాం
త్యజన్నస్థాసాన్యమినివేదయాఖలసుహృద్భ్యోమత్ప్రణామానితి ॥ ౨౭ ॥
అథతాంతపత్రలభామాదాయాశుత్వమేహీతి । ఆదిశ్యమేఘనాదంయు
వరాజోభూత్ప్రయాణసన్నద్ధః ॥ ౨౮ ॥ X ॥ అథ చంద్రాపీడస్సఖమ

దమనీకినీమాశ్వాసయతా భవతాపశ్చాదాగ న్తవ్యమితి వైశమ్ప
యనం స్కంధావారరక్షాభారే నియుజ్య స్వయమతిబహులేన తురగబలె
నానుగమ్యమానస్తమేవలెఖహారకంపల్యాణలగ్నమసకృదుజ్జయినీవారా
మాపృచ్ఛన్ ప్రస్తాయ కేనచిచ్ఛాన్యారణ్యేనగత్వా పరిణలెప్రభాకర
మండలే వివిధధరణీరుహబృందసీరంధ్రవనమధ్యమండనాయితజరచ్ఛండన
తరుశిఖరసంఘటితం జతురసలెపనసీలచామరావచూడకల్పితదండమండ
నం ఘ్రాలవరాటికామాలికాలంకృతాగ్రదేశమాశిఖరలంబమాన లోహశృ
ఙ్ఖలాసంఘటితఘంటామాలన భవళచామరవిరాజితేన త్రిహాలనాభ్రంక
షం కమపి రక్తధ్వజం దూరాదేవాద్యాక్షిత్ ॥ ౨౯ ॥ ప ॥ తదనుతత్ప్ర
విధంప్రతిపద్యసక్షితిపసూనురుపాత్తకుమాహుః । కిమపిజీణతరంధురి
చండికాయతనమీక్షణగోచరమాతనోత్ ॥ ౩౦ ॥ తత్ర ॥ విద్యుద్వల్లీవిలో
లోద్ధతపృథురసనాచ్ఛన్నదస్తచ్ఛదోగాగ్రప్రత్యగోన్నిద్రలోభాద్రిమ
కుసుమలసంతాళికాశాలికంతాభ్రాభంగకూరతారాదుణమన్యణజతుక్షో
దలిప్తాక్షిరూక్షాధీరేణాలోకితేనప్రదలదసీలతామండితాచండికాగ్ర ॥ ౩౧ ॥
అవరుహ్యతతస్తురంగమాదయమాసాదితచండికాగృహః । ప్రణిపత్యకృతాం
జలిశ్చతాం హృదిదధ్యౌపరిమీలితైక్షణః ॥ ౩౨ ॥ X ॥ తతస్తన్తాద్వినిగ్ధ
త్య చండికాయతనాతులత్రదిద్విశాల రసాలమూలతలేతస్థివాంసంస్థా
ణుభ్రమసమారూఢగౌఢేయగోధికాసరటగణగవాక్షితాఙ్గం విసోట్టవగ్రా
స్థపుటితశరీరం శ్రవణాంచలవినిక్షిప్తరుద్రాక్షమాలికం స్ఫుటితైకనయ
నాంజనదానాయ శ్లక్ష్మీకృతాం దారుశలాకికాం కరేణనిరస్తరమాదధా
నం లిఖితకుహకమస్త్రితస్త్రయస్త్రతాలపత్రపుస్తకసంగ్రహిణంసస్త

తపరిపత్యమానదుర్గాస్తుతిం నిధివాడధాతువాదాన్తథానమంత్రతస్త్రీ
 ప్రయోగప్రగల్భం శ్రీమవిద్యతబృహదలాపువల్లకీవాదనక్లेशితపథికప్రక
 రపరిత్యక్తం మశకరుతసదృశమస్తరైవ కిమపి కమ్పితశిరోధరం గాయ
 స్తం పరిగృహీతఘోటకబ్రహ్మచర్యతయా దేశాన్తరాగతాభ్యపితవృద్ధ
 ప్రవ్రాజకా వశికరణాయ బహుకృతస్వస్మయ్యుక్తమోహనకా
 నివాసనివారణపరికుపితపథికారబ్ధనియద్ధప్రహరభుగ్నికృతకటితటం క
 దాచిదపరాధమాణవకానుధావనా వాఙ్ముఖపతనపాటితకరోటివ్యత్యస్త్రీ
 కృతమస్తకం ఫలతాడనపరికుపితకపికులఖరనఖరచ్చిద్భితనాసాపుటం కు
 సుమాపచయసమయద్విరేఫదంశితాఖిలాంగం శ్రీఫలఫలపతననిమ్నాన్న
 తశిరసం ఖంజం బధిరం రాత్యగ్రిధం చండికాపూజకం కమపి ద్రవిడ
 ధార్మికమాలోకయామాస ॥ 33 ॥ ప ॥ అకారణానుక్షణబాయమానరు
 షాయమేతేన సహైవశశ్వత్ । లీలాధామెతాన్మలహాయమానాన్నివా
 రయామానతదాత్మస్తేన్యాత్ ॥ 34 ॥ అనునయశతైరేనంకుర్ధం కథంచ
 నసాన్తవ్యయిన్విభవగృహిణీవిద్యాపుత్రావయశి ప్రమితింకులఽస్వజనన
 భువంపృష్టావమిథ్యాత్మశౌర్యగుణోన్నతిప్రచనపరాయాస్తేతామ్బుల
 మగ్ర్యమదాపయత్ ॥ 35 ॥ తతః ॥ అస్తమితైర్కైభగవతిసకలైర్మా
 పతిభ్యందే శ్రితతరుసవిధే । రాజసుతోయం వలయితతురగగ్రామమ
 గాత్రత్వశయనసదనమ్ ॥ 36 ॥ కాదంబర్యాదిచింతాకలుషితహృద
 యశ్యగ్వరీంతాంబియ ప్రాతస్సాయంయథేచ్ఛం బహుధననిచయైఃప్రీ
 ణయన్నర్చకంతమ్ । ప్రస్థాయాథస్థలేమస్థితిమభిరుచితేష్వాదరనాజనూ
 నుస్సవ్యలైరేవాప్యహోభిస్తుగగబలవృతఃప్రావిశత్పత్తనంసప్యమ్ ॥ 37 ॥
 తదాకిల ॥ ఆకస్మికాగమనవిస్మితపౌరవక్ష విజ్ఞాపితఃక్షితివతిస్సహభూ
 మిపాలైః । ఆయాన్తమశ్వపరివారవృతంకుమారం పృత్యుజ్జగామనతరంగ
 ఇవాద్ధిరిందుమ్ ॥ 38 ॥ సప్తపితరమథదురాదేవవశ్యంస్తురంగాత్సగభస
 మునతీణాస్సాదరంతంప్రణమ్య । పితృకరధృతహస్తఃమద్ధిరంప్రాప్యమా

త్రాదికమయమవరోధంసప్రజామందదశః ॥ ౩౯ ॥ సత్వాహోశకనాన
 మస్యసవిధేస్థితాన్విరాత్తత్సుతం స్కంధావారనివేశితంచక్రభయంస్తత్ప్రే
 యసింప్రీణయః । సమ్ప్రప్తస్వనికేతనోన్యపసుతః కాదమ్బరీమస్తరా
 సగ్వంకూన్యమివావగమ్యచక్రమేతత్పత్రలభాగమమ్ ॥ ౪౦ ॥ ౫ ॥ త
 దను ప్రవృత్తితేషు కతిపయదివసేషు కదాచిదయం ధరణీపలితనయస్స
 మేఘునాదామాగచ్ఛంతీమస్తహాససుద్దరముఖారవిద్వాం కృతాభివస్తనాం
 తాంపత్రలేఖామత్యాదరాదాలింగ్య సమీపసముపవిష్టాం పాణిపల్లవేన
 పరామృశన్మథయపత్రలేఖే కింతుశలినీ నపరివారాదేవీ సుకమారాచి
 త్రరథకుమారీతిపృష్టే దేవ సర్వతౌభద్రమసావపి దేవీసపరిజనామస్తక
 తలవిన్యస్తహస్తపల్లవరుచిభిసాసదరమర్చయతి దేవమనవరలమిత్యావేద
 యంతిం తామాదాయాస్తభవనమాసాద్య నివారితరాజలకోక్సుతను ప
 త్రలఖే సమాయాతే మయి త్వయా కియన్తిదినాని తత్రోషితాని కథం
 వాస్థితం కింమాంస్తగతివా జాతుచిద్దేవీపరిజనః కన్య ప్రీతిరతిశయేన మ
 మోపరి ప్రవృత్తా కిమస్తద్విషయిణీవారైత్యతి ప్రభూతప్రీతిరస్మాక్షి
 త్ ॥ ౪౧ ॥ ౬ ॥ త్వయాగతే ప్రతినివృత్త్యితదామయి ద్రాక్కాద
 మ్బరీశయనసన్నిధిమాశ్రయస్త్యామ్ । పక్షైముఖం దృశిద్భుశంహృదయం
 ప్రమోదే న్యస్యన్త్యనీనయదహస్తదశేషమేషా ॥ ౪౨ ॥ దేవీనేషాప
 రాష్ట్రామమకరమవలమ్బన్యధనిష్క్రమ్య గేహద్బాలోద్యానం ప్రప
 ద్యప్రమదనలనద్వేదికాంకాశ్చిదేత్య । వాఙ్మన్తీవాభిధాతుంకిమపి
 చిరతరం ప్రేక్షన్యమాంచీనదృష్ట్యా సిన్వాన్మణీదీనచేతాఃకథమపి గదితుం
 సాచిరాదుద్యతాభూత్ ॥ ౪౩ ॥ తథాహి ॥ యథాత్వయాలోకాత్ప్ర
 భృతిహృదయం విశ్వసితిమేనతాతేనామ్భాయాం సచపరిజనేస్సిహ్యతిత
 థా । నపిత్రానామాత్రానదగురుజనైరవ్యనుమతా ముధాహం నిష్ట్య
 త్వం సఖభలుకుమారేణగమితా ॥ ౪౪ ॥ కథయకేమయంసాధ్వావారోఢ
 వాకిమిదంఫలంసఖపరిచితైర్వస్త్యాశ్చయః మనఃపరిధూయతే । పరిభవప

దంయునాం ప్రాయోధవనికుమారికాః మదనహతకొలజ్జాంలుమ్మర్త్య
 ద్యత్వమెసహిమెగతిః ॥ ౪౫ ॥ గ ॥ అనస్తరమజ్ఞాతాదస్తతయా నవిమా
 డమయి దెవి దేవేనచన్ద్రాపీడేన కోవాపరాధఃకృతః కనవా డౌప్యే
 నా దూషణీయం దూషిరం కుసుమసుకుమారం దేవీహృదయమభిలషా
 మ్యాకణిఃతుమాజ్ఞాపయేతి విజ్ఞాపయన్త్యాం మయి సఖ నివేదయిష్యామి
 సాసధానాశ్శృణోతుభవతి త్వేనమసౌవాచమాచఖ్యా ॥ ౪౬ ॥ ప ॥ న్వ
 ష్మిష్యాగత్వనిత్యం కలయతికిరవస్సారికాచూతకృత్యే గూఢంసజ్కేత
 దేశాన్విలిఖతిచకితఃకణికాదస్తపత్నే । పాదావాలక్తకాజ్ఞౌవిరచయ
 తిబలాత్ప్రేషయత్కాళిలేఖాన్ శీతైర్నిశ్వాసవాలైశ్శ్రమనలిచితోపీజ
 యత్వేషగండో ॥ ౪౭ ॥ అపిచ ॥ మూర్ధ్నాశౌకతరుప్రకల్పితపదాఘా
 తాస్పృశిచ్ఛత్యసౌ పశ్చాదేత్యశనైఃపరాఙ్ముఖపరిష్వక్తాంసమాంచుమ్ష్ప
 తి । పెద్దూ పాయయితి ప్రసహ్యసకచగ్రాహంనభృష్టస్సురాగఢరా
 షాస్పృతిషిధ్యతే కథమసౌ త్వంపత్రలెఖవద ॥ ౪౮ ॥ కించ ॥ లిఖతి ప
 త్రలతాం స్తనమండలైః శృతిమలఙ్కురుతేచయవాఙ్మూరైః । మమకపో
 లతలప్రతిబిమ్బితం స్వమతిముగ్ధమనాబహుమన్యతే ॥ ౪౯ ॥ కించ ॥
 పరిభవమపి చ్ఛర్వ్యాం వేత్తిమానంతుమానం గణయతినమనజ్ఞాం మన్యతే
 ప్రేమసారమ్ । కలయతినిజచోబోచ్ఛార్ణంస్తృత్యపాయం సఖకథయ
 కిమథం నిదయంమాంభునొతి ॥ ౫౦ ॥ గ ॥ తామేవమాభాషమాణా
 మాకణ్యై నితాస్తనంతోషతరంగితస్వాంతాహమవ్యహాసత్యమియం ట
 మారముద్దిశ్యసుదూగం పశ్చశరసమాకృష్టమానసా యదిచద్దనగిరిప్రభం
 జనచద్ద్రమధుమాసభృంగశృంగారరసశృంగారయోనిమాకన్దాదిసమ్భూతి
 సాఫల్యమారోపితమనేనకిల కుసుమభవనేత్యస్తరైవ విచిన్త్య ప్రకా
 శంవిహస్య దెవి యద్యేవమేతదనంగహతకస్య దుర్విలసితం నకుమార
 స్యేతి జానీహి మాకాషీరమషఃమెత్స్మిన్నృసీదేతి మామకినమాకన్య
 పచనమయి సఖ పత్రలెఖై కథయ కిరూపః కుసుమచాపఇలి పృచ్ఛ

తీం తామేపంప్యజ్జవమ్ ॥ ౫౦ ॥ ప ॥ అమూర్తిః గనల్ స్తగళిలకులొ
 వ్యరూపంభవెచ్చిభావళిమదర్శయన్ గలయతేతి తావంఖలః । ప్రకాశ
 యతిపాండుతాం భసితథూళిహిసోవ్యసౌ నిపాతయతిబాష్పకంసపదిభూ
 మశూన్యోపిచ ॥ ౫౧ ॥ ధీరగకోవాస్యతి శ్చైర్ధ్వరిదృఢమమునాధిష్ఠితానాం
 పథూనాం పశ్యన్తీనాం ప్రియాస్యామృతకరనికరానభ్రమల్పవశాశమ్ ।
 సౌలంభూమంఢలంతత్ప్రతికృతినివహోల్లభనవ్యావృణానాఽకుర్వాణానా
 మపారాంప్రియగుణగణనాం దేవిసంఖ్యాపిచాలా ॥ ౫౩ ॥ ౫ ॥ తదిద
 మాకణ్యం వచనమసావపి క్షణమాత్రం విదిన్త్య సత్యమిదానీం ద్వితీ
 యం మదీయం హృదయమసిభవతీమేవవృచ్ఛామి యదత్రోచితమాదిశ్చే
 వనిధానాదుదస్తానామసభిజ్ఞాస్తిగురుజనగర్వణీయతాఙ్గమితాస్తనసజ్జహ
 తకెనకింకరౌమిసమ్ప్రతిప్రాణధారణాన్తరణమేవశరణఽజానాతి విలంబ్యమి
 దం మామకీనం మానసమితి కథయంతీం తామలమలం నిర్మిమి త్తతీవితప
 రిత్యాగప్రసంగేన కథంవాగురుగర్వణీయాసి దేశికఇవ దర్పకవచదిశతి కు
 మారిజనమభిమతాయ వరాయ కతివా కథయామి స్వయమేన ప్రియ
 తమాన్వృతవతిస్సుదతీస్తదద్య దేవి ప్రసీద ప్రదేహ్యసజ్జామానయి
 ష్యామి కుమారం తం తప్రప్రాణకాన్తమచిరాదేవేన్యభిహితా మయా
 పీతివిస్తారితేన లోచనప్రాణైన పిబంతీవ మామవలోక్య పులకితా
 భిలాంగయప్తిశ్చార్దచన్ద్రుచిగౌరం కంఠరాలఽకృతం తారంహారం సర
 భసమున్తోచయంతీ లజ్జాప్రహషప్రవణా న్నగకణ్డా కథంకథమపి మ
 న్దమన్దమేవమపదత్ ॥ ౫౪ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ మత్ప్రేయానితిపౌసరక్త్య
 మనురక్తాస్తీతివేశ్యావదోనౌజీవామివినాత్వయైశ్యనుచసన్యాయం విరో
 ధఃపరమ్ । మృత్యాజ్ఞాస్యసిరాగమిత్యపికిలాసమ్భవ్యమేతద్యదః కిం
 సమ్ప్రతిసదిశామినితరంజిక్రొమ్మహంబాలికా ॥ ౫౫ ॥ *****

ఇతి పూర్వకాదమ్బరీకథా

॥వ॥వివక్షితకృపాధునీగుజనతాపవిభవంబి నీ సతామరనితమ్మిని
జనశిఖావళానందినీ । దిగమ్బరవిలాసిని నిగమభూధరాలం
బినీ మదిష్టఫలదాయినీ భవతుకాపి కాదమ్మిని * * ॥ ౧ ॥

అథో త్తరకాదమ్బరీకథా

అపిచ ॥ వ ॥ ఇదానీమానీతోష్యసనిపకుమారస్త్రరశరప్రహారా
రొప్రీడాన్నదిశతినిజందశానమపి । గృహవాసప్రీత్యాగురుజనభియావా
కథమపి త్వయానేతుంశక్యోనయిదిసఖిక ర్తవ్యమధకిమ్ ॥ ౫౬ ॥యాద్య
ప్రాసృపనూనూహేమగృహేఖిన్నాద్యనేవాస్త్యహం యోవారద్యయ
మేత్యతాద్యశదశాంమాంవీక్ష్యసాక్షాద్యతః । భూభృత్సూనురయంసవసన
ఖయోమాంతాపయత్యాశుగైస్సాయం పశ్యశగస్త్యయైవ కథితఃకింవాధి
కంచన్మృతి ॥ ౫౭ ॥ కించ ॥ త్వయ్యేవందుఃఖితాయామహమపినియతం
నోద్యహమీతిస్రావ్యంత్వేవంసఖ్యాస్సమీపే గదితమితిసదంతీమహంప్ర
త్యనాచమ్ । దేవిక్రాంతైక్షిమాగం సతిదయితజనెజాతుచిడ్చివిత్తవాక
స్తగ్గుఃపాపకారీనియతమపహరెత్తత్త్యజేమాంతుబుద్ధిమ్ ॥ ౫౮ ॥ తతః ॥
ఇతిశృతావసాతుప్రీయసఖనభూమ్యాఃపతిరయం నలక్ష్యేద్యుభౌసౌ నగ
ణయతికింకరధమపి । నవావాసీంప్రీతాత్వనవరతసజ్జల్పరదితఃకమా
రొయంస క్తందివమపిసమీపెససతిమే ॥ ౫౯ ॥ క్రీడాపద్యతకేభిమాద్భిమ
గృహే శ్రిమంతఃకీర్తిభిరాకా తీరమాపసనెమపుష్పశయనేసగ్యతప్ర
శ్యామితమ్ । తస్యాద్యాసయనెసకిన్నుఫలమిత్యక్రావ పిధాయాక్షణీ బా
హవాస్యమవాజ్ఞివేశ్యరుదచేచిత్రార్పితేషక్షణమ్ ॥ ౬౦ ॥ ౫ ॥తదా
నీ తద్వాణీమాకణ్వేసత్యచేనవిరహస్వధా దూయమాసమాససానాం
మానినీనాం సజ్జల్పకల్పితంప్రీయతమపసగురుతరకిలప్రాధారణనిదా
నం యదనెససహ ప్రతిక్షణం ప్రహితమాలికాపరిసాన్తవనాభిషద్దన
దైన్యశూన్యాస్సమృగవరమ్మరాః యదృచ్ఛానమ్భూతాని ప్రియాభిస

రూఘాన్యనుష్ట క్తకుమారికాన్తానిరతాన్యన్యై తపయోధరావరణవేద
 నాన్యలింగనాన్యనుత్పాదితక్షతవిలోకనత్రపాః కరయహంకాః అలుభి
 తకచభరాః కచగ్రహమహాత్మవాః పరిత్యక్తనాబాశ్చమ్బసభేదాః అ
 జనితశలతిగురుజనావమాననాః ఉస్తపటదంశనవిలాసాః నైసంనాయకం
 తిమిరపజ్జిరస్తరయతి సజలభరజలధారాతిరోడధాతి నరుషారప్రకరః
 పరిభవతీత్యస్తరంగే విచిత్రయంతీక్షణమతిష్ఠమ్ ॥ ౬౦ ॥ తదాకిల ॥ ప ॥
 షోణీభూతైర్కబిమ్బచరమగిరిశిరోరత్నభావప్రపన్నైస్యక్తిసూతైః
 దోషైః పరిజననితే భానమానైః ప్రదీపైః । చంద్రాసింహగృహితాక్షణ
 మిహపునరప్యగతాంమామవేహిష్యథం సంతాపమద్యత్యభవముదితే
 త్యబ్జిసంతామపెత్త్య ॥ ౬౧ ॥ తతః ॥ శృత్వాసౌదేవనామగ్రహణవి
 లసితం మద్యచస్త్రియ్యనైత్రైక్షన్తిల్యాస్త్రిన్వృదేశే కణ్తిపరిజనంసన్భృ
 మేణాజుహవ । కిందేవాన్జ్ఞాపయేతిక్రమశఙ్కపగతాశక్త్యకాస్సప్రమో
 డం సమ్యగ్ప్రస్తావన్యపీడస్త్రకతద్యుపదివ్యాజహారాథమౌచ ॥ ౬౨ ॥ త
 థాహి ॥ ౫ ॥ సశివత్రతథే నహియమితివ్యాహరామి సత్యమభునాభ
 వతీమేనప్రతీక్షమానాననుప్రాణిమి యచి ప్రియసఖి ప్రాణరక్షణ
 మాసశ్యకమాకలయసి సాధయ సమయోచితమిహితమితినిగద్య నిజాంగ
 సంస్పృష్టవనసవిభూషణతాన్బూలాల్పణపరిజ్ఞాతప్రసాదాతిరేకాం వి
 ససజ్జమామితి వినివేద్య మనాగవనతనదనారవిస్తా భూతలనిపాతిత
 దృష్టిరియు పత్రతథాపి దేవచిత్రరగసుతాప్రసాదాతిశయప్రప
 న్నైసప్రాణిమా దుఃఖనదశ్రేరితాహం సను విజ్ఞాపయామిదేవీమ
 వి తాదృగపస్థాం ముఖ్యతా దేవేన దీపజనాపనైకనిరతాయా నిజప్రకృ
 తైః సురూపం కిమిహమరచిరమితి శనైః శనైః వ్యజ్జపత్ ॥ ౬౩ ॥ ప ॥
 సోహలన్భుకుదీరితంస్పృహసుతస్తత్త్వత్రతథానచస్తానరంస్తారముదశృధా
 రమనన్ద్యగౌచితాంవ్యాకులః । దేవాన్స్తర్షహజలవిశ్చేష్టితమితి భృన్త్యా
 తదాహం ధీశక్తః ఉదయేన రాత్ననాద్యభువనహాలన్భుసాత్వీకృతః ॥ ౬౪ ॥

శాసనోప్సయమస్యధానకురుతే మంబోపియేచుభ్రమం వ్యాముష్యేత
 కథుమతీగతిపత్యేష్ణామమతేష్యపి । సాక్షాదపనిర్మితౌ హిమగృ
 హోదంతౌభవత్యావ్యతఃప్రాణైర్వాపితథాకరోమ్యకితపం మం పేత్తి
 దేవీయథా ॥ ౬౬ ॥ గ ॥ అత్రాస్తరేతు పశ్యాద్విస్మయే పత్రలేఖా
 నమాగతేతి మయా పరిజనముఖాదాకణితమతస్తయాసమమేవసమా
 గత్యలవనకమలముపదర్శయంత్యఫలయలోచనయగళం మమేతిమహాదే
 వీ విలాసవతీసమాదిశతి యువరాజమితి నవినయం ప్రతీహార్యాదిజ్ఞాపి
 తం భాషితమాకణ్యో దోలాయమానమానశ్చంద్రాపీతోప్సహోమాతా
 ముహూర్తమాత్రమపి మామపశ్యంతీ క్లిశ్నాతిమదాగమననిమిత్తం ప్ర
 తీహారిముఖం చిత్రరథపుత్రికయాప్యేసమధునైవాదిష్టమాజన్తసంజా
 తమకృత్రిమం జననీప్రేమమహియాన్జనకదరణకమలసేవాభిలాషః గ
 రీయాన్గరుజనాదేశః దురతిక్రమణీయం జననభూమివాత్సల్యం ప్ర
 మాదకరః పశ్చాత్తరః దుస్సహోహృదయదాహః ప్రాణధారణైకకార
 ణం దయితాముఖపద్మదర్శనమతిమోఽమస్తరమననీ హేమకూటాచల
 యోః కింకరోమీతివిచిన్త్య పత్రలేఖా హస్తావలమ్బిప్రతీహారిప్రది
 స్టపథేన సవిశ్రాంతవిధం సమాప్యప్య నితానచిన్తానస్తానతాన్తస్యాన్తః జ
 ననీలానసంభూపరిజ్ఞాతం తంవాసరమత్రైవానీనయత్ ॥ ౬౭ ॥ తతః ॥
 ప ॥ ఆయాతేక్షణదాముఖేనముదితేచంద్రేషిశయాగతస్సయం మీలిత
 లోచనోప్సతితరాం నిద్రాసుఖంసన్త్యజత్ । తస్మాదాపిశయం స్మర
 న్నదితథీస్నేహద్రోచిత్తాయతస్తస్యాంమారశరాహతిఃపతతితత్రా
 త్తానమేవార్పయత్ ॥ ౬౮ ॥ శ్రమజలచితమజ్ఞం శావనవాతాపిదీర్ఘః
 పులకతతిబిదితాహస్యతామాపయత్రమ్ । ఆరమయతనకించద్వేణువేణాది
 నాదః కిమపినచనమన్తకణాకమస్యాపనైస ॥ ౬౯ ॥ అపిచ ॥ యథా
 పూర్వంకస్యాప్సయమథనిజంధన్యనమదాత్మనరాత్తిప్యస్తాప్తశ్శిశిరసు
 మశయాంగురుభియా । నవాథారాగహాస్యభజతనవాచదనఃప్రేక్షతా

శౌంకేచర్వాం ప్రతిదినుమగాచ్ఛేషమధికమ్ || ౨౦ || తతః|| ధీరోయం
తనుతాంతనూరుపగతొనైవత్రపాయాఃపరం స్యాకారంపిదభేజనెక్షణప
భాత్కామాశుగాన్నాప్యసూక్ | తత్యాజాత్మసుఖం నదైర్భవకృతప్రీ
తాః ప్రజానస్తరం దేహేనాదరమాజగామనకులాచారకృమేజాతుచిత్ ||
౧ || ఇన్ధ్రమతిమాత్రమూరశరవ్రహ్మపరంపరాపరిమాషితహృదయోపి
శశభరకరపరికమ్పితకల్లంబజాలః కల్లంబినివల్లభశ్చవ గభీరతరవ్రకృతిత
యా మర్యాదావశాదాత్మానమనురుంధన్మథం కథమపి నీలైషా కతిష
యదినేషు కదాచిదాసాద్య శిప్రాత్రటిసీతటముపకూలముపకల్పితంకా
తికేయనికేతనమాసాద్య తత్ర తత్రరంగిణీతుంగతరంగసంఘరింభదతిశి
శిరసమీరకిశౌరమనుభూయ దూరాదేవ త్వరితగమనసూచితకార్యశౌర
వానావతతస్సాదిసస్సమీక్ష్య తజ్జిజ్ఞాసయా కంచితౌఞ్చుకేనమాదిశ్య స
కౌతుకం తలైస్సంధవస్తేన్యవిన్యస్తస్తబ్ధదృష్టిరంతికస్థామాకృష్య పత్రత
ఖామేనమాచఖ్యా || ౨౧ || ప || మాయూరబర్హమయమాదధదాతష
త్రమశ్రేయపషపురుషఃపరిదృశ్యతేత్ర | కేయూరకోయమితిదిద్ధ్యయమి
త్సుదీర్యాద్రాక్షీత్పురాప్రహితమాతయతంతమారాత్ || ౨౨ || తతః||
నమస్తమముమాదరాత్సవరిరభ్య కేయూరకం సఖేసహసఖజస్తేఃకుశలమ
ద్యదేవ్యాఃకిము | తయాసమదలెఖయాకిముదితం మహాశ్వేతయోత్యసావ
పినిశమ్యతత్కథయత్స్థభద్రంశనైః || ౨౪ || ప్రతిషిద్ధసమస్తరాజలౌ
కే ప్రతిపద్యాపవనంసపత్రలేఖే | పరిపృచ్ఛతితంక్షితశపుక్రే ప్రణ
తస్సాపిజగాదవాచమేపమ్ || ౨౫ || కింవాదేపనివేదయామినహితత్సందే
శలెఖాపితు త్యక్తావ మయ్యథవేఘనాదసవిధే తాం పత్రలేఖాంతదా!
ఆఖ్యత్యజ్ఞయినీపురీగమనవృత్తాంత్యదీయం మహాశ్వేతాఖన్నమనానిజా
శ్రమవదం ప్రాప్తవృత్తార్థంపునః || ౨౬ || దేవీచిత్రరథాత్తజాపిచసఖర్మా
లాపయంతీపరం ఖన్నాతందివసంవిసీయకథమప్యన్యేద్యురెవోషసి | బా
షవ్యాకులయాన్యవీక్షితకృశామాంతావతాజ్ఞాపితస్తావం ప్రాప్తౌస్తన్యని

పేద్య దేవతదవస్థాంసాపధానశ్చైవ || ౨౭ || యదాదేవీ దేవం సకుతుక్
మవశ్యస్థురితదాద్యభిన్నానిశ్చజ్ఞో పవసచలితః ప్రజ్వలరుచిః | స్త్వరాగ్ని
స్తాం శ్రిత్యాకలయతి మహాంతం శ్రమమహోనమాతుః శక్యో సాబహుభి
రుపచారైశ్చ శిశిరైః || ౨౮ || తథాహి || న కర్షూగక్షోదైర్నుచశిరగంధో
దకకణైర్నుధారాగైశ్చార్చ్యజనభవమర్చింతునికరైః | సశితాష్టేశ్శాన్
తిం మదనదహనాయాతి జలవత్ప్రతప్తైరైవ సౌజనయతి హిదాహం కృశత
నా || ౨౯ || అపి చ || స్వేర్గుతస్యాజనయః కృతోఽపి వశేతోవచాగస్త
ల్లావణ్యం త్యజతి నతసుం సర్వతోదహ్యమానామ్ | మన్యే(స్త్రీ)ణాం భవతి
కరినం చిత్తముత్కంఠితంచేద్యస్తాన్నాల్పమపి చ వికృతిం యాతి తాఘనదే
వీ || ౩౦ || కించ || యత్రాదృష్టమతిశ్రమాద్యహతిసాకాదమ్బరీక్షవితం
తల్లోకహరిణీద్వళాం బలవతీ కాంతోపభోగస్పృహః | సేయం దారుణ
పెదనానుమితయాభిన్నాయయోత్కంఠయాతాంవక్ష్యామికథం స్త్వరామి
న కథం యుక్త్యాకయానూచయే || ౩౧ || సప్తేష్యపియాదృశీం లోకో
నవశ్యతి కదాచన | తాదృశీమాశ్రితావస్థాంసాదేవీఖద్యతేవరమ్ || ౩౨||
చండాంశుదీధితి సహస్యపితల్పధూతాన్యద్భూనితప్రతనునా పరిశోషయం
తీ | నిజైత్యచండకరమూర్తిమయంతుతాస్తాన్యైష్ట్యాః కరోతి మదనోన్మథి
తాంతరాత్తా || ౩౩ || తథాహి || ప్రసూనశయనే సఖిజననిపాతితాంగీస్త
సద్వయేశ్వసి తవత్రితైస్త్వక రమాదధానాముహుః | కపోలఫలకార్పితైరక
రాగతాతానవం రుణద్ధినిజపాణినాహృదయవచ్చలత్కజ్జుణమ్ || ౩౪||
అపి చ || పాదాభ్యాం రశనాకలాపమురసాపాథోజవత్త్రంక రాంభోజాతే
సకపోలమద్యభవదాలాపేనబాహ్యోద్ధతిమ్ | వేణీమంసతలనగంధలిలకం
ఛాలనచత్వద్ధతిప్రీత్యాసంవహృదయంచధారయతిహి ప్రాణాంశ్చకంఠేన
సా || ౩౫ || కించ || ముహుః కమలిసేవనం విశతిసాముహుశ్శీతలం తటా
కమవగాహలైముహురుపైతిధారాగృహమ్ | పికాదికలకూజితైరుపపనా
శ్రితాఖద్యతే ముహుర్నదనచేష్టితైర్నయతివాసరాంతం శ్రీమాత్ || ౩౬ ||

చంద్రోదయేతుతిమిరణసహవయాతి ధైర్యంస్త్రోపికుముదెనసజైతి వృ
 ద్ధిమ్ । చంద్రోపతనసహవషాతితాయమక్షిశ్వాసఃపరంజలధినాసహ వ
 థాఽస్యాః ॥ ౮౭ ॥ అపిచ ॥ చంద్రంనిందతిసీత్కరోతి హసతిక్లిశ్నాతి
 సాజ్యంభికాం ధత్తైరొదితికంపతే సరసిజశేతేముహుస్సివీద్యతి । ముద్ధా
 గీతమృదంగమంధరవానాకణ్యధారాగృహ ప్రాచద్రత్నమయూర
 వక్త్రకుహరంగృహ్యతి కేశాధియా ॥ ౮౮ ॥ కించ ॥ సంకల్పకల్పితగతే
 మమణిప్రదీపాన్కర్ణోత్పలైస్సపదితాడయతిప్రముద్ధా । లేఖామసాలిఖతి
 సంగమనూచనాథం సంకేతదేశమభియాతిచచేతసాత్వామ్ ॥ ౮౯ ॥ కిం
 చాంభుఃకణికేవసాకమలిసీ పత్రస్థితాకంపతే ఘ్నాయత్యంబుజసీవచంద్రకి
 రణస్పర్శేన కాదంబరీ । ఏణివౌష్ణుతిపుల్లకేసరివనం సర్పాంగనెవదుగ్రి
 తం తాపాలింగితచందనాశిఖకులధాన్వనైఃపరంతామ్యతి ॥ ౯౦ ॥ అపిచ ॥
 ఆలేఖ్యాభ్యసనంతవదాకృతిమయం త్వన్నామికాశీతతిస్తవ్నామగ్రి
 హజైకగమ్యవిలసదోపధాశ్చమోహోత్కరాః । ప్రోద్యన్తంగళగీతయో
 భవదుపాలంభోక్తిగర్భాముహుస్సవపాస్తవస్తృఖదశాన ద్విగుణితాస్త
 స్యాస్సఖసంప్రతి ॥ ౯౧ ॥ కింబహునా ॥ అంగాన్యనంగవిశిఖైర్వలయై
 ర్బిసాని మోక్షేణమన్తధశరాఃకుసుమానితలైః । ఆశీవచాంసినిఖిలాన్య
 ధునావదేశైః క్షిణానితానిసకలాన్యపిదెవతస్యాః ॥ ౯౨ ॥ ఇతి బహుక
 థయంతం తత్రకేయూరకంతం చిరతరమతిఖేదాన్మీలితాక్షన్యసద్యః । అ
 థనరపతిసూనోర్వారయామాసమూర్భా నతుకిల తదవస్థాపెదనోక్తిస్స
 మాప్తా ॥ ౯౩ ॥ గ ॥ అథకథమపి కేయూరకపత్రలెఖాప్రయత్నప్రకల్ప
 తశిశిరోపచారపరంపరాప్రాప్తప్రజ్ఞః పృథీవతిపుత్రః విషాదమూకం
 కేయూరకం నిరీక్ష్య కేయూరక కిమిదమారచితమనయాదేవ్యాప్రథమం
 పురోవతిన్యపి నిదేశవతిన్యస్త్విదాసజనే వీరడయా నిజహృదయ పీ
 డామనివేదయంత్యా కిమథం వాతాదృగవస్థాపరిజనైరపి నప్రేరితాపా
 దవతిలే పరిచారకజనే కియత్యవత్రపాకుతోవాసకృతాథాతామాసాది

తా మనసిజః కిమధః=వా తదీయద్వితీయహృదయధూతయో మదలైఖ
యాపి మదనదహనదహ్యమానం దెసీదేహం నోపేక్షయేతి తత్రస్థితస్తే
వ నాభిహితం మమకణణమూలే సోహమిదానీమతిమూరవత్=నిపత్త
ని కింకరోమి నితాంతకోమల దేపిశరీరే శిరీషవతనమపి శతకోటిపాతక
ల్పం భవేద్వజ్రకరినమానస్తేరపి మాద్యుశ్చేమ=ష్ప్రసహః స్మరశలనిపహః
క్షణమాత్రైక్షణవ కీదృశీందశాం యాస్యతీతి నజానామి విచిత్రగతిరహా
నియతిరన్యథా క్వవా లక్ష్మిన్నరమిధునానుసరణం క్వవా తద్దైవధూమి
గమనం క్వవాతదచ్ఛాదనరోనిరీక్షణం క్వవా తత్రశే దివ్యగీతిశ్రవణం
క్వవా తదనుసరణేన మహాశ్వేతాదర్శనం క్వవా తయాసహ మేమకూ
టప్రస్థానం క్వవా తత్రదేవీవదనవనరుహవిలోకనం క్వవానురాగావి
ర్భూతిరెత్స్మిజనై దేవ్యాస్తాతాప్యసంపూర్ణాణామనారథః పునరపిగమ
నాయనమామాదిశతి తదతిమూరమారోప్య పాతితాస్త్విదుర్విధినా భవతు
తథాపి దేపిం సంభావయిష్యామి పృథ్వుర్గమనెనేతిప్రతిజ్ఞే || ౯౪ ||*

ఇతి శ్రీమద్వాఘ్నధూలకులకలశజలనిధిసుధానూటైవాజపేయ
శ్రీరామదీక్షితస్యతనూజేన శ్రీకంఠకవినావిరచితే అభినవకాదంబర్యభిధే

చంద్రాప్రబంధే చతుర్థాశ్వాసః

ప||వాఘ్నధూలవంశమణినాశ్రీకంఠమనీషిణావిరచితాయాం|

అభినవకాదంబర్యాంసంపూర్ణాశ్వాధూర్జతుర్థాశ్వాసః||

పంచమాశ్వాసప్రారంభః

ప || అస్తంప్రయాతిసవిత్తద్యుదితే శశాంకే ప్రౌఢే వృదోషసమయే
పృథివీశసూనుః | తస్మిన్వనెచ శశికాంతశిలాతలస్థశ్శక్యూరకంవిధృతపా
దమవోచదేవమ్ || ౧ || యావత్సఖనయమముత్యపరాపతామస్సాధార
యిష్యతినిజానిగ్రమసూంశ్చతావత్ | ఆలోలతాళక మధీరమృగేక్షణంత

ద్వైత్యామికింపునరపివ్రకటంప్రియాస్యమ్ ॥ ౨ ॥ గ ॥ ఏవమభిహితవ
 న్నమైనమేవమయమకథయత్ ॥ ౩ ॥ ప ॥ రోమాంచ న్నచ్చరీరం క్షణమ
 పినజహత్తాయతశ్చాస్మిన్వాత స్తద్వక్త్రేజాగరూకోహృదయమపిభవత్సం
 గమాశారుణద్ధి । నక్షామ్యత్యైకకాపస్థితిమరతిరహోరాత్రిమున్తి లితాక్షో
 రక్షేత్తాం జాగరౌయంధరతిహిసతతం జీవితంకంఠదేశః॥ ౪ ॥ తదిదానీం॥
 నభిజనైఃపరిజనైరపిదేవ్యాః ఫలంకిము । దేవదైర్వంసమాలంబ్య పృస్థా
 తుం యత్నమాచర ॥ ౫ ॥ ఏవం వదంతం తమసౌవిస్యజ్య విశ్రాంతయే
 మానవదేవనూనః । కాదంబరీదర్శనలోలచిత్తః పృయాణచింతాం సవి
 యమావివేశ ॥ ౬ ॥ గ ॥ కథమహమిదానీమనవా ప్రజననీజనకనిదేశఃని
 రంకుశశ్రవ నగరాన్నిగమిష్యామిస్యకక్రాత్య నిగతస్యాపి కీదృశిమే
 కాద్యసిద్ధిర్నిజభుజశిఖరాదవరోప్య ధరాభరోపి ధరాభుజా మద్యేవ
 యదయమారోపిత స్తదనివేద్య పృస్థానం నుప్రత్యసాంప్రతం కథమపి
 యదిగమిష్యామి తదాకొపితః పితా స్థిరన్వభాసతయా తటస్థస్త్రిష్టేన్ద్ర
 దేకసుతామాతాతు మామపశ్యంతీ మర్కస్పృభిరావృగ్భికిం తాతతా
 పయిష్యతి నివేద్య నిగమనెతు సచతుగంబలం నమహిపతికులం స
 పౌరజాలం మహిమండలమేవమామనంశయమనుసరెత్తదాక్యగమిష్యా
 మి కథంఞాకాదంబరీందృత్యామి కథంవా మదేకాయత్తజీవితాంతామా
 నందయిష్యామి కోత్రప్రతీకారః కింకరోమి క మన్యమాశ్రయామి సమా
 నసుఖదుఃఖస్సవైశంపాయనోనాద్యాప్యగతఇతితాస్తం చింతయైవ ని
 శీధినిం తాంనినాయ ॥ ౭ ॥ ప ॥ స్కంధావారస్సహిదశపురిమాగతస్సం
 ప్రతీతిప్రాతశ్శృణ్వన్నవనివసులంకింపడతీంసమంతాత్ । సిద్ధింసద్యక్ష
 కరతలగతాం విద్ధివర్యాగతస్సాన్యద్యదైవశంపాయనఇతిముదా ప్రాహ
 కాయూరకంతమ్ ॥ ౮ ॥ అద్యత్వాం స్వతపవదేవనదతిప్రస్థానమత్యాదర
 స్తతిగ్రంవావినివేదయామిగమనాన్జ్ఞాం ప్రదేశోశుమే । గత్వాహం
 వ్రథమం త్వదేశశరణాంకాదంబరీ ప్రీత్యావేన్ద్రనాతస్వగ్ధమనప్రస్థుత్తి

కథయెత్వాహస్తకాయూరకః || ౯ || శృతావృత్తాపి కేయూరకవరమధు
 నా చింతితంసాధుయాహి త్వామెషాపత్రలేఖాన్యనసరతుమదాభ్యాగ
 మప్రత్యయాథామ్ | ఇత్యుక్తావమెఘనాదప్రథమమసిమయాస్థాపితః ప
 త్రలేఖా మానెతుంయత్రాఘామా దురమిహనయతావేవధూమింత్యమే
 తా|| ౧౦ || ఇతిమెఘనాదమభిధాయపాశ్వేతస్త్రవయావనమృషదనాం
 శుచిస్తితామ్ | దిశమెనిదేశమితిమంజుభాషిణీం నిజగాదసోయమితిపత్ర
 లేఖకామ్ || ౧౧ || నహికలయశరీరరక్షాగ్రియాయాముపేక్షాంమనాక్క్ర
 చిదపిపరమేకకావస్థితిం మాకృథా స్తవ్విపధి | అపరిచితపథేనకేనాపినో
 పత్రలేఖేవ్రజప్రదిశనహికదాప్యవిజ్ఞాతచిత్తాయమత్తాస్తరమ్ || ౧౨ || X||
 నిగతేద తదనునిదేశమధిగమ్య సపత్రలేఖే కేయూరక స్కంధావార
 వృత్తాస్తవిశదీకరణాయ వారాహగం విసృజ్య చిరనిరీక్షితనదిపసుతప్రత్య
 భిగమనాదేశమాసాదితుమాసాద్య జనకాభ్యాశం క్షితిపతిమండలనక్షత్ర
 సాధామధ్యవిద్యోతమానం తారాపీడతారాధిపం చలచ్ఛిఖండమండల
 శృంగద్యాపీడః ప్రాణంసీత్ || ౧౩ || ప || ఏశ్యోహితిపురగప్రసారితక
 రస్సంశ్లిష్యపుత్రందృఢం రాజాసాదరమున్నమయ్యచుబకం దృష్ట్యా ము
 ఖాబ్జందిరాత్ | మాముద్వాహవిధిత్సుమాకలయితేతన్వీసుతన్యాసితా
 శ్చ శృశ్రేణిరసావితిస్వసచివం ప్రాహ ప్రహృష్టాతరః || ౧౪ || దేవా
 శేషకలాకలాపనిపుణే నిర్వృతితాశాజయే ప్రోద్యద్వాననసుందరే తవసు
 తె కింవావశిష్టంవద | తస్మాదద్యసుచింతితోహిభవతా తత్వానిపీడోత్సవ
 స్తేవ్వవంమంత్రీసమీరి తెనహసు తేనాంతఃపురంప్రావసః || ౧౫ || Xత్వా
 తతఃకిలవిలాసవతీనికెతం ప్రత్యుద్గతాంప్రణయిసిం ప్రసమీక్ష్య దేవిం |
 మండస్తితాజ్వలకపోలతలొన్నపాలస్సానందమేవ మథతామపదత్ప్రగ
 ల్భః || ౧౬ || ప్రియేపుత్రస్తేషాతనురభినవాత్మ శృసరణిర్వివాహాథాం
 హ్యవాంసుదతికిమథత్వకథయసి | సుతావద్యప్రీతిస్తవయదవచనాసీతి
 సృపతిర్వదన్నర్తప్రాయం వధనమథగేహం నిజమగాత్ || ౧౭ || X ||

తదను చంద్రాపీఠోపి వైశమ్పాయనప్రశస్థమనాయ శుకనానమాత్ర
 లబ్ధనియోగః మాతృమందిరవ తం దినసుంపిసీయ నిశాకరవిశదకరనికర
 విశదీకృతదశదిశావకాశాయాం నిశాయాం యామద్వయాతీతాయాం నిజ
 నిదేశానుపదమాధాతశంఖునినాదసమాకణానద్విగుణీకృతప్రయాణోత్సా
 హః పరిష్కృతేంద్రాయధవశ్చిమంగః పరితఃపరివీతాపరిమితపృథ్వీప
 తిపుత్రపరివారః ప్రస్తాయ బహిర్నగరం రింఖదభంగురతరంగవరంప
 రా రౌద్రాకృతిం శిప్రాసరితముత్రీన్య దశపురగామినం పంథానమవ
 లమ్బ్య యోజనత్రితయమచిరేణైవ విలంఘయామాస ॥ ౧౮ ॥ ప ॥ వా
 తెవాతితుషారబిందుశిశిర చంద్రేపరధూసరే నిస్తేజస్విమతారకాసము
 దయేష్యోత్తాదయేపూషణి । సగంధావారమహారమాగతమసౌ దృష్ట్వా
 ప్రహృష్టఃపరం వైశమ్పాయనదర్శనాయతరసాప్రావిక్షదభ్యస్తరం ॥ ౧౯
 ॥ తత్రకిలాసౌ ప్రవిశన్నైవ ప్రదేశే కస్త్మినైవశమ్పాయనోనివసతీ
 తి నిజానుయోగాన్నితాస్తనిశ్చలదీననయనయుగళనిరగళనిర్గళితపాష్ప
 ధారాపూరకలుషితవదనకమలాభిరపరిచితాభిర్వనితాభిః కింభద్రపృచ్ఛ
 సి కుతోస్మిన్దేశే వైశమ్పాయనఇతినివేద్యమానః ఖద్యమానమానసః కిమి
 దమత్యాహితముపనతమితి చింతయన్నకాంక్షిదపిపృచ్ఛమ్మకఇవ కటక
 మధ్యమాసాద్య తక్షణమనుగతరాజపుత్రలోకేంద్రాయధాద్యభిజ్ఞానా
 దాగతో దేవశ్చంద్రాక్షీడఇతి ససమ్భ్రమమాగతానాం యుగవదార
 చితనతీనాం సరవతీనామాననాని నిరీక్ష్య కుత్రవైశమ్పాయనఇతి ససా
 ధ్వసం తానప్రాక్షీత్ ॥ ౨౦ ॥ ప ॥ దేవోత్రావతరత్వజస్తరుతతే స
 ర్వంయథావస్థితా వృత్తంతేవినివేదయామఇతితచ్చుత్తైవ సమ్మూర్ఛి
 తః । పశ్చాత్తైశ్శిశిరోపచారనిరలైస్సంజ్ఞాంతదాలమ్భితః ఖన్నశ్శృంగర
 దచ్చవోనతశిరాసోస్సయింజగాద శ్రమాత్ ॥ ౨౧ ॥ తథాహి ॥ గతే మ
 యిభయజరంరణమధూత్కిమేవవిధం కిమప్రతినిధిర్నహానభవదాశు
 కారీగదః! ఇతిక్షితిభృదాత్మజేవదతిలైపిబద్ధాంజల్ద్విధాతిశరదాంశతన

హిశరీరమిత్యబుగ్గవః ॥ ౨౨ ॥ ౫ ॥ తస్మిన్నపి జీవతి వైశమ్పాయన ఇ
త్యమృతసమీతం యష్టల్లపితమాకణ్యః ప్రత్యక్షేవిశాస్తి కథయత కు
త్రదేశే నివసతి కథమేకాకినముత్సృజ్య యూయమాగతాః కథంవా స
ప్రసభమాసీత ఇతి సభయమాప్యచ్ఛమానై దెవనిగఃతే త్వయి యల్పృష్ఠ
తం శృణు తదఃకులం తస్మిన్దినై తత్రైవస్థిత్యా పరేయ్యరుజ్జయినీగమనస
ముఖీనా యామనీకిన్యాం పురాణ ప్రధితవ్రథాపెతస్మిన్నచ్ఛాదనరసి
స్నాత్వా తత్తీరభాసమానై సిద్ధాయతనే భగవంతం భవానీకాంతఃప్రణ
మ్య గమిష్యామి త్యభిధాయ వైశమ్పాయనస్సాకమస్తాభిఃపదాభ్య
మేవ తదచ్ఛాదనరస్తీరమగచ్ఛత్ ॥ ౨౩ ॥ తత్రచ సురభిశ్చాచ్ఛాద
నరస్సతసతరసరసిజనముదయపరాగపరిమిళదళికుల కలకలముఖర శిశిస
మీరకిశౌరబంధురై కుత్రచిల్లతామందిరే నిశ్చలనిబద్ధగృష్టిరుపవిశ్య బా
ష్పధారాపూరపూరితేక్షణిక్షణమధోముఖీహూయమూక ఇసనిరుద్ధాలావ
స్తద్దైశరామణీయక వైభవజనిత వైకృతాశంకిభిరస్తాభిర్బహుధాబోధితౌ
ప్యనాకణితాస్తద్వాప్యహర ఇవ కీమపి ప్రత్యేత్రరమడత్వా తమేష్టల
తామంటపమనిమిషలోచనః కెపలమాలోకయామాస ॥ ౨౪ ॥ తతః ॥
ప ॥ ముహూరాగమనాయయాచితః పరుషంవాక్యమిదంజగాదసః । బ
హుభిఃకిమిహోదితైఃప్రేధా వ్రజతద్రాగధునాయధాగతప ॥ ౨౫ ॥ అ
పిచ ॥ నయస్తాకంవాక్యం విశతికిలమత్కణావిపరం స్పృధాయంనిగ్భం
ధశరవశమిదానీంమమమనః । సమేచంద్రాపీదాసససరసిజాలోకసు
కృతం తదాప్తుంయాలెత్యాసమితపదహోమానమభజత్ ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తా
యాథలతాగృహేషునరసీతీరేషు దేవాలయై తస్మిన్ప్రేక్షతతేషానస్తమిషసౌ
నిష్ఠస్యనిమవ్యగ్రతః । తత్రాన్తర్త్రైవభ్రమస్పహువిధాంశ్చౌత్వాన్తద
భ్యథానామాహారేభిరుచింవ్యథ త్రగళిలైయామద్వదేసికృచ్ఛృతః ॥ ౨౭ ॥
రాత్రిందివతదిదమచ్ఛృతమిక్షమాణ్స్థిత్వాప్యదిన త్రయమభానయనేని
రాశాః । సంస్థాప్యత త్రకతివిద్యయమాప్యభృత్యాన్విజ్ఞప్తుమద్యభవదం

శుకమాగతాస్తస్యః ॥ ౨౮ ॥ ఏవంచంద్రాపీడస్య ఏషైషికదాప్యశజ్జనీ
యంతత్ ॥ వైశమ్పాయనచరితంశ్చుత్వాచింతామవాపచలచిత్తః ॥ ౨౯ ॥
తథాహి ॥ వైరాగ్యోదయకారణంమతిమతస్తస్యాద్యకింవాభజేత్కింక
నాపిచకారణేనకుపితస్తస్మిన్నితామ్బుపివా ॥ కవానప్రణమంతిమామివ
తయప్యద్యాససీపల్లభాః ॥ ప్రాయస్స ఏల్వనిమిత్తితోనవికలీభూయాదయం
ధీరధీః ॥ ౩౦ ॥ అపిచ ॥ గార్హస్థ్యేనపరిష్కృతం సచసుతాత్పత్ర్యాకు
లవధితం నైవారబ్ధమనెనపాపహరణం యాగాదికంకమచ ॥ సిద్ధా
నోపకృతాఃపరంగురుజనాభక్త్యానసంతోషితాస్తేనైతత్కిమకాండఏవ ర
చితంకోయంవిధేరక్రమః ॥ ౩౧ ॥ ౪ ॥ ఇత్థమతిమాత్మచింతాసంతతినం
పాదితచెతఃపీడశ్చంద్రాపీడః ప్రచురపరితాపం పరిత్యజ్య పాథివవ
టలముత్తాయ తస్మాత్తరుతలాదచిరనిర్మితమనెకవిధరాజభోగోపకరణోప
స్కృతం భూతలగతమివ వ్యోమయానమచారభానమానం కిమపికాయ
మానంప్రవిశ్య తన్నధ్యవ్యోతమానం నిజనివాససదనమాసాద్య తక్షణ
మవసీతకంచుకశిరస్త్రాణాదిపరికరః పరితఃపరిపీతప్రచురపరితాపవిషణ్ణగ
ణికాజనకౌణపాణిపజ్జజపరిషిజ్యమానప్రక్షీణకపవనపరిహృతాగమన
క్లేశః నిశాటాగరణమానోపి పరిత్యక్తస్వాపః పునరప్యేవమచిన్తయత్ ॥
తథాహి ॥ అహమిదానీం తనయవిరహాన్మమానసా మనోరమాశుకనా
సా వనాశ్వాసస్య కిమితః ప్రదేశాద్యాస్యామి ఆహాసిన్వత్పునరపి పురిం
ప్రాప్య ప్రాప్తతాతాదేశః కింగమిష్యామిఅథవా మద్విరహచకితః పి
తా యదినమామాదిశతి తదానయనాయ తదాహం కింకరోమి అథవా
వైశమ్పాయనవిశ్లేషముత్పాద్య తద్దత్యన్వేషణచోదనామిషేణ మామపి
కాదంబరీసమీపమానయతోవిధేః కిమిదం విలిసితం యద్యేవం తదాన
యనాయ ప్రయాంతం మాం నామ్బునతాతో నమనోరమాసశుకనాసో
పి నివారయిష్యతి తదవశ్యమచిరాదేవ కాదంబరీవదనవనజవిలోకనా
నందం సహవైశమ్పాయనదర్శనానందేనానుభవిష్యామీతి ॥ ౩౩ ॥ ప ॥

శతస్తవనమండలే గగనమధ్యమాసేదుషి ప్రకల్పిత సుభోజనస్సహసు
హృద్భిరుర్విధవైః । ప్రపద్యజలమంటపం తరణితాపశాంతైస్తదాసతం
దినసమేకకకధమపి వ్యతిక్రాంతవాన్ ॥ ౩౪ ॥ గ ॥ తదను సాయంత
నసమయాతపశోణాయమానసకలదిశాముఖే నిశాముఖదత్తస్మిన్నిగత్య
నిజనివాసనికేతనాఙ్గాణై నవయోభిస్సహ సర్వసహాపతిభిరైవశమ్పా
యనవార్తయైవ కంచిత్రమయనువనీయ త్రియామాయాం ద్వితీయప
యామే యాతవ్యమతస్సజ్జీకురు సకలమపిసాధనమితిబలాధిక్యతమాదిశ్య
పరిత్యక్తా శైషరాజమండలశ్చంద్రాపీడస్సవశయనదనమాససాద ॥ ౩౫
తతః ॥ ప ॥ ప్రకటిభవతి ప్రభాతకాలే చిరదృష్టోజ్జయినీవిలోకనా
త్క్రైః । చలితాధనహాఖలైరనీకైస్సవివేశోజ్జయినీమపేతహాషణః ॥ ౩౬ ॥
గచ్ఛన్నాజవభేన గద్గదరజైస్సజ్జీర్ణమానంజనైవైశమ్పాయనవృత్తమే
వపరితశ్శృణ్వన్నసౌదుఖితః । బాహ్యస్తేవజనస్యసేయమధికం దీనాద
శాకింపున స్తత్ప్రిత్యోగితి చిన్తయన్ ప్రభుగృహదావరాంతికం శిశిరయే ॥
దేవీయతఃప్రభుగగాచ్ఛక నానగేహమేవం నిశమ్యవచనం పృతిసారకా
ణామ్ । గతావసత త్రతదగారసమీపవర్తిక దీనాన్యరుంతుదవచాన్సృశ్య
ణోత్తదైవమ్ ॥ ౩౭ ॥ తథాహి ॥ మదజ్జలాలనోచితోసిబాలపవనత్స
హాత్వమేకకకధంస్థితామహావనేతిభీషణై । శిరిషకోమలాంగత త్రకేన
తల్పమాస్తృతంశరీరరక్షణం తవా త్రకేనవాప్రకల్పితమ్ ॥ ౩౮ ॥ తవా
గతస్యోపయమవిధాయ ఫిలోకయిష్యామివభూముఖాబ్జమ్ । ఇత్థిన్ధితా
హవిధినాత్విదంత్యన్తఖాబ్జసందర్శనమప్యపాస్తమ్ ॥ ౪౦ ॥ అపిచ ॥ ని
వస్తుంయత్రైచ్ఛాస్ఫురతితవతత్రైవనయమాంభవన్తంసన్త్యజ్యక్షణమపి
నచప్రాణిమికిల । కుతస్తేనైష్ఠుర్యంసకృదశరణాంపశ్యజననీం క్వసాచు
ద్రాపీడేనిరతిశయమైతీరితవగతా ॥ ౪౧ ॥ గ ॥ ఇత్థమతిమాత్రప్రత్యగ్ర
పుత్రవిరహకాతరయా ముహుర్ముహుర్విలాసవతీ సమాశ్వాసితయా మ
నోరమయా సమీరితాని పరిచేవనాని నిశమ్య కథంచిదభ్యుత్తరమావిశ్యల

జ్ఞానతేన శిరసా దూరాదేవ విరచితవందనం నిజనందనం నిరీక్ష్య కుమా
 రసహజాఖలు తే సహోదరప్రీతిరతస్త్విన్నిహనీమనుచితం మిత్రస్య తే
 భ్రాతృరుదంతముపలభ్య భవదనోచిత్యమాశక్కుతే మదీయమిదం హృద
 యమిత్యాచక్షాణే క్షోణీపతౌ విషాదకోఽధాంధకారితవదనః పరిస్ఫు
 రితదశనవాసాశ్శృకనాసస్తత్క్షణమేవముదీరయామాస ॥ ౪౨ ॥ తథాహి॥
 ప ॥ రాజన్నుష్ఠాసుథాంశౌ సవితరితిమిరంపావకేశితలత్వం పారావా
 రెపిహిషోదినమపిరజనాసజ్జనెషప్రియోక్తిః । శేషేనమ్భవ్యతేచదవ
 హనమవనెరత్రదోషస్తదానీం తస్యహృరస్యదోషాద్ధృణినమపి సుతం
 భావయస్యన్యథాత్వమ్ ॥ ౪౩ ॥ నిలఁజ్జాఃకులమాషకాఃకృతపరక్లశాస్సు
 హృద్ద్రోహిణో యుక్తాయుక్తవివేకశూన్యహృదయాఃపాపాఃకృతఘ్నా
 శ్శతాః । జాయంతేపితృహోకదాఃకిలస్సుతాఃపాపాత్కనామీదృశాస్తత్కా
 పీద్యగపుణ్యవానయమపి క్లేశాయజాతస్సుతః ॥ ౪౪ ॥ అపిచ ॥ దేవస్తారా
 పీడోమయికుప్యేదితినశఃకితంతేన । చంద్రాపీడాయకథంధ్రుహ్యమిత్య
 పినచిన్దితంహృదయే ॥ ౪౫ ॥ కించ ॥ కీరస్తిర్యగపిన్వగోష్ఠరిజనేబధ్నా
 తిమైశ్రీందృఢాం సంతోషాకలనాదముష్యసఫలశ్శిక్షాప్రయాసో భవే
 త్ । దేవేనాచరితం సమస్తమమునా తద్విస్తృతంద్రాక్షతః కీరత్వంభ
 వితన్యమేవనియతం తస్యప్రమత్తస్యహి ॥ ౪౬ ॥ భువికర్తణిహిప్రవ
 తఁతే న్వహితాయాన్యహితాయవాజనః । త్యజతస్సకలానముష్య తద్గమి
 తాస్తద్వ్యసనస్యనద్వయమ్ ॥ ౪౭ ॥ తెనైవంకిన్వకారీత్యవతరతిమతిర్నా
 ద్యమేవోధమాగఁం ప్రాయోస్తాన్స్థికదీనాన్కులయితుమభవత్పాపిన
 స్తస్యజన్త । ఇత్సుక్రోవద్బాష్పదృష్టించలదధరదశంకుర్ధమేనంసదృష్ట్యా
 తారాపీడస్తదానీమితిమృదువచసంభీతభీతౌజగాద ॥ ౪౮ ॥ తథాహి ॥
 బాలానాం జనకాశిషస్తువరతాం కోపాఃపరంశాపతాం యాంతి ద్రాక్ష
 దహం విభేమ్యతిరుషం వత్సేవృథామాకృధాః । బుద్ధావృతద్వయసఃకదా
 వ్యనుదితం వైరాగ్యశాతుం తతస్సర్వంకర్మవిమృశ్యేత్త్రతుయథా యు

క్రంకరిష్యామహే ॥ ౪౯ ॥ X ॥ ఇతిసమీరితంనృపతిభాషితం నిశమ్య
 దేవ యదనేన ప్రియసఖమపి పరిత్యజ్య యవరాజమన్యత్రావస్థితమి
 త్యేతదేవ నికృంతి మే మర్తాశీలి నిరూపయతిశుకనాసే కశయేవ తదన్వ
 చసా తాడితశ్చంద్రాపీడః కలితాంజలిరార్యమామకేనైవ దోషేణ నాగ
 తా వైశమ్పాయనస్తదన్వ తదానయనాయ దావయతు తాలైన మే X
 మనాభ్యనుజ్ఞామవిరాదేవ తమానయిష్యామి సమామస్తరేణ తమానెతు
 మపరశ్శక్నోతి మయాపిజన్మేనః ప్రభృతివినావైశమ్పాయనైవ కదాభు
 క్తం తదాస్థితం కదాక్రీడితం కదాసుప్తం కదాయాతమతస్తమాసీయ
 తత్పరిత్యాగదోషశుద్ధిమభిలషామీత్యభ్యర్థయామాస ॥ ౫౦ ॥ తదను
 చంద్రాపీడవదనవనరుహవినివేగితదృష్టావేవ దేవప్రస్థాతుమసౌ విజ్ఞాప
 యతి యవరాజః కిమాజ్ఞాపయసీత్యాపృచ్ఛమానై శుకినాసే మానవపతి
 ర్భూమా ర్తమధోముఖిసూయ కిమపి చింతయన్నార్హశుకనాసపత్నస్య వి
 వాహవిధిం విధాయ వధూవదనవనజ విలోకనానంద మచిరాదనుభవి
 ష్యామీతి చింతయన్యేవ మయ్యంతరాయకారిణ్యస్తరాపాతితా వి
 ధినా వైశమ్పాయనవార్తా కించ యదభిహితం వత్సేన సమామస్తరేణ
 తమన్యశ్శక్నోత్యానెతుమపిచ వినా తేనాత్రస్థాతుమహమపినశక్నో
 మీతి తదపి యుక్తమేవ తదానయనాయ ప్రయాస్తమేనం సవిలాసప
 త్యపి నివారయిష్యతి తదనైవ సుముహూర్తే మాహూర్తాకానుమత్యా
 యాతన్యం వత్సేన తదదన్వప్రస్థానసంవిధానం కారయత్వాభ్యగత్యభిధా
 య శుకనాసం సభాషప్రశ్చిరం నిజకుమారఽనిరీక్ష్య సవిధమాహూయత్ర
 పావనతమేనంపాణినా పరామృశక్ సమాసాద్యాభ్యస్తరంసమనోరమా
 యై నివేదయనిజామ్బయై గమనోదస్తమిత్యాదిత్య సహశుకనాసేనన్వ
 సదనమాససాద ॥ ౫౦ ॥ నరపతినిదేశానుపదముపేత్య జననీభవనంప్రణ
 మ్యచ మాతరం సాదరం నిజదర్శనద్విగుణితసుతవిరహవిషాదవిక్లబామా
 లోక్య మనోరమామంబగురునిదేశాద్వైశమ్పాయనానయనాయ ప్రతి

ప్రాసమవిశంకం విజహీహి మామదిరైవైవ తమానయిష్యామీత్యాపృథ్వు
 మానై మానపెశసూనా తార కిమగ్రసూ నిజనిగఁమననిచేదనేన మామ
 శ్వాసయసి మమతు కోవిశేష స్తస్మిన్నసతి పభవతినిగఁ త్రపభవశ్యపి కిషన
 హ్యుగయంతమైవైవమవశ్యంతోరౌవయోభ్యసన్వదనవిలోకినమపి ఓ
 ర్భవేదత స్తవ్విమద్య మామూహీనాయాత్వయిలక్ష్మితభ్యుగిమా రైవైకేనా
 స్యావంభవంః పుత్రవశ్యాదిలిసదతిమేవమనోరమాం విలంసవతీ స
 రభసమేవంవ్యాజహర || ౫౦ || ప || సభాతపమమైవమయత్తవ్వియోక్తం
 తథాపి ప్రియసభరహిణీసౌ కన్దుప్రప శ్యేన్మమాగః | జగమిమమహు
 మేవం వారయన్వనృకిస్తాద్విశగమనసిదేశయాయత్వయం మావిషీద || ౫౧ ||
 అవాభ్యావపిపుత్రయగ్గదిగహక్లేకౌసుభూతస్సయం పక్త్రమి త్రవి
 యోగకుళిఖమలిసంవత్సన్వదృష్టకదా | తస్మాద్వాత్వయమిత్తుదీర్ఘ స
 సభిదేవీస్వగహంగతా సోయదాత్మనోకీతమేత్విగగకానెవరహస్యక్
 వాఁ || ౫౨ || సుదిసంశ్యంతి ప్రకీత్యతాం శిశునాసాయస్ససాయపు
 చ్చతే | ఇతితేయవరాజబోదితాః ప్రభుప్రప్తాజగదుస్తజైవ || ౫౩ ||
 తతః || కథంబిన్నీత్యాశద్దినమభరవావాశ్రయత్సస్తశైలం గతాయాం సం
 భ్యాయానుడయితశీన్యాగతాయానిశాయామ్ | రదాతంప్రస్థానప్ర
 ణలికరణాయాగరం ప్రేక్ష్య పుత్రం గళద్బాష్పాద్బదేవీ ప్రణయమధు
 రాం భారతీంవ్యాజహర || ౫౪ || మసఃపిదాయాదృక్కిలభనలిమర్తసప్త
 గగనసా నమెదంద్రాపిడప్రగమగమనెద్యగభవత్ | సజాన్యోకౌశేతు
 స్సున్నతినితరాందక్షిణభుజో నిషిద్ధుంసత్వోదేస్సప్తహయతి మసఃప్ర
 పిశుమపి || ౫౫ || పూర్వసన్నగదుసన్నదిలబం తూణామేవససభిశ్చ
 సరేహి | ఇత్యుదశ్రమవలూక్తినిజామ్బం వ్రత్యునాచ పృథివీశ్వభూ
 నుః || ౫౬ || సూక్ష్మస్థితోన్మిహిదిగ సజయస్ససంగాదేక్షేవసంప్రతితదా
 నయస్సాయామే | ఏషామితూణామమునాసహమావిషీదేత్యాశ్వాస్య
 తాం ప్రణతయేపితృగేహమావ || ౫౭ || ప్రణతమముమమరాధ్ధా

మాలింగ్యసూనుం గళదవిరళబాష్పపాధిఁవెంద్రశృశంస । గుణినమపి
 సుతంవేత్తన్యన్యథామామదోషం జనకఇతితుచిత్రైమావిషీదాద్యసత్స॥౬౦
 ఆబాల్యాత్మపరీక్షితాసినితరాం శ్లాఘ్యాసినరైవగుణైఃస్తాభిస్తతప
 వతేర్పితమిదం రాజ్యంనవాత్సల్యతః । కృతోవద్యాహమధప్రయామిష
 నమిత్యాశాతుభగ్నాద్యమే ద్రాగ్రాగత్యపునఃప్రసూరయతుతాం సస్స
 స్సుహృత్సంగతః ॥ ౬౧ ॥ ఇత్థంనిగద్యజనకేనచిరాద్విస్మయః ప్రాప్య
 ప్రణమ్యశుకనాసమసౌనభార్యమ్ । ఇంద్రాయుధంతమధిరుహ్య పురీం వి
 హాయ శిప్రాతపేతృణకటిమవిశస్పృతశ్చే ॥ ౬౨ ॥ గ ॥ సతావధ్యన్యా
 తిత్వతయమాత్రమధావనమతిక్రమ్య కుత్రచిదనుకూలత్వణపయసిప్ర
 దేశే నివాసమారచయ్య క్షణమవాప్తస్యాపః పునరపున్యత్తాయ ప్రస్థితః
 పథ్యేవంచిస్తయామాస ॥ ౬౩ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ ప్రవన్నోవైశమా
 యనమథమదాలోకముదితాం మహాశ్వేత్కాంద్రత్యామ్యభతదటవీస్థాపిత
 బలః । తయాసాకంయాస్యామ్యహమథతుగంభర్వనగరిం ప్రతీచ్ఛన్గంభ
 రైస్సపదిరచితానంజలిచయా ॥ ౬౪ ॥ తతః ॥ వియోగకృశవిగ్రహమ
 పినితాన్తరమ్యాకృతిం మదాగమనవార్తయాప్రముదితాం సచాప్సిక్ష
 ణామ్ । సరోజశయనాన్తరాత్సరయముత్థితామాగతాం మదేశశరణాంభ్య
 శోభురికరోమికాదంబరీమ్ ॥ ౬౫ ॥ గ ॥ ఏవమేవసాంజలిబంధనకం
 రాలింగనేన మదలేఖాపత్రలెఖా కాయూరకాంత్సమ్భావ్య మహాశ్వే
 తా ప్రతిపాదితపాణిగ్రహణనిణాయసమాకణాన సంతుష్టసఖిజనప్రక
 ల్పితవైవాహికప్రసాధనాయాన్తస్యాః పాణిగ్రహణమంగళానన్దమసు
 భూయ తామ్బూలపటవాసకుఙ్కుమకుసుమధూపదీపికాది పరికరభాన
 మానం విలాసనదనమనయాసహప్రవిశ్య మణిమయమంహాపరితనైశయ
 నే క్షణమాసీనస్త్రపావనతవదనారవిందామనిచ్ఛంతీమపి ప్రసభమంక
 మారోప్య దృఢతరగ్రధితామపి నీవీముస్తుచ్య లజ్జాముకళితైః చుంబన్న
 యనయుగళై యథేచ్ఛమదసీయమధరామృతం పాయంపాయం నిరతిశయ

మహాశాస్త్రమున గోచరమనుభూయ నమోగగుణం తదను రజనుమత్యా యై
 శాస్త్రముననుమతి మచ శాస్త్రానాచరిత శాస్త్రమయిష్యామితి నిచి నయిన్నేవా
 యు స క్షాదమనుకూత్ || ౬౬ || ప || ఇతి శాస్త్రమునాంతః || గమనవి
 ఘ్నకారితగా సపినగలదావభిసృటింతాశాలశాముఖి | ప్రతిక్షణము
 నిష్కలగరునిచ్చటాభీషణానియోగజనదామణివ్రవస్య తేగవమాఽ గమః ||
 సాయాచీననడపిత త్రసమయిదాగ్జీవనశాంత్యజనా దంబవ్యవభోగ
 ప్రాగవశరథ్యానెనచానుక్షణం | ప్రాశాస్త్రమునదిస్తయాపితదా కల్త్రా
 వ్యలద్ధాన్యతిం గచ్చన్దైవదర్శవత్క నిపున స్తగమేఘనాదంతరి || ౬౭ ||
 ప్రాశాస్త్రమునవృత్త మేఘగయస్త్రివ్యతిభాగతవద్రాస్త్రిస్తతు మేఘనా
 దతతత్త్వస్త్రిస్తమముస్తద్విభి రేవాచంభవదాభ్యానానహరయాకేయూ
 రకతత్త్వసం త్యక్తావచ్చమిత శున శ్వదశున జానెకతత్త్వహనః || ౬౮ ||
 గ || తదను సలాస త్రావిభవమాఽనమయిసంవర్ధిత కాదలబరీ విరహ
 దుయమానమానససృజంబైవ మేఘనాదేన త్వరితగతిం నత్వాదిత
 హృదయమోదమబ్ధాదమాసాద్య సమంతరస్సమాపితా స్త్రిస్తగతభవంతః
 కిచాచిదసావవ్యస్తానాలక్ష్య వైలక్ష్య త్రిరోహితాభివేదిత్యవ్వారానా
 దిశ్య స్వయమెకపవ ప్రవిశన్నభ్యతరమశ్యగతపవ తరుమూలేమలతా
 శాలాసు శిలాతలచుద నావ్యవధివ్య క్షత్రాపి తమవశ్యస్తభగతనిర్వ
 యోహ్యశాపాశాకృన్యమాంమానసక దాచిదేతద చ నజ్జాభావస్త హాశ్వ
 తాన్యశస్త్రామపావృత్తచ్యవ జ్ఞానాభిమితినిర్భిగ్య రదాశ్రమాంశిస్తాపితా
 భలస్తేనికానరిమితచరివారిం పవాభ్యమెనరి దాశ్రమమావిశ్య చరిగృహం
 ద్వాపవ పిలాతలలోపవిష్టా మమగదబంధృధారామ మితదృష్టియగ
 శాల వామేతరచిదోపద్య స్తవ మెరలనాశివల్లననయా సగుణచితాధిక
 తరవిదతాం తరళికావిభృతదిగ్రహం మహాశ్వేతాచూలాకస్య చకితాంత
 రాత్మా సమపదేవిష్టా తరళికాం కమేరదిగ్రాప్రాక్షిత్ || ౬౯ || తతః ||
 ప || తస్యా నిరీక్ష్యచతదాన్యమన లక్షితామేక్షిత్వ తం సుపరాత్మజ

శ్లో

అభినవకాదమ్పరీ చంపూప్రబంధే

మీక్షమాణా । మామెవమృచ్ఛసకలంశృణుతేవదామీత్యద్వాపషష్టమ్మరే
వదత్స్వయమేవదీనా ॥ ౭౦ ॥ కెయూరకాద్భుతతగమనంనిశమ్యయాస
త్తపోః=మి మమాశ్రమమాశ్రితాస్మి । తావద్భుతస్సమవయస్కమధీగనై
త్రం కందిద్విజాతితరుణంపురతోహ్యవశ్యమ్ ॥ ౭౧ ॥ తదాయముపస్స
త్యమానుయిసుగాత్రిసర్వోజనః ప్రపద్యనవయావసర తదనురూపసా
ఖ్యంభజెత్ । కిమేతదధునాత్వయాత్వనుచితంతపస్సీవకృతం తదాశుభవ
తీసుఖం శ్రియతుజీవలోకొచితమ్ ॥ ౭౨ ॥ భవేద్విదిభవాదృశీసుఖపరాజ్ఞు
ఖీనుందరీ ముద్దైవజలదాగమోపుష్పవసనశ్రియస్తాహతాః । వృధా వహతి
మన్తఘోధనురధిజ్యమిందుశ్చిరాదుదెతినిరపత్రపోమలయమారుతోనిష్క్ల
లః ॥ ౭౩ ॥ ఇతికథయతితస్మింతస్సాహమన్యత్రగత్వాసపదితరలికాంతాం సా
ధ్వసాదిత్యనాచమ్ । సఖిలదలచిత్తస్యాశయోసాన్యసృథాస్తే మదపరపర
మేనంద్రాగితఃప్రేషయేతి ॥ ౭౪ ॥ X. ॥ అగ్రైకదా నిశీధిన్యాపరిష్కృత
దశదిశాముఖేషు శశాంకమయూఖేషు నిషేవితనిద్రాయాం తరలికాయా
మప్రాప్తసావపతయా సంతాపాదృహిరాగత్యాత్మైష శిలాతలేసముప
విశ్య శిశిరతరాచోద్ధనురస్సరసీరుహగంధబంధురం సమీరికికొరమాసేష
మానా ధనశితదిగస్తరే నిశాకరే నిశ్చలనిక్షిప్తదృష్టిరనైకధానుండరికోద
స్తమేవ సంస్తగంతి చిరమహమతిష్ఠమ్ ॥ ౭౫ ॥ తదను నిగ్ధబృపదన్యాసే
పులకితాఖిలసర్వగాత్రై కతకీదశాలజ్జులకణాంచలే నిస్సరదశ్రువూద
కలుషీకృతనయనయుగళై సజ్కల్పకల్పితనుదాగ్లేషషణిపయాచూరా
దేవపురఃప్రసారితపాణిద్యయేనితాంతప్రసృద్ధాశిశిరశ్వనితహిషితాధరద
శేదీనే చకితేచపతే నిరపత్రపనిషాక్క్రితవిపేక్ష్యకృతపరలోకయే
మదనవరతంలై ధవళతరచంద్రికానశాద్ధూరాదేవజ్ఞాయమానే తస్మిన్నా
గచ్ఛతి సస్వసమీపం బ్రాహ్మణతరుణై తదాభోకనమాత్రవిఘ్నాహృద
యాఘటో కష్టమాచతితముస్త్రోయమాగత్య కిరేణాపి యదిమాం పరి
మృశతి తదాహమసశ్యమదిరాదేవ త్యజేయమపుణ్యమిదం శరీరమియం

తంకాలం భుంధరీకపునరాగమనాశయా భృతమిదమిదానీమభూన్నిష్ఠ
 లమిత్యాలోచయంతిముపసృత్య మామేసమయమథాఽత ॥ ౭౭ ॥ తథా
 హి ॥ ౮ ॥ సుమశరసహాయోమాంబచంద్రానిహంతమిహాఽద్యతః దురీత
 మశరణాదీసంమాంసత్యబేష్మకణాగతమ్ । మయిసుభవచాయతైయద్యాత
 నాపీతిరస్క్రియాం తుసుమవిశిఖీందుభాన్యమాభాన్యం హరం గణయాద్య
 మామ్ ॥ ౭౮ ॥ తచ్చృతావస్థితకోపాకులమతిరశవంతలదృశాపీక్ష్యయా
 త్సంపాపింస్తేమూర్ఖావజ్రం సనివతతిగతౌ నైవజవద్వివిశితాః । నభృ
 ఛ్టావాక్చనద్యగిఫలమనుభవరేధూర్తదౌప్యానురూపం సాహంసాధ్వీభావ
 యం యదివతతుభవాన్స్త్రిగయానౌభలేతి ॥ ౭౯ ॥ అథమద్యవనానువ
 దంసయవాప్యవభంజితమూలతలదుగ్రమవత్ । గతచేతనవపపాతభువి
 హ్యగతే సుహృదిత్యవదత్ప్రతనా ॥ ౮౦ ॥ ఇతివ్యాహృత్యదాహ్మంబు
 వరిష్ణతముఖాంబుజామ్ । మూకీఘృతాంమహాశ్వేతాం నిజగాద సృపాత్త
 జః ॥ ౮౧ ॥ భగవతిపృథాజాతౌయత్తు స్వయాబహుభాక్యత్రాప్యపిచద
 యితాసంగఃప్రాత్రజన్మనినామయా । ఇతికథయతశ్చంద్రాపీడ
 స్యదీక్షామభూచ్ఛుచా సరసహృదయవాత్యాహత్యా యథా ముకుళం
 మృదు ॥ ౮౨ ॥ మహాశ్వేదలజ్జాం విస్మజిమయంనాచ్ఛవ్సిత్యసృథా
 స్తేనమూర్ఖానంగీవాధరతికిలనాన్తీలయశ్యక్షియగ్మ । వినాకాదంబ
 ర్యావ్రజసికిమిదంసామృతంచన్ద్రసౌమ్యప్రభోచంద్రాపీడత్యపి తర
 లికారోదనాత్సప్యమూర్ఖత్ ॥ ౮౩ ॥ హాహాపాపినిదృష్టతాపసి మహా
 శ్వేతేత్వయాకింకృతం తారాపీడసులంవినాశితమభూజ్జుతానాథాఃప్ర
 జాః । సేవంతామిహ సేవకాఃకమవరంలక్ష్మికముద్వీక్షతాం కోభూమేరవల
 మ్భసం భవతుహావాణీనిరాలంబనా ॥ ౮౪ ॥ అపిద ॥ ధీరస్యాప్యదశ్శక్తు
 తాద్యహృదయం హాకాతరస్యేవతే జాతానిదకాయతా కుతఃపరిజనే కా
 మంకృపాభోరపి । ప్రాణాన్వాప్రపుహిసుప్రసీదసకృదప్యాజ్ఞాపయాస్తాం
 శ్చిరాత్తారాపీడభృతాం సముద్యహతుకశ్మోణీంవివన్నేత్వయి ॥ ౮౫ ॥

ఇత్థంశుచావరిజనెవిలపత్వతీవహహాకిమేతదితితెచకితాఃక్షితీశాః । ఇన్ద్రా
 యుధోపినయనాముబ్బభారచంద్రాపీడాననాబ్జవినివేశితదీనదృష్టిః ॥
 గ ॥ తత్ర కిలనమయే పత్రలేఖావినివేదితచంద్రాపీడాగమనశ్రవణం
 మూర్ఖతేప్రభూతప్రహషా మహాశ్వేతాదగ్ధనవ్యాబాహసాదితజననీజ
 నకాదేశాప్రస్థాయ పురస్తాత్కైయూరకొపదర్శితపద్ధతిః పత్రలెఖావితీ
 ణాహస్తావలంబా సఖి మదలేఖే పత్రలెఖా కథయత్వస్య దేవ తేనపునః
 కఠినహృదయేన మద్దశామశ్రద్ధధానైన తత్పరిజ్ఞానాయ ప్రకృస్తస్యవ
 క్రభాషితస్య సముచితం సంశయసమ్పదకముత్తరం హిమగృహే భవ
 త్యేవ హసంత్యా ననుప్రదత్తు మృతాయామపి నప్రత్యేతి మయి కించ
 మదథామియమతితరామాయాసమనుభవతీతి యదిజానాతి తదాప్రభమ
 మేన ప్రయాణ చింతావ్యస్తే నరొచతవీవ తదహమిదానీముపసృత్య
 పాదపతితమపి నానుగృహ్లామి నద్రక్ష్యామి నాథకిరొమి నచ తవాపి
 సాంత్యనం సంశృణోమిత్వాదికం మదలేఖయా సాకమభాషమాణా తం
 దేశమాసాద్య సముజ్జ్ఞతప్రాణం ప్రాణనాథం తమాలోక్య పత్రలెఖ
 యాసహోహృతమూర్ఛాంధకారితమానసా భూతలేనిపత్వ చిరాదవా
 ప్రచేతనా చంద్రాపీడలపనచంద్రదృఢనిఖిలనయనాముబ్బజా చిత్రరథా
 త్తజా వనితాజనామచితాం భంగీమంగీకుర్వాణా చిరతరమతిష్ఠత్ ॥౨౭
 తతః ॥ ప ॥ ప్రియసఖిజహీష్యానంశోకంప్రసీదశుచా తవస్ఫుటతిహృద
 యంచేత్త్వత్ప్రియా స్తదావదకాగతిః । నియతమచిరాదేవాస్తిత్వాం వి
 నానకులదవ్యయం తదితిమదలెఖాక్తం శృత్యావిహస్యజగాదసా ॥ ౨౮
 ఉన్నతైహృదయంహివజ్రకఠినం తాదృక్కథంవా స్ఫుటేజ్జీవత్యాగకిల
 బాంధవాఇతి మతిఃకింతైర్క్రియంత్యామమ! ప్రాప్తంజీవితభూతమద్యద
 యితస్తేనైతచ్ఛరీరంమయా తత్పదాబ్జముపైమిధూళివదహంమహ్యంది
 శాజ్ఞానసఖి ॥౨౯॥ కించ ॥ యథామాతాతాతానభజతిశుచంమద్వియోగాత్త
 థాశుర్వయే కాశిలదీంతాం వినృజపరిహాసంచక్రప్రస్వరణ్యే । సశుద్ధా

స్తస్యస్తారతిపతిసటఃపాటనీయోమహాపేః | ప్రదాతవ్యఃక్రిడాగిరిరపి
 పరంస్వీకురుత్వంయదిష్టమ్ || ౯౦ || ఇత్యాదిశ్యవిషణ్ణాంతాం మదతేఘాంత
 తఃపరమ్ | మహాశ్వేతాంధృఢంధోర్భ్యామాశ్లి ధైర్యపంజగాదసా || ౯౧ || ప్రి
 యతమగతిప్రత్యాశాత్వాంధుణ్ణితదాదిశప్రియసఖినరాశాం మాంకాం
 తాంస్త్రియుగ్మముపాసితుమ్ | ఇతిభురిమహాశ్వేతాముక్త్వా ప్రణమ్యన్న
 పాత్మజం సమితశిరసాకాదంబర్యప్యథాఙ్గమనీసయత్ || ౯౨ || తతః ||
 చంద్రాపీడతనూన్ద్రతంసమపదత్రైలోభవల్నేమహాశ్వేతేపూర్వవదేససంప్రతి
 మయైవాశ్వాసితాపర్తసే | మల్లోకే స్తిహేపుండరీక తనురద్యాప్యాయగ్మా
 నామయా మత్తైజోమయమేతదన్యదపితై రక్ష్యంశరీరం మమ || ౯౩ ||
 తద్భృత్యాప్తీకదమ్పేకిమిదమితిపరంవిస్తయాయత్రచిత్రైఃపూర్వసాప
 త్రలేభాదురతపదముపసృత్యైవనమాహత్యవధ్యా ౯౪ | దేవస్త్రింతస్వగః
 తెనూన్ద్రరీకభమితిద్రాక్షహేంద్రాయభేనాత్వాఙ్గీడచోఢతొయెస్వత
 నుమథమునిస్తజ్జలాదుస్తమజ్జ || ౯౪ || కింమాంజ్ఞాన్యసిదేవీషపసిమిత్యా
 భాషమాణంపురస్తందృష్టాప్యభగవన్గపింజలకథం జానామినత్వామహం
 స్వగఃయాత్యభిపుండరీకఇహహాజీవామ్యహంనిర్ఘృణావృత్తాంతం సకలం
 పదత్యమితిపృచ్ఛంతీమిమాంసాబ్రవీత్ || ౯౫ || తథార్తపరిదేసనామ
 పివిసృజ్యతాంతాంజవాత్థముత్పతతిమయ్యసావపి మహాదయాభ్యాం స
 భామ్ | ప్రవిశ్యమణివిష్టరంసవదిపుండరీకస్యతచ్ఛరీరముపనీయమామకథ
 యత్సమందస్తి తః || ౯౬ || తథాహే || మల్లోకోయమచేహిచంద్రఇతిమాం
 కామాపరాధాదనూన్త్యుచ్చన్నేషహిపుండరీకడిదతం మాంపిత్యలోకప్రి
 యమ్ | ఏపంత్వం దయితాపభోగరహితః | ప్రాస్తానురాగానిజందేహం
 జన్మనిజన్మనిత్యజశుచేత్యేషగణశాపక్రూధా || ౯౭ || తతః || శాపోనిరాగసితుతా
 మయిపాతితాయమేతేసతూణామితిసోహమపిక్రూధాంధః | సత్సంభవి
 ష్యసిదమత్సుకుమరభాగీత్యాయద్భుమేతదుచితంప్రతిశాపమస్తే || ౯౮ ||
 శాంతాత్మగమదిస్తయంసమామయా తద్భావనీహ్నిబలాదుత్పత్తవ్యసునే

నసంప్రతితథావారద్వయః ధూతలే । ఆశాపాపధితచ్చగీరమిదమత్రాత్మనీ
 త్యుపాత్తం మయా తద్గతాన్వద్యనిపెదయైతదఖిలం దాగ్నేవతకేతోః పురః ॥
 శ్రుత్యైత్థమిందుగిరమభ్రవభేనధావనైవమానికంకమపిఘోరమలంఘయం
 హి । రెతాపసాపశదమాం యదలంఘయస్తవం తస్తాద్భజాశ్వతనుమిత్యశ
 పత్సమాందాగ్ ॥ ౧౦౦ ॥ X ॥ తదను సరభసముపసృత్య భగవన్ప్రసీద
 సుహృద్విరహవిలుప్తవిచేకేన మయాపునరజ్ఞానైన కిలొల్లంఘితాశ్చితదే
 నముపసంహర శాపమితి సాంజలిబంధంవిజ్ఞాపయతి మయిదత్ప్రవాయః
 శాపోనాన్యధాభవతి కింతు కియంతంకాలం యదావహానత్వమేష్యసి త
 దవసానే స్నానైన ధూతశాపోభవిష్యసీత్యాకణ్యం యద్యేవమిందుసా
 నహ పుండరీకశ్యాపదోషదవశ్యమవనాపుత్పత్తీమాసాదయిష్యతి తదవి
 యుక్తమేవ వామామాతనోతు భగవానితి మదధనామంగీకృత్యసుప్రీ
 తమానసస్సవైమానికః క్షణమనుచింత్య తపస్విన్నుజ్జయిన్యామపత్యహే
 తోస్తపస్యతోస్తారాపీడశుకనాసాభిధయోః క్షితిపతిసచివయోరపత్యత్వ
 మవశ్యమధిగంతవ్యమాభ్యాముడుపతిపుండరీకాభ్యామతస్తవమపి ద్విజ
 రాజాత్మకస్య రాజసూనోరధిగచ్ఛ వాహనతామిత్యభిధాయ యథాగ
 తం నిజంగామ ॥ ౧౦౧ ॥ తత్క్షణమేవాధస్థితై నీరనిధౌ నిపత్య తద్వచ
 నానురూపం తురగరూపముపైతేనాప్యపరిత్యక్తప్రాక్తన ప్రబోధేన
 మయాతావదేతదర్థమేవ కిన్నరమిధునానుధావనదమ్భేన భూమిమిమా
 మానీతశ్చంద్రావతారశ్చంద్రాపీడః కించ ప్రాప్తప్రాక్తనసంస్కారబ
 లాదభిలషన్యస్తవయాముగ్ధయా శాపానలనిదగ్ధస్తమేనం పుండరీకావ
 తారఇతి జానీహిత్యాచఖ్యా ॥ ౧౦౨ ॥ తతస్తదాకణ్యం హాదేపపుండ
 రిక హామదెకాయ త్రజీవిత హా మన్తయసకలభువన హా మత్ప్రణానాధ
 హా లోకాంతరయాయినోపితవప్రాణహారిణ్యహామేవరాక్షసిసంవృత్తా
 హాబ్రాహ్మణహానన ప్రయోజనముద్దిశ్యేవ హతవిధినం వరాశీసముత్పా
 దితాస్తి హాస్వయమేవ భవంతంనిహత్య కమన్యముపాలభే కమాక్రూడా

పదితనవేద్ది బూహికింకార్యమద్య || ౨ || ౫ || ఏవంపరిపృథ్వితికాదం
 బరీమాశాన్య మహాశ్వేతాప్యేవముదీరయామాన || ౩ || ౪ || కిమన్యగ్న-
 త్వం వదకిముపదేశార్థమప్యస్తినంప్రతుప్రదంతస్సర్వోస్తాచ్యుతగ్రహ-
 తతఃపూజయాజ్కన్తమేనమ్ | శిలామృత్సామరూపిణ్యపిదిశతి శంధేవతా-
 రాధితాచేదతశ్చంద్రాపీడాత్మకశశివదారాధనంకింసదద్యాత్ || ౪ || ఇ-
 తినిశమ్యతకుక్తిమథాదరాన్నపతిసూనుతనుంపరిగృహ్యసా | క్వచిదపి
 ప్రణిధాయశిలాతలే పరమదైవధియాతమహుపుజత్ || ౫ || సరపతిసుర-
 మూర్తిఁసాదరంపూజయంతినయనగళితబాహ్వాతత్పదాలజ్జుతాంకా |
 దివసమనయదెషా తంయథాత్వదేవ క్షణమివరజసింతామప్యన్వేషదని-
 ద్రా || ౬ || ప్రాతఃప్రవృద్ధరుచిమస్యతనుంశనైస్సా కర్పూరశీతలకరె-
 ణపరామృశంతి | కామప్యపూర్వతనుకాంతిర్పరింసరీక్ష్య పార్శ్వస్థితా-
 మకథయన్తదలేఖకాంతామ్ || ౭ || తథాహి || కణాంతాయతమీక్షణ-
 ద్వయమహర్నిలోత్పలాభంముఖం పద్మాకారమిదంద్విరేఫరుచయస్సంప-
 ల్లితాగ్రాంకచాః | పాణీవల్లవకొమలౌకినలయస్పృహాశురేషోభరశ్చేష్టై-
 కావగమన్తరాత్తవిరహాచ్ఛాన్యీకృతాత్రాధునా || ౮ || నిగద్యేసందేషి-
 మేదినిశాత్త జేభ్యోమహాశ్వేతాయైచాదర్శయత్తంకుమారమ్ | అమీసర్వే-
 హృష్టామస్తకస్యస్తహస్తాఃప్రభావస్సోయంతేదేవిఖల్విత్సవోచక || ౯ ||
 భోక్తుంగచ్ఛతిరాజపుత్రనివహేన్నాత్వాస్వయంచాదరాద్భంద్రాప్రీడప-
 దాంబుజార్చనపరాభుక్త్యావఫలాప్యేనసా | నీత్వాతందివసంపరేమ్యరయి-
 సఖ్యాసాద్యపిత్రాంతికం త్వంబూహిమముదంతమిశ్యభసశౌకాదంబరీ-
 ప్రాప్నిహోత్ || ౧౦ || గతాగత్యజవససాపిసశతే సిద్ధాకిలాభీప్సితం
 సందిష్టంననులెప్రభూతపరిమాధ్యాపిత్పభ్యామిదమ్ | నన్యో నాన్యను-
 గుణంగతానిమహితంచంద్రావతారంసరమ్ దృక్ష్యావౌభవతీందురీతంపతి-
 యతాం శాపావసానేత్సితి || ౧౧ || ఇత్సానిశమ్యముచితాయుపరాజదే-
 హం కాచుబరీపరమదైవపదర్భయంతీ | సమాగమకథమపి వ్యవసరియ

నడన్యః (ప్ర) పుంసశశ్చనయంతాభవమిక్షుతే స్త ॥ ౧౨ ॥ X ॥ తదాసీమమ
 స్తగంధబంధురసౌగంధకాసు మహామరదబింబుసంభోషానాద్వదమంధర
 మిలిందబృంద సుందర సంరావామేడితశాలినాలకబాలికా గీతిరవముఖ
 లీకృతనిల కేదారభాగః శశభరకరపిశేషవిశదీకృతవికసిత కాశకుసుమవిస
 రవ్రకాశితాఖల కాశాప కాశః చుచితరక మలాకరశిశిరసరసిజపరాగశేఖ
 రితనమిరికిరొరసుభగంకరాహర్షుఃత్రిభువనవిజయప్రయానాత్సనోద్య
 తస్తరసాఃప్వభామస్తేనికాయమానమానసౌకస్సమాలోకినసందూషితపథి
 కిహృదయస్సమాజగామశరత్సమయః ॥ ౧౩ ॥ తత్త్రిప ॥ జాతుత్కృతపతిపుత్ర
 పాదయుగళీమూలోపవిప్రమిమాం గత్వాదైకుమారకర్షిరయతీత్సుత్రా
 మ్యతాచేతసా । తారాపీడనియోజితాఃపరిజనా శ్చ త్రావపునడతం సవి
 యం సాక్షాద్విక్షితుమాగతాఇతిశనైస్తామైఘనాటాబ్రవీత్ ॥ ౧౪ ॥ వృ
 త్తసాగర్షవిచార్యసంప్రతిస్పృధాగంతస్యచేభిఃకథం సాక్షాత్కృత్య సమ
 స్తప్తమపి లేగచ్ఛంభురాజాలికమ్ । రత్నశృంతు యథేచ్ఛమాస్యక
 మలం న్వసావమిసస్సాదరం సర్వానాసయతాని పౌత్రమదిశత్కాదలబరీ
 తంతవా ॥ ౧౫ ॥ X ॥ ఏవమపసియని దేశానుపదం మేఘనాదేనాభ్యంత
 రం ప్రవేశితేషు చంద్రాపీడచరణారవింబసంపద్యనామండకందళితానంద
 తుండలహృదయారవిందేష వ్యవధింతితోపసతతద్దశానిర్వణాననిరగణశ
 నిగణ శితాశ్రీధారాపుంశ్చూరితాసనసరోజాలేషు లేమ నిశ్చలనిహితదృ
 ష్టిః కాదంబరిగిరమేవముదీరయామాన ॥ ౧౬ ॥ తథాపి ॥ ప ॥ యద్భుజ
 భుజాపగ్ధ్యదగ్ధిలుస్థాం ధుఃఖంభజేద్భుస్సహం సహ్యంతద్భృదయస్యయ
 త్కిలనస్థాపితంభవమన్యతే । పుత్రాంభావ్యఖలోభవద్భిరభానా సా
 క్షాత్కృతాపీక్షితం చంద్రాపీడముగంభుదాకిమనయాయాతా త్రవాత్ని
 త ॥ ౧౭ ॥ సాక్షాత్కృతాపిహృదముర్యోదినాశవారావాచ్యాసహి ప్రి
 యంసంతరికదాపి దేవే । లబ్ధదరోభవదలోకేతవషచాస్తీత్యావేదనీయ
 మిదమేనభవద్భిరస్మి ॥ ౧౮ ॥ చంద్రావర్తయోగురుజనాన్నగరుభ్యమారా

స్వత్వ్యాగతాసురచిరాద్యదిరాజనూనుః । వార్తాస్ఫుటిభవతి సాన్వయ
 మెవస ర్వేత్వాకణ్యోతేసవినయం జగదుస్తదాతామ ॥ ౧౯ ॥ తథాపి ॥
 పుత్రోదంతమజానతాధికశుచాదేవేన స మ్మేషి తైరస్తాభిభృతవీదైరి
 హాకథంస్తాతవ్యమాజ్ఞాంవినా । పృత్యంతశ్రవణోత్సుకస్యవిగళద్వాషమ
 విలోక్యాననం తిష్టామోధురినిర్వికారవదనాస్తూష్టికగుహావయకు ॥ ౨౦
 ౫ ॥ ఏవముదీర్య విరతవచనై పరిజనే జానామ్యనుదితమిదమీదృశన్య ప
 రిచితస్య పరిజనన్యకింతు గురుజనహృదయాతజ్కుశజ్కుయా వయోసమభి
 హితం కిమిదానీమనుష్ఠితవ్యమచిరాదేవ నిర్యాతునరపతిచరణసరిజపరి
 సరం పరిజనాయమనెనసహ విశ్వసనీయగిరమపరమపి సంప్రతి సంప్ర
 త్యయాయ స మ్మేషయేత్వాత్మానమాజ్ఞాపయంత్యాం చిత్రరశపుత్రాన్
 మయనుపి మేఘనాడః కుమారసేవకం త్వరితకం సత్వరంప్రేషయామా
 స ॥ ౨౧ ॥ తదను చిరాదప్యవిదితతనయోదంతతయా నితాంతముత్తామ్య
 స్తీవిలాసవతీసుతసుఖాగమాథామనంతీమాతృకామర్చితమవతీదేవతా
 యతనమాసేదుషీ వేగాదాగత్య దేవిదిష్ట్యావధానే పర్యాగతా యుష
 రాజప్రవృత్తిరితి పరిజనఘోతమాకణ్యో కణాంతవిస్తారి తేక్షణాహరిణీ
 వ భ్రష్టశిశుదేశాసు నిక్షిప్తనిశ్చలదృష్టిస్సమీపమావతతః పరితాపపరి
 ఙ్ఘానముఖాంస్తవ్రితకప్రముఖాన్పరిజనాన్ప్రసమీక్ష్య భద్రాః కథయత
 వత్సస్య చంద్రాపీడస్య ప్రవృత్తిం కుత్రవిలోకితః కిమిథామిహ సస
 మానీతః పరిఙ్ఘానయష్టదానసవిలోకనైన చింతయతిచిత్రమిదమన్యథా
 తన్మైబ్రాత జీవతికిం వైశమ్పాయనేనసహపత్నీభి సభయమాపుచ్ఛమా
 నా దేవి జీవతి యుషరాజోయమచ్ఛదసరస్తీరే నిర్మితోస్తాభిరపరమ
 ఖిలముదంతమసౌ త్వరితకఏవనివేదయిష్యతీతికోకాతి రెకముక్తిభూతేషా
 లైష కిమన్యదాపెదనీయమనేసయదాపెదితవ్యం తదఖిలమతివికారైరై
 వ భవదాకారైరావేదితమిత్యభిధాయ తత్రమాతృగృహచత్వరపవ వి
 లన్తు మెవమువచకృమే ॥ ౨౨ ॥ ప ॥ హచంద్ర ప్రియచంద్రశీరలవస

శ్చంద్రాన్యభూదంద్రహా చంద్రాపీడనకర్తృగురుజనసేవయాపరిజ్ఞాపి
 నా । అగచ్ఛామ్యహమంబతూణామితియ త్రద్విస్తృతం కింతవయా దు
 మ్పాప్రపస్త్రమితిప్రియాణసమయే యచ్ఛాశితంతస్మృనమ్ ॥ ౨౩ ॥ అపి
 చ ॥ మామమేతివదన్మునస్సర్వదపి త్వంవేముఖందగ్ధయస్తృతావస్తా
 క్తస్సశ్శేషమగ్నిపయగికింవాద్యశౌచామితే । కంవానైర్విగ్ధహంధా వృధా
 పిలపిత్రజ్జీవామ్యలజ్జీతిసా శంసంత్యాభిజనాపలమ్బితతనర్హూర్భాంప్ర
 పిదేచిరాత్ ॥ ౨౪ ॥ X ॥ తదను సరభసమాగత్య పరిజనెననివేదితం
 నిమలమపి శిశమ్య తముదంతం భరాధనాపి సహశకనాసేనాశు వశా
 మారుహ్య నికాత్య నగరాదపగతి మాతృకాగృహజగణమాసాద్య పరి
 తః పరివృతపరిజనపరికలితశిశిరౌపచారపరమ్పరాప్రాప్తచేతనామీషదు
 స్త్రితలలచనాంతాం ప్రాణకాంతాం కరాంచలనఫాలకపోలభుజమూ
 లనయనహృదయదేశేషు పరిమృశంత్యగద్గదమేసంనిజగాఢ ॥ ౨౫ ॥ ప॥
 దేవిస్యాత్సత్యమేతద్యదినహిపునరప్యేషవత్సాద్యజీవేత్రతిగ్రం వ్యధైః
 పృలాపైస్సుతసుఖమఖిలంలబ్ధమస్తాభిరాసీత్ । కింతావధాయాత్ర రాజ్యం
 మునిసనముపయామితివాంఛానపూణాన్సరాప్తిష్టాభానిధిర్భువి ననుమ
 హంతగపుణ్యరాశేగఫలహిం ॥ ౨౬ ॥ X ॥ అపిచేదానీమస్తత్ప్రహితై
 రైవవధికైస్సానకమభినవాగతః కుమారసేవకస్తవ్రితకస్సకలమపి జానా
 త్యవరముదంతమితి జానంత్యప్యేనమనాపృచ్ఛ్యైవ మూర్ఛితాభూదైవీతి
 తావకినాదేవ పరిజనాదపగతమస్తాభిరతస్తమప్యాపృచ్ఛ్య మరణజీవిత
 యోరైకముగిరీరుత్తఖత్యాత్మనిదేశాత్ప్రతిహార్యా పురస్తాదానీతేచ తస్మి
 న్ముఖలమాపెదయతి చంద్రాపీడహృదయదళనవారాశ్రవణవిషణ్ణాంతః
 కరణః ప్రసాద్య కరమార్తనవ్వగమితిపర్యదేవయతనరదేవః ॥ ౨౭ ॥ తథా
 పి ॥ ప ॥ విరమవిరమభద్రశ్శ్రావణానివృత్తాత్వరితకకథనీయంయ
 త్రదుర్తి తవ్యయామే । హృదయమధికహృష్టంశ్శ్రావణయశ్శ్రితంచ
 శ్శ్రితిగిరిదరితార్థాప్రశ్నకాంతానిపూర్ణాన్ ॥ ౨౮ ॥ అపిచ ॥ కథం వ

త్సతాన్తం స్వహృదయభిదామగ్నిమధికం నృశంసాహంతామి వయమపి
 యదాకణ్డ్యసుఖతాః | హలైక్ష్మిప్రాణైర్వాకింఝడితిశుక నాసాచరచిలిం
 ముహూర్తాయంసాధు స్తనయమనుగంతుంననుమదా || ౨౮ || తతః || స్వం
 దుగ్ధిమవ్యవిగణయ్యవిలాసవత్యా పార్శ్వస్థయాభృతతనాదితి దుగ్ధితే
 స్త్రికా | దేవాద్యదీర్ఘాహృదయోపితనుంబిభృతే శాపాత్కుమారణ్ణతి స
 ర్వమసావభాణీత్ || ౩౦ || తతః || తత్సర్వం యవరాజమంత్రీసుతయో
 శ్చృత్వాచరిత్రంతతఃక్షౌణ్శేశుకనాసమశృకణి కాభాజాదృశాపశ్యతి |
 విస్తృత్యాఖిలమాత్మదుగ్ధిమపిసోప్యాశ్వాసయామాసతం సుస్నిధౌస్సవి
 యమదేతాలపిసుహృద్దుగ్ధిఖంసహంలెనహి || ౩౧ || భోరాజంత్సుభుజ
 ఖమోహవిషమే సంసారచక్రేద్భృతాఃప్రాక్కర్తానుగుణం స్వరూపమగ
 మన్నానావిధాజంతవః | దేవానాం భువిజన్తకారణపశాణ్ణాత్రంహికిం
 చాకృతిశ్చాపాన్నశ్యతిభారతాదిమనకింతాశ్చాపవారాశ్చృతాః || ౩౨ ||
 తథాహి || సౌదాసోమానుషావోనహుషనరపతిస్సర్పరూపస్త్రిశంకుశ్చ
 ణ్డాలోభూద్యయాతి ప్రదణిమవికలశ్చాపదోషాస్తునీనామ్ | సిద్ధంజన్తామ
 రాణాం నృమహరిరగమద్రామతాంభాగవత్సం చంద్రాపీడాత్మనేం
 దుస్తనయపదమగాత్పుణ్యతస్తేతథేవ || ౩౩ || అపిచ || ఆవాభ్యాం శశి
 పుండరీకయుగళం స్వప్నైయదాలోకితం తస్మాత్తజ్జననే భృమంత్వజపరా
 నూజ్ఞేవికాయాసుధా | తాంగర్భేదధదేషసంప్రతిపునజ్జీవైత్కిలాసంశ
 యం సత్యం చైతదవేహ్యము త్రనకదాప్యక్షేమమాలోచయ || ౩౪ || కిం
 చ || శాపావసానసమయేతునవోఢయాస్త్రిన్గంధర్వరాజసుతయాసహసం
 నివత్య | పాదాంబుజంసమతిసత్యవిరేణదేవస్త్యక్ష్యత్వదభ్రవరితాపమి
 మంసమస్తమ్ || ౩౫ || కించ || తయోస్తాపచ్ఛాపస్సతుకిలదోస్తాసుయ
 దతః కిమిత్యస్త్రిన్వస్తున్యపివహసి శౌకంత్వమభునా | సురాణామర్చా
 భిక్షితిసురవరాణాం బహుధనైర్దునీనాం సేవాభికురుముదమమీలైద్య
 శుభదాః || ౩౬ || X || ఏవమాకణ్డ్య కర్ణకసాయసం తద్యవసమాశ్చభవ

న్నమంతరేణ కోన్యో మామేనమాశ్వానయేత-స్యవాపరసేవ్యదృశీ నమ
 యజ్ఞతా కస్యవాస్యస్య ఫణితమాకణానీయమస్తాభిరపి కింతు వత్సవక్ష
 స్థనిలవిదళనవారాశ్రవణాదన్వతం త్రమిదమస్తదీయం సావీంతమతస్సం
 వృతి ప్రస్థానమంతరా నాన్యః స్రాణధారణోపాయఇత్యభిపదతి భూ
 షతౌ యద్యేవమాద్యపుత్రసాం ప్రతమలంకాలాతిపాలేన యతస్వప్ర
 స్థానాయ మచ్చి త్రమిదముత్తామ్యతి పుత్రవక్త్రచంద్రదర్శనాయ సుత
 రామవిశ్వసనీయహృదయస్ఫుటనస్య వత్సస్యవదనారవిందం సాక్షాత్ప్ర
 సమీక్ష్య తదనుతదను గుణమాచరిష్యామి ఇత్యపాస్య త్రపామాలపం
 త్యాం విలాసవత్సాం కొపి వసుమతీసురశ్శృకనాసన మ్మతస్సరభసంసమా
 గత్య దేవి విష్వగపరిస్ఫుటముదంతమేనమాకణ్యా విష్ణుమానసా మ
 నారమాసమాగత్య మాతృకాగృహపాశ్చాత్య ప్రదేశే ప్రభోర్విలజ్య
 స్వయమేక్షైవ వర్తమానా జీవతికిం వైశమ్పాయనస్సహకుమారేణ కీదృశ
 స్తయోరుదంతః కదాపునరాగమిష్యత ఇతి దేవీమాపుచ్ఛతీతి వ్యసిజ్ఞప
 త్ ॥ ౩౭ ॥ ప ॥ తన్మృతివారాయాలవ్యతికష్టమిదంనిశమ్య రాజాతు ।
 దాష్పజలాప్లుతనైత్రాందేవీమాహస్త ఓనముఖః ॥ ౩౮ ॥ తథాహి ॥ నైవా
 శృణోత్తవసఃఖిలవత్సవారాం శృతాన్యతస్త్యజతిజీవితమేవతత్త్వం ।
 ఉత్తిష్టచైర్యమవలంబ్య నిగద్యనర్వం సంస్తంభయప్రీయసఖిమితితాం ను
 నాద ॥ ౩౯ ॥ ప్రభురథగృహవజ్జంప్రస్థితానుజ్ఞయినాన్యస్తవ్రితగమ
 నవిహ్నాం ప్రాన్తసాంత్సన్నిపృత్య । కతివయదివస్తేరెవాశ్రితాద్భదతి
 ర్జస్తవ్రితకమథవారాన్దేవతాయాదిదేశ ॥ ౪౦ ॥ అశతేనసహగతంవి
 దూరే నిఖిలంపీక్ష్యసరాజపుత్రలోకమ్ । నృపతిగ్విధితోపిహృష్టవ
 త్తాం మహిషీం పార్శ్వగతామవౌచదేవమ్ ॥ ౪౧ ॥ దేవి శుచాలుప్ర
 తిహతమశుభం వత్సఇదాసీంతనుమయిపహతి । తత్పదజీవీ నృపసుతనిచ
 యస్తత్పదమూలాదయమభివతతి ॥ ౪౨ ॥ తచ్చృతాన్విజపాణినాయప
 నికాముత్సాద్యదృష్ట్యాదిరం దృష్ట్యాతంసుతనిర్విశేషమఖిలం సంత్యజ్యై

ర్యంశుచా । హత్వంవత్సనదృశ్యసే కథమమీప్సిత్వా రటంతింప్రియామా
 శాస్త్రిప్రణయాదప్యచ్ఛదఖిలం తంమెఘనాదంపురః ॥ ౪౩ ॥ సంజ్ఞా
 హైనాన్యద్దేవనేష్టేవనష్టా దేహే కాంతిః ప్రత్యహంవధతైస్య । ఇత్థం
 శ్శుత్వాసోపి దేవీసమేతో మాహశ్వేతంతంజగామాశ్శమంద్రాక్ ॥ ౪౪ ॥
 తతః ॥ చంద్రాపీడగురువ్రజాగమనమాకణ్యాతిదీనామహ శ్వేతాహం
 తహతాస్తిదగ్ధవిధితైత్యాధావ్యవేగాద్గుహమ్ । మూర్ఛాంచిత్రరథాత్తు
 జాపరిజనవ్యాలంబితాత్తావిభుస్తందేశంచమనోరమాత్తవపుషాదేవ్యాన
 మంప్రావిశత్ ॥ ౪౫ ॥ శాంతప్రయత్నమవినష్టశరీరకాంతిం పుత్రం
 శిలామయమివ ప్రసమీక్ష్యదేవీ । రాజానమప్యవిగణయ్యమనోరమామ
 ప్యాక్షిప్యచోద్ధృతభుజాధురిధావతిస్త ॥ ౪౬ ॥ గాఢాంతదంగం పరిరభ్య
 దోర్భ్యామామూయశీషంపరిచుంభ్యగండౌ । తత్పాదపద్మద్వయమా
 త్తమూర్ధనాన్యధాయదేవీచిరమిత్యరౌదీత్ ॥ ౪౭ ॥ తథాహి ॥ ఏష్యే
 హ్యత్రకుమారదులభచిరాద్ధృష్టోసిదెహ్యుత్తరం మామాలాకయదుః
 ఖితామనుచితారీతిఃకుతస్తేమయి । ఉత్తిష్టాంకముపెత్త్యదర్శయసకృత్సే
 హంసుపుత్రోదితం శౌచంత్యాఅపిమెవచోద్యనశ్యణౌష్యేవత్వమేవంకు
 తః ॥ ౪౮ ॥ అపిచ ॥ ప్రణమచరణాన్నేహద్ధూరాగతస్యపితృద్వ
 తం కవ్తవజనకేభక్తిధర్మజ్ఞతాకవనతాదృశీ । త్వయి వయముదాసీనాన
 స్తస్తవీమాన్వయథాసుఖంతివ్విచహురుదంతీం తాంప్రాహస్తసాంతరిత
 వ్యధః ॥ ౪౯ ॥ తథాహి ॥ కృతేకోకేకంతస్సుటతికఠినంనైవహృదయం
 ముఖాన్నిర్యాత్యేవాలపితమిహనాజీవితమిదమ్ । ఘనంచాశ్శుప్తాయః
 పతతినవపుస్తత్ప్రజశుచంసదేవాత్తాభాగ్యాదయమగమదస్తత్తనయతాం ॥
 వత్సాదర్శనమావయోరసుఖదం దృష్టేత్రశౌకంజహీహ్యవాభ్యాంహి మ
 నోరమార్చనచివావాశాస్వసనీయావిమా । వత్సాజ్జీవనహేతుమంకగమి
 తాం కృత్వావహూంమూర్ఛితాం సంజ్ఞాంలంభయదేవిసంప్రతితతోరోది
 ప్యసిసేవచ్ఛయా ॥ ౫౦ ॥ ౫ ॥ ఇత్థం క్షోణీపతివాణీమాకణ్యాయవరా

జచరణముత్సృజ్య కుత్ర మత్పుత్రకప్రాణప్రతిలంభనిదానం వధూ
 రిత్యాధావ్యసరయమారోపితాం కామారచయ్య కాదలబరీం చిరతరమద
 సీయానసరసీరుహం దగ్ధం దగ్ధం తత్ప్రాలకపోలలోచనై నిజకపోలమా
 ధాయ శీతలన కరతలేన తదీయం హృదయంపరిమృశ్య మన్తాతస్సమాశ్వ
 సిహి పియూషమయ త్వత్పాణిపంకజపరామర్శప్రాభవాదైవ పునర
 ప్యాలోకితం చంద్రసఖం ముఖం చంద్రాపీడస్యేతివదంత్యాం విలాసవ
 త్యాం చంద్రాపీడనామోచ్ఛారణసమకాలమేవ సంజ్ఞాం సమధిగమ్యల
 జ్జాతిరేకమూకామంకాదసతార్య మదలేఖయాకారితగురుజనవందనామా
 యుష్మతి దీక్షుమవిధవాభవేతి విలాసవతి విలీణాశీర్వాదాం కాదలబ
 రిమాలోక్య చంద్రాపీడమేవోజ్జీవితం మన్వానో మహిజానిశ్చిరమేనా
 మతిదృఢమాలింగ్య పరిచుంభ్యచ భుజశిరః పరిమృశన్తదలెఖాంప్రత్యైవ
 మాచఖ్యా ॥ ౫౨ ॥ తథాహి ॥ ప ॥ యల్లభ్యం సుతవక్త్రదగ్ధనమిదం
 త్వస్మాభిరాసాదితం దృష్టాః కిలకేవలం పయమతః కింవాప్తితైర్వాగతైః ।
 యత్సంగాదవినాశినీ సుతతనుస్తే సమాన్యపార్శ్వే వధూరాస్తామిత్యభిధా
 యసత్యపిగృహే కుంజంకమప్యాపనత్ ॥ ౫౩ ॥ అసౌ మునిజనోచితై స
 ముపవిశ్యతత్రాగ్రతస్థితాంత్సమదశాన్మృపాంతస్సవహుమాన మాహూ
 యతా ॥ నశోచభవిధైర్బలాద్ధురిశుభంహినస్సంభవేత్ప్రకామమితి సాం
 త్వయస్తునివదాసతస్త్వినన్ ॥ ౫౪ ॥ తథాహి ॥ నారీప్రేమలతాసుసంస్తు
 తజనప్రీతింమృగేషావత్తజప్రేమక్షోణిరుహేచువస్త్రధిపతాంపత్నా రణౌ
 శాంశమే । దర్శేపాలనసాహసంచమునిపద్విన్యసన్దేవ్యానమం చంద్రా
 పీడముఖావలూకసుఖతస్తతై సరాజానసనత్ ॥ ౫౫ ॥ *~*~*~*~*~*

ప ॥ ఏవంజాబాలిరుక్తాస్త్రితరుదిరముఖశ్శాన్యకాంస్తానవాదీదాయు
 వ్షద్భిర్భవద్భిరుదిరతరకథాసంవిధానంశ్శుతంవా । యత్ప్రకాంతోస్త్రి వ
 త్తం తదపిచవిజహద్ధూరమాపాతితోహం తత్ప్రావత్పుండరీకస్సచిహ్నన
 యహం కీరతాంచాద్యశాపాత్ ॥ ౫౬ ॥ X ॥ ఏవమభివదంత్యైవ భగవతి

జాబాలో బాలస్యాపి మే రసనాగ్రవిద్యోతమాననిరపద్య విద్యాసంహ
 తితయా సమ్భూత ప్రభూతభవాంతగస్త్యతివైభవాత్తా రాపీడ చంద్రాపీ
 డవిలాసవతిశుక నాసమనోరమా చిత్ర రథసుతామహాశ్వేతాది ప్రవృత్తా
 వంతఃపరిభావితాయామవ్యనుత్పన్న పక్షతయా తమపగమచెష్టామాత్ర
 వైకల్యాత్కథమాస్తే మామంతరేణ మాతా కథంపితా కథం తాతస్తారా
 పీడిః కథమంబావిలాసవతి కథంపావయన్యశ్చంద్రాపీడిః కీదృశః కఙ్కింజ
 లః కింభూతామహాశ్వేతాపీత్యాదిక మంతశ్చింతయితావ్ క్షితితలవిన్దస్త
 మస్తకం పృణమ్య భగవన్భవదనుగ్రహాతిరక్త ప్రాదుర్భూతప్రభూతప్రా
 క్తనప్రజ్ఞాతయా స్మృతాఖిలబంధుజనై మన్తరణవార్తాశ్రవణవిశిఖాహృద
 యధంద్రాపీడస్త రణవిధిణామానసే మయి తదుత్పత్తికథనై కరోతుభ
 గవాస్పృశాదమన్యత్ర తథుతరేణ నవస్తుమభిలషామీతి నివసయం మ
 యానుయక్తసోయంమహాషిఃస్సహపాఃమషఃమిత్థం కథయామాస ॥
 తథాహి ॥ ప ॥ దురాత్మన్గతోయేనదీనామవస్థాం తదెవానుబధ్నాసిచా
 పల్యమద్య | యదోద్భిన్నపక్షోసిసంచారకక్షస్తథాప్రక్ష్యసీదంహివత్సా
 మ్యహం తె ॥ ౫౯ ॥ ఇతికథయతిత్స్లింస్తాతమేవిస్తయోతః కథయకథమ
 ముష్యన్వగిణస్సవ్విలమాయః | షరమునికులజాతోప్యేషకామ్మికుతో
 భూదితిమునిరపిపుత్రేణానుయక్తోజగాద ॥ ౫౯ ॥ తథాహి ॥ స్పష్టంకా
 రణమత్రపుత్రకయతస్త్రిరతనఃకేవలాత్సంజాతాయమతోల్పమాయు
 రభజతుంఫీర్యవైన్యాత్కిల | స్త్రిరతఃప్రభవోపజీవతిచిరాదిత్థంశు
 తౌవైద్యకేచోక్తంజీవతియేనదీఘమయమారబ్ధస్సవ్విత్రాకృతుః ॥ ౬౦ ॥
 తదాకిల ॥ జాతాపూర్వస్త్వతిరపిముఖేవాక్చమేతత్ప్రసాదాద్దీఘాయు
 స్యాన్యవధయితథయం కాక్రియేత్థంమయోక్తః | విషవిద్యప్రాప్తవనసమ
 యోస్తాకమాసన్నవప జ్ఞాన్యస్యేతత్పురణితనభామాశుభితోవదతిష్టత్ ॥
 ౫ ॥ ఇతిమునికులవతివదనవనరుహవిగళితమహితకథానుసంధానానుచిస్త
 నాయత్రచిత్తతయా విస్తృతగురూచితవృత్తౌ యథాస్థానంయతే ముని

హృతే నిజకరకషలపరికలితమాకలయ్య మామౌత్తాటజముపసీయప్రా
 భాతికకర్తకకళాయ ప్రయాతేచ జాబాలిసుచే తిర్యగ్జాతిపతనపరిదింత
 నవిషణ్ణాన్తనికరణోహమదింతయమ్ ॥ ౬౦ ॥ తథాహి ॥ ప॥ శ్లాఘ్యమర్త్య
 ములూచ్ఛహః ప్రథమతస్తత్రాపి సర్వోత్తమంబ్రాహ్మణ్యం కిలతత్రపూర్వ
 సుకృతాల్లభ్యం మునిత్వంవగం తత్రాపుస్తమదివ్యలోకవసతిఃపుణ్యంవి
 నానాప్యతేతత్సర్వంహిమయావిశాళితమభూత్కామస్యదోషాద్యధా ॥
 తిర్యక్త్వంమమ సర్వకర్తృహితం నశ్యేత్కథంమేమనఃప్రేమాద్యైస్స
 హపూర్వబంధవ జనైస్సంమేళనం సౌవత్కథంహితావతానివిధృతేన ధ
 గ్ధవపుషా కింవానయంతత్ర్యజామస్తచ్చోకనమవశైకనిపుణం దైవంకృ
 తాధాంధభేత్ ॥ ౬౧ ॥ ఏవం విచింతయతిమయ్యస్వస్మత్కృతాతద్రాశ్చేదీ
 తకెతునికటాత్సకపింజలూద్య తావంద్రష్టుమేత్సపితృపాశ్వేగతోఽస్తి
 శ్చేతిజాబాలిహనురవదత్పరితాపయన్తామ్ ॥ ౬౨ ॥ తతావస్వేనయమాం
 త్వమద్యభగవన్నిత్యక్తవశ్యేనమయ్యాగచ్ఛంత మదూరపివతమహంభృ
 హ్వాసబాపెక్షణః । తిర్యగ్జాతినిషాతితఃప్రియసఖంతావంవీక్ష్యదృష్టంచ
 రాత్కింశ్చాన్యమి కిమాచరామ్యహమితిక్షుబ్ధస్తదారౌదిషమ్ ॥ ౬౩ ॥
 గ ॥ ఏవ మనుయంజంతం మాముఞ్సంగ మారోవ్య సఖ నిఖిలమస్తదు
 ధంతమంతర్దృష్ట్యాప్రధమ మేవవిదితావతత్ప్రతికారక్రియాకరణోద్యతవీ
 వ తాతపాదే పురస్తాత్పరిత్యక్త తురగాకాగం సాధ్యసోద్యాంత తా
 రం మాం సబాషపధారం నిరీక్ష్యవత్సకపింజలమాభైషీజానతోఽపి
 వ్రధమమేవ తత్ప్రతిక్రియా మకుర్వతః ఖలుమమైవాసాదోషస్సంవృతి
 వత్సనిమి త్రమేవ వ్యక్తాంతమిదమాయుష్కరం కమః సిద్ధప్రాయమేవ
 మావిషీదేత్యాజ్ఞాపయతిసతి తాత సయత్రీససతిమత్ప్రియసఖ స్తత్రైవ
 మాంవ్రయాతుమౌజ్ఞాపయేతి విజ్ఞాపయంతంమాముద్వీక్ష్య వత్స శుకజా
 తినిపతితాయం గతమశిభవంతం నజానాతి తత్త్రిష్టతావదిత్యాదిశ్యసంప్ర
 తిప్రాతరూహూయమాం వత్స జాబాలిమహర్షిప్రసాదాదవాప్త జన

నాంతర స్మృతిం తత్తపోవనగతం వత్సమాసాద్య వత్స నాన్యత్రవ్యయాగ
 స్తవ్య మాకమాణసానమలైవ మహామునెస్తపోవనే స్థాతవ్య మిత్య
 స్తే నివేదయేతి తాతాదేశా ద్విగతో స్తీతి కథయంతం కపింజలం సక
 రుణమేవ మవోచం || ౬౭ || ప || గతేనహయతాం నకింనుమకృతై
 నుభూతాని తాన్యయిప్రియసఖత్వయా బహుతరాశిదుఃఖాన్యపి । నక్షే
 రపివిలంఘితోవిధినిదేశఇత్యావం స్తదాహమముసానమం సుఖమతి
 స్థమస్తవ్యధః || ౬౮ || గ || తదనంతర మభ్రమధ్య మధ్యారూఢేబ్రగ్మ
 బింబేసఖే సాధయామి తాతపాదమూలమిత్యభిధాయ కథంకథమపి ప
 రిత్యజ్యమాంసభస్తలముత్క్లవ్య కుతోప్యదశానముపగతేచకపింజలేతదా
 దిప్రత్యహమవహితేన జాబాలిసుతేన తేనసంవధ్యమానోహముత్పన్న
 పక్షతావ దుత్పతనదక్షస్సంజాత జననాంతర జ్ఞానోపనిరతిశయప్రేమబం
 ధాన్తహ శ్వేతాది పూర్వబంధునంతరా నసాంప్రతిమహ స్థాతుమితి వి
 చింత్య జాతుచిత్ప్రతరుదీచిందిశంప్రతి ప్రస్థితః కిందిదేవగత్వానితాంత
 మాగేశ్వరితాంతః కుత్రచిజ్ఞంబూనికుంజే ముహూతామత్రమను
 భూత విశ్వంతిసుఖ స్తతరుమూలపతితపల్లవతల్లజ ఫలప్రకల్పిత త్సు
 త్ప్రతికార స్తస్యేవతరొః కుత్రచిద్విటపే క్షణమధ్యశ్రమానురూపం
 సావపమవాపం || ౬౯ || ప || అథవిబుధ్యనిరాద్భుతతంతుభిర్గ్రాధితమా
 త్తవపుష్పపురొభువి । పురుషమప్యవలోక్యకమప్యభీస్తమవదం నిజజీవి
 తనిస్పృహః || ౭౦ || తథాహి || మదామిష మసీషయాకిమిహభద్రమా
 మగ్రహిస్తథాయది కుతస్తవ్యయా రహసిన్నాస్త్యహం మారితః । ధృతా
 స్తియదికౌతుకాదలమనెన ముంచాద్యమాం తపస్వినమితిబ్రువన్నిగది
 తోస్తితేనాప్యహం || ౭౧ || మహాత్తనబ్ధస్తవం నహివలలలోధాన్నకు
 తుకాదమా రెమత్సావమికలితవనతిఃపక్షపతిః । నియోగాత్తత్పుత్రా
 శ్చరణసవిధంతావం నను నయామ్యతొబంధే మోక్షే ప్రభవతిహి స్తే
 వాద్యభవతః || ౭౨ || గ || ఏవమరుంతుడుం తదుదీరితం నిశమ్య నితాంత

తాంతస్వాంతః నిఖిలజగజ్జనన్యా జలజాలయాయా జతరాజ్ఞాతాపి శ్వేత
కేతుమహాషిః ప్రవర్ధితాప్యధునాయవనైరవ్యసనుమతప్రవేశం ప
కన్వణ మధిగమ్య మాతంగకన్యకా కరతల కలిత కబళకల్పిత కాయదో
షణశ్చండాలదాలానా మవశ్యం లీలాశుకాభవిష్యామివ్యభీ భూతోత్ప
త్తిలాభోగభవవ సిమధృంశతథానదీతోహమాసంహమాతఃకమలాల
యేహతాతశ్వేతకేతా హసశ్చపుండరీక మహావిపత్పారావారే పతితమి
దానీం యదినమామోచయన్ తదా భవాంతరేపి మాకురుధ్వం మదుప
గమాశామితి విలప్యభద్రముఖ ముంచమాం మునిరస్తిజాత్యామహాసంక
టాదస్తాదుద్ధత్య పుణ్యమగణ్యంప్రాప్నుహీతి మదుక్తిమాకన్యకారెరె
ముగ్ధమహా త్తరఃకిల మత్సా ఏమినీనియోగ స్తముల్లంఘ్య కథమహంముం
చామిభవంత మిత్యభిదధానే నైవతేనపక్షణాంతికమనాయిషి ॥ ౭౩ ॥
గ ॥ తదానీమగ్రితో నిక్షిప్తదృష్టిరిత స్తతో మృగయావిహరన్యావృతై
రతి రాద్యైశ్చకర్మకపరివారపరిపృత పాశ్వేచ్ఛదేశైకుండలీకృతచండ
కోదండ కాండనిరగళ నిగళితశరవిసర విష్ణోభితమృగకులైః పరుష
బభ్రుకుటిల కుంతలకలాప కరాళపదనైరింగాలసవణాంగైరదాండధరభ
టకలై ఎశ్చండాలదారకైమణ్డితోపాంతంపరితఃపరిపృతవేణుననగహ
నీకృతనదనాంకణం పర్యుషితసురామాంసవసారుధిరాద్యైకృత్తిడుగం
ధ దారుణం నారకిణామవ్యతిభీషణ మధమకమైకాపణం పక్ష
ణమహమద్యాక్షమ్ ॥ ౭౪ ॥ తతః ॥ ప ॥ మాతంగీపగ్రసమీక్ష్యసానకరు
ణా మాంమోచయెచ్చేదిదం మత్పుణ్యంకిలనాత్రవస్తుమలమస్తీత్యాకులం
మామయం । నీతావ్విదశాయదద్యసాధుకృతమిత్యాదాయమాం పుత్రక
ప్రాప్తౌసీతివదంత్యనీనయదియంచర్తావృతంపంజరమ్ ॥ ౭౫ ॥ గ ॥ ఇత్థం
మహాశ్వేవీతావిలోకనవాంచ్చయాసమంమామపి దుగ్ధంధబంధురంపంజ
రంప్రాప్యయథానుఖమధునా త్రపుత్రకవతఃస్వేతివినిగద్యమూషీభూ
తాయాం మాతంగసుతాయామహమపి సంజాతనిర్వేదశ్చింతామవాపం ।

౭౬ || ప || నతాన్వనతెనశిరసాయదిమోచనాథాం విజ్ఞాపయామి కథితా
 త్తదకోహవద్య | సోయంశుకోతిమధురంమృదుజల్పతీతి ప్రాయస్తదేవ
 మమబంధనసాధనంస్యాత్ || ౭౭ || తిష్ఠామిమానమపలంబ్యయదప్రకో
 పాద్దహ్యదితాప్యధికదుఃఖమియంతథాపి | వాచంయమత్వమధునావ ర
 మిత్వవేత్స్య మానేనతద్దిన మస్తేషమపాస్తథుక్తిః || ౭౮ || తతః || ప || ప
 రెద్యుశ్చాతీతెష్య శనసమయేమాం నిరశనం ప్రపద్యప్రాహ స్తవ్యధితహృ
 దయేవాధికమీయం | తిరశ్చుకోదోషస్తవనకురుసం దేహముదితెత్వమా
 హారేపాపంనభజసిగృహజేదమశనమ్ || ౭౯ || కించ || ప || యేషోహారవి
 హేచనంసునియతం తేషామపిప్రాయశస్తన్నాస్త్యాపదికింపునస్తవఫ
 లంవాద్యోచితంస్వీకురు || ఇత్యేతద్యుచిరొచితాక్త్యధిగతాశ్చర్యోఽము
 థాశాంతయేయోగ్యాహారతాస్త్యథాపితదహం మానవ్రతం నాత్య
 జం || ౮౦ || తతః ఏవంయాతిదినైకమాత్తరుణతాం యాలేచమయ్యేక
 దా మాంజాంబూనదపంజరస్థితమిమం సవగోకపమంపక్షణం | పశ్య
 స్మిన్నృశలక్షణామపివధూ మేనామహంవిస్మితోయావత్ప్రశ్నరహస్మితా
 వదితతనీతోనజానెవరం || ౮౧ || ఇతిశుకగదితం చరితంనిఖలమపినిశమ్య
 కాతుకాకాక్రంతః | తామానెతుం శూద్రకప్రభురాదిక్షత్వ్రతీహారి || ౮౨ ||
 తయోపదిశ్యమానాథావ మాతంగీయంప్రవిశ్యచ | తంధామ్నాభిభవంతీ
 వ వైదగ్ధ్యేనాబ్రవిద్విభుమ్ || ౮౩ || తథాహి || ఊజీభూషణ రోహి
 ణీరమణభో కాదంబరీలాచన ద్వంద్వోన్వనంకక చంద్రపూర్వజననోదంత
 స్తవ్వియాస్తాచ్ఛృతః | మాంజానీపిదురాత్మనాస్యజననీ లక్ష్మిరితిహ్వా
 యవాం సౌఖ్యంప్రాప్నుతమేకదేత్పుదవతత్థంసారణన్నాపురా || ౮౪ ||
 తతః || ఇత్యాకణాయతాన్యహాద్రకవిభో రక్తాస్త్రభూతాంస్తరః కృ
 త్వోచిత్రరథాత్తజాంరిపురివప్రాణాన్నిహంతుంస్థితః | తస్మాద్భీతజనప్ర
 కంపితతనూ రోమాంచితాంగస్సృవ ద్వాప్వస్సినన్వపపుజకామశర
 ణం తామేవదిత్రేనసః || ౮౫ || తామేవస్తరతప్తయా సహరహస్సం

లాపమాతన్వతస్తాంవిషవృత్తిపశ్యతస్సమాతయా నానారతింధర్వతః । తా
 మేవాల్లిఖతఃపురోసునయతస్సాకంతయాత్రిస్తతస్సంత్యక్తేరచిరర్కణోస్యని
 తరాం కామానలూఽవథాత ॥ ౮౬ ॥ మహాశ్వేతోత్కంతయాపివైశంపా
 యనమానసమ్ । ప్రదూషితమభూదాశుప్రాప్యపాసదిదంబువత్ ॥ ౮౭ ॥ ౫ ॥
 తదానీమతికోమలమల్లికాదివల్లికామతల్లికాలాసకీ లాస్యాపదేశదేశికా
 యమానవలమానపటిగిరిపవమానహృతమానమానిజనబహుమానితనా
 యకమానసోద్ధీపకమాధపీవీధికావిద్యోతమానవిపినాంతరానిజచాప స
 మారోపితరోపవక్రగవక్రహారప్రకోపితశాపాయుధ విఠిణాశాపసత్తా
 యమానభృంగావళీనంగత చూతమయోర్తుంగశృంగారితశతాంగగరశృం
 గారయోనిసంగరారంభకాహళీభూతకొకిలకులకాకలీనమాకణాసకలుషి
 తవిరహిజనహృదయాంతరాః సుధాకరప్రభాభాసితేందూపలస్రాసాద
 నిరక్షశ్చనిక్షశ్చితపయఃపూరవక్రకల్పితకాంతాజనరతాంతర్జ్ఞాంతిపరిహారా
 స్సురభిమానవానరాః ప్రాదురాసత్ ॥ ౮౮ ॥ ప ॥ మదకలపికకుల
 ముఖరితతరుభిః కుసుమితకురవకమధునదదళిభిః । సుమశరమదకరశశధర
 దుచిభిజానహృదిరతిమజనయదధసురభిః ॥ ౮౯ ॥ రదా సాయం స్నా
 త్వా నృపసుతమపిస్నానయితావపయోభిర్విలిప్యంగేగంధం గ్రభితకుసు
 మానైశపాశాన్విధాయ । పిబంతీవాలోక్యానిమిషనయనాకమ్పితాకా
 తరాక్షీ నిమిల్యాక్షిదవందవం దృఢతరమముం మంతుజగ్రహకంతే ॥ ౯౦ ॥
 చంద్రావీడస్తదాతస్తాదమృతాసేకశీతలాత్ । కాదంబరీ కరస్పర్శాజ్ఞేవి
 తంపునరహ్యగాత్ ॥ ౯౧ ॥ తస్యాద్భిన్నమథాబబంధహృదయం సాయం
 తనాంభోజపన్నైత్రేద్వేహ్యుదమిలతాందిసముఖాంభోజాతవత్తల్లణమ్ ।
 ద్రాక్షన్ప్రప్రిబుద్ధవన్నృపసుతస్తాంకంతలగ్నాంప్రియాంగోర్భాగం
 గాఢతరనిబద్ధ్యనిజగాదైవంతదాహాషణ్య ॥ ౯౨ ॥ పీయూషప్ర
 భవాప్సరకింకులజయోసోహంత్యయాలింగితోఽప్యితావద్దినమస్తి శాపవిభవా
 సోజ్జీవితోప్రేయసి । శాపస్సాపిదనం ప్రతివ్యవగతస్సాహుద్యకాభ్య

తను స్తవత్సంభోగవిరోధినీయమచిరాత్త్యస్తామయాతిశ్రమాత్ || ౯౩ ||
 X || అపిచేదానీఁ మహాశ్వేతాపతిః పుండరీకాపి మయైవసహభూదహ
 స్తశాపఇత్యుదీరయత్సేవ రాజకుమారే తత్రాద్యగేకాపభీవిలసిరపక్షస్థళే
 శ్చిరవిరహపాండుగండమండలమండితముఖపుండరీకః పరిత్యక్తీరశరీరః
 కపింజలకల్పితక రావలంబస్సరయమంబరతలాదవతతారపుండరీకః || ౯౪ ||
 ప || దూరాదేనంద్యష్టా చంద్రాపీడంవిహాయధావితావా | సేయంతదా
 గమోక్త్యా నితరామానందయన్తహాశ్వేతామ్ || ౯౫ || దొర్భ్యం పాద
 ప్రణతమముమాలింగ్యగాఢం సఖత్వంజామాతామే యదపినియతం పూర్వ
 జన్తానుబంధాత్ | ఖ్యాతేజస్తాంతరకృతసుహృత్సైహభావేతథాపి స్థా
 తవ్యంతే ననుసహమయేత్యబ్రవీత్తంకుమారః || ౯౬ || తతః || కయూ
 రకస్సరయమాశ్రితశామకూటీహంసాయవృత్తమధుత్రరథాయచాఖ్య
 త్ | మృత్యుంజయాభిధజప్రహరాయతారాపీడాయనర్వమవదన్తదత
 ఖకాపి || ౯౭ || X || తదను ధరాధవోవ్యధరీకృతసుధామాధురీమదసీ
 యవచనభాతురీమాకణ్య౯ ప్రవృద్ధప్రభూతప్రహషణపులితాభ్యాం
 భుజాభ్యామెనాం దృఢతరం పరిభ్య పార్శ్వస్థితాం విలాసవతీం పరిచుం
 బ్య శమస్తతస్సర్వంసహాపతిసహస్రసమావృతః పదాభ్యామెవ ప్రస్థాయ
 కుత్రమే వుత్రకఇత్యసకృదసకృన్తదలఖకామాపుచ్ఛ్య 'శుకనానదితి
 ణహస్తావలంబస్తందేశమాసాద్య గాఢతరాలింగితపుండరీకంచంద్రాపీ
 డం దూరాదేవ సాదరమద్రాక్షీత్ || ౯౮ || ప || ప్రమదపరవశం తం
 తాతమాలోక్యదూరాత్సవదిసయువరాజః పుండరీకంవిస్మయ్య | వినయభ
 రనలైప్రీతిస్సూర్వం సర్వసూర్ధ్నా నిజజనకపదాంభోజాతయగ్తంసవం
 దె || ౯౯ || తతస్సవినయంపురః ప్రణతమున్నమయ్యాత్మజంత్యమేవ ది
 గభీష్టరస్సకలలోకవంద్యోహ్యసి | ఇతి క్షితిపతిర్వదన్నఖలరాజలోకై
 స్సమంప్రసాదమపతత్రదాతనయపాదపంకేజయోః || ౧౦౦ || X || తదనం
 తరం నిటిలశిరఃకదోత సంచుంబ్య సుదృఢం సుచిరమాలింగ్య సమనార

మయా విలాసవత్యా వినదైతే ప్రణామపరంపరావరితాపితకుః సాన
 ప్రదత్తాశిరాద్వదశతానందితే సర్వేషామప్యేషసవనో జైశమ్పయినఇతి
 వీడావిలక్షాననపుండరీకం పుండరీకమాదగ్గయైస్వయంసరాజే కపి
 జలస్సవినయమువస్వత్య భగవతశ్శేవితకేతూరాదేశమేసమావేదయామా
 స ॥ ౧౦౧ ॥ ప ॥ త్వత్పుత్రగులుపుండరీకఇహనాసీతస్తతఃకారణాద్వై
 శమ్పయినసవనోమితి విద్ధిభ్రమంమాకృభాః ॥ ౧౦౨ ॥ స్యాకౌండుసమా
 నకాలికమథూదాయుః క్రియావైభవాదిత్యాజ్ఞాపయితీచమాభ్యభగవాంత్స
 శ్వేతకేతుస్తవ ॥ ౧౦౩ ॥ తతః ॥ కిమితి భగవతేదం మహ్యసూదిప్తమా
 స్తామిదమితిశుకనానఃప్రీతిపూర్వంతముక్తావ్ ॥ అవనిపతిసమేతఃపుత్రయో
 రావర్తయైవక్షణమివరజనీంతామత్యగాదస్తశోకి ౧౦౪ ॥ X ॥ సూత
 రేవ సర్వగంభర్వబలవలయితప్రాంతస్సగౌర్యామదిరయా సాకమాగత్య
 రూపానురూపవరసంగత సుతావలోకనద్విగుణిత హాషాస్త్రకక్షస్స
 హంసశ్చిత్రభస్తత్వాఃపీడనమహోత్సవవిధిత్సయాశుకంస సమేతం
 త్నోణీవతి మేవమభాణీత్ ॥ ౧౦౫ ॥ ప ॥ రాజంత్సక్రియభవసేసతివిద్యమా
 నే పుత్రాత్సవోత్రవిపినే క్రియతేతిమథాం తద్దమ్యతాంస్వనదసంతప
 నుస్సభూమిం స్వంచస్త్రిలోకమథవాశుగమిష్యభేతి ॥ ౧౦౬ ॥ జాయే
 తయత్రహృదయస్యసుఖంతదేవగేహంమయాతుగృహసౌఖ్యమిహైవ ల
 బ్ధమ్ ॥ తద్దమ్యతాం గృహసుఖానుభవాయమాణం జంమారంనిజవధూ
 సహితంగృహీత్వా ॥ ౧౦౭ ॥ తథోత్సవదిదృక్షుతాప్యభిహితస్సరాజ్వి
 తా యథైవతపరీచితేభవతుతత్రభేతిబ్రువన్ ॥ సమాహృతసభూవస్సస
 దిహేమహుటంగతో దవావసలసాక్షికం సృససుతాయకాదంబరీ ॥ ౧౦౮ ॥
 సుముహూతేమహాశ్వేతాం సుతాంరాజ్యశ్రియానహ ॥ హంసోపి పుం
 డరీకాయ ప్రదదావగ్నిసాక్షికమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ తదానభస్యస్సరసాంకడు
 మ్భకం సనర్తగంభర్వగజావగయత ॥ సనాదగమ్భిగమవర్త్యమండు
 భుః ప్రస్తుసప్తస్త్రిగ్విపసితదాంబరాత్ ॥ ౧౧౦ ॥ వభూవరోతాచతు

గస్తయానమారుహ్యపౌగైరభినంద్యమానా । వాద్యైస్సమం రాజవశేష
రితాప్రప్రావిక్షతాంవాసగృహంనిశాయామ్ ॥ ౧౦౦ ॥ తత్ర ॥ పయంస
ర్వైమృత్యాజ్జీవితాస్తాకితైకానసాంతాకంమధ్యే దృశ్యేతేపత్రత్రయా । ఇ
యంకుత్రేదానీమాద్యపుత్రైతికాదమ్బరీదద్వాపీడం తత్ర సద్వస్యవృష్ణ
త్ ॥ ౧౦౧ ॥ శప్తమాకణ్యమాం మద్వియోగానహరోహిణీభూతలసంభ
వంయాగ్రహీత్ । విద్ధితామేవ సాపత్రిలేఖతస్యాంచంద్రలోకిపున
ద్రక్ష్యసీత్యాహుః ॥ ౧౦౨ ॥ తమ్భుత్రావరోహిణ్యాఃపాత్రిస్యోనపే
శలతయాచ । ఇయమతివిస్థితహృదయానకిమపినత్తం శశాకలజ్ఞాంధా ॥
౧౦౩ ॥ శశికరవిశదీకృతదిశిరజనాక్షితిధరుహారంగతవతితిమిరే । క్షితివతి
తనయోవ్యభజతదయితారతిసుఖమచిరాచ్ఛిరమభిలషితమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ కా
దంబరీప్రథమసంగమతోపితాత్తా స్థితాప్రయమేక దినపద్దశరాత్రమత్ర
భూపాత్తజన్యైశురసంమతిమేత్యసద్యఃప్రత్యాజగామముదితః పితృపా
దమూలమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ అథసమసుఖదుఃఖం ప్రీణయన్రాజబలోకం గనకచ
రణసేవాం సాభుకుర్వన్నజన్యమ్ । ముదమువజనయన్బుధైవగోదేవతా
నాం భువమయమపి చంద్రాపీడ భూపోగరక్ష ॥ ౧౦౬ ॥ గంధర్వశే
గురుత్వాదనుపమవిభవే హేమకూటేకదాచిద్రోహిణ్యాఃప్రీతిహేతూర
మృతసురభిశేజాతుచిచ్ఛంద్రలోకే । సోయంజాతూజ్జయిన్యామపిచజనన
భూవత్సలత్వాదవసంతస్సంధ్రాపీడన్సదారోహ్యభజరపరమాంగోటమా
నందరాశేః ॥ ౧౦౭ ॥

ఇతి శ్రీమద్వాఘాలకులకలశజలనిధిసుధాసూరైఃవాజపయే

శ్రీరామదీక్షితసృతనూజేన శ్రీకంఠకవినావిరచితైరభినవకాదమ్బరీభిః

చలపూర్వబంధే షష్ఠాశ్వాసః

ప॥పా॥ఘోరపంశ్మమణినాశ్శ్రికలతమనీషిణావిరచితాయా॥

అభిసేకకాండ చ ర్యామాశ్వాస స్వప్నపక్ష పరిపూర్ణ :- ౧

॥ప॥యథామతి మయోగసనావిరచితం పునింధా సుదాబుధాస్సమవలా
క్తిస్య సహృదయో గుణగ్రాసీణి । తదీయపదపరికషద్యయమజస్రమ
ల్యపరాన్నపన సుమహాల్యనచ్చిణ్ణి ధాతయోమోచయం ॥ — ॥

॥३॥ 'మూలము' ఉపనామోక్త్యబుధాంప్రబంధమేనం మదర్పితదయాః
 పరిశోధయంతుః । దోషాం న్యజింతుః గణయంతుఃకథా నమైవం విజ్ఞాపనా
 నునయం ప్రబంధ బుధానామ్ ॥***

అభినవకావ్యసర్వరీచంశ్చ గ్రంథేనూకౌవ్త్వకథాభంగస్సహస్త్వః

